

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

57. vuosikerta

16. joulukuuta 2014

Sisältö

IV Tiedotteet

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA VIRASTOJEN TIEDOTTEET

Tilintarkastustuomioistuin

2014/C 452/01	Yhteenveto EU:n tutkimusalan yhteisyrityksiä koskevien tilintarkastustuomioistuimen vuotuisten tarkastusten tuloksista: varainhoitovuosi 2013.	1
2014/C 452/02	Kertomus ARTEMIS-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset	8
2014/C 452/03	Kertomus Clean Sky -yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset	17
2014/C 452/04	Kertomus ENIAC-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset	26
2014/C 452/05	Kertomus innovatiivisia lääkkeitä koskevaa yhteistä teknologia-aloitetta toteuttavan yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset	35
2014/C 452/06	Kertomus ITERistä ja fuusioenergian kehittämisestä vastaavan eurooppalaisen yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset	44
2014/C 452/07	Kertomus SESAR-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset	58
2014/C 452/08	Kertomus polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset	67

IV

(Tiedotteet)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDOTTEET

TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN

**Yhteenveto EU:n tutkimusalan yhteisyrityksiä koskevien tilintarkastustuomioistuimen vuotuisten
tarkastusten tuloksista: varainhoitovuosi 2013**

(2014/C 452/01)

SISÄLLYS

	Kohta	Page
Johdanto	1–6	2
Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausuntojen perustana olevat tiedot	7	2
Tarkastustulokset	8–21	3
Lausunnot tilien luotettavuudesta	8	3
Lausunnot tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	9–12	3
Tiettyjä seikkoja painottava kappale: ITER-hankkeen kulut	13	4
Huomautukset, jotka eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaisiksi	14	4
Tilinpäätöksen esittäminen	15	4
Talousarvio- ja varainhallinto	16	4
Sisäiset kontrollit	17–21	4
Johtopäätökset	22–23	5

JOHDANTO

1. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan mukaisesti EU:n tutkimusalan seitsemän yhteisyrityksen tilinpäätökset 31. joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden (säätöjenmukaisuuden). Kyseessä ovat seuraavat yhteisyritykset:

- F4E (ITER) – fuusioenergian kehittäminen
- Clean Sky – puhdas lentoliikenneteknologia
- ARTEMIS – sulautetut tietotekniikkajärjestelmät
- IMI – innovatiivisia lääkkeitä koskeva yhteinen teknologia-aloite
- ENIAC – nanoelektroniikka
- FCH – polttokenno- ja vetyteknologia
- SESAR – uuden sukupolven eurooppalainen ilmailukenteen hallintajärjestelmä.

2. Euroopan unionin lisäksi yhteisyrityksen osakkaina voi olla erilaisia julkisia ja yksityisiä yhteistyökumppaneita, jotka osallistuvat yhteisyritysten toteuttaman toiminnan rahoittamiseen. Komissio edustaa unionia yhteisyrityksissä. Yhteisyritykset toimivat joko kahdenvälisellä mallilla, jossa osakkaina ovat Euroopan komissio ja asianomainen toimiala, tai kolmenvälisellä mallilla, jossa ovat mukana myös jäsenvaltiot⁽¹⁾. Yhteisyrityksillä on tärkeä rooli tutkimuspolitiikan täytäntöönpanossa yksittäisillä aloilla.

3. Tässä yhteenvedossa esitetään pääpiirteittäin tulokset, jotka tilintarkastustuomioistuin on saanut yhteisyrityksiä koskevista vuotuisista tarkastuksistaan varainhoitovuoden 2013 osalta. Tarkoituksena on auttaa lukijaa analysoimaan ja vertaamaan tilintarkastustuomioistuimen erityisvuosikertomuksia yhteisyritysten vuoden 2013 tilinpäätöksistä. Erityisvuosikertomukset sisältävät sekä tilintarkastustuomioistuimen lausunnot ja huomautukset että yhteisyritysten vastaukset. Yhteenveto ei ole tarkastuskertomus eikä lausunto.

4. Yhteisyritysten vuoden 2013 talousarvioon otetut tulot olivat yhteensä⁽²⁾ noin 2,2 miljardia euroa (2012: 2,5 miljardia euroa) eli noin 1,7 prosenttia EU:n vuoden 2013 yleisestä talousarviosta (2012: 1,8 prosenttia)⁽³⁾. Noin 686 miljoonaa euroa (2012: 618 miljoonaa euroa) tosiasiallisesti saaduista määristä oli peräisin EU:n yleisestä talousarviosta (Euroopan komission käteissuoritukset). Noin 134 miljoonaa euroa (2012: 134 miljoonaa euroa) oli peräisin toimialaa edustavilta kumppaneilta ja yhteisyritysten osakkailta.

5. Yhteisyrityksissä työskentelee 414 (2012: 409) vakituista tai väliaikaista toimihenkilöä, mikä vastaa alle yhtä prosenttia EU:n yleisessä talousarviossa (henkilöstötaulukkoon) hyväksytystä EU:n toimihenkilöiden kokonaismäärästä. Tarkastetuista yhteisyrityksistä, niiden talousarvioista ja henkilöstöstä esitetään lisätietoja *liitteessä I*.

6. Yhteisyrityksiin liittyvä taloudellinen riski on pieni EU:n koko talousarvioon verrattuna, mutta unionin maineen menettämiseen liittyvä riski on suuri: yhteisyritykset ovat keskeisen tärkeitä EU:n tutkimusstrategian täytäntöönpanon kannalta. Lisäksi niissä on kyse julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksista, joten ne ovat hyvin näkyvässä asemassa yhteistyökumppanina olevilla toimialoilla.

TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN TARKASTUSLAUSUNTOJEN PERUSTANA OLEVAT TIEDOT

7. Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastustapa käsittää analyttiset tarkastustoimenpiteet, tapahtumien testaamisen yhteisyrityksen tasolla ja valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin. Tämän lisäksi hyödynnetään muiden tarkastajien työhön perustuvaa evidenssiä ja analysoidaan toimivan johdon vahvistusilmoitukset ja vuotuiset toimintakertomukset. Vuotta 2013 koskevassa tarkastuksessa painotettiin jälkitarkastuksia.

⁽¹⁾ Kahdenväliseen malliin perustuvia yhteisyrityksiä ovat Clean Sky, IMI, FCH ja SESAR. Kolmenväliseen malliin perustuvia yhteisyrityksiä ovat ARTEMIS ja ENIAC. Fuusioenergian kehittämisestä vastaavan yhteisyrityksen (F4E – ITER) osakkaita ovat Euroopan atomienergiayhteisö Euratom (jota edustaa Euroopan komissio), Euratomin jäsenvaltiot sekä kolmannet maat, jotka ovat tehneet Euratomin kanssa yhteistyösopimuksen hallitun ydinfuusion alalla ja ilmaisseet halukkuutensa tulla yhteisyrityksen osakkaiksi (31. joulukuuta 2013: Sveitsi).

⁽²⁾ Talousarvioon otetut tulot vastaavat maksusitoumusmäärärahoja (lopullinen talousarvio).

⁽³⁾ Merkittävä lasku vuoteen 2012 verrattuna johtuu enimmäkseen F4E-yhteisyrityksestä, jonka kohdalla talousarvioon otetut tulot laskivat 1 524 miljoonasta eurosta 1 297 miljoonaan euroon vuosina 2012–2013. Lasku johtuu ITER-hankkeen päävaiheen käynnistämisestä vuonna 2012.

TARKASTUSTULOKSET***Lausunnot tilien luotettavuudesta***

8. Kaikkien yhteisyritysten taloudellinen asema 31. päivänä joulukuuta 2013 sekä niiden toimien tulokset ja rahavirrat mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta on esitetty niiden tilinpäätöksissä kaikilta olennaisilta osiltaan oikein voimassa olevien varainhoitoa koskevien säännösten ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti.

Lausunnot tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

9. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että mainituista seitsemästä yhteisyrityksestä neljän (F4E, Clean Sky, FCH ja SESAR) kohdalla 31. päivänä joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta annetun tilinpäätöksen perustana olevat toimet ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

10. ARTEMIS-yhteisyrityksen tapauksessa hankekuluista tehtyjen ilmoitusten tarkastaminen on annettu kansallisten rahoitusviranomaisten tehtäväksi voimassa olevien hallinnollisten sopimusten mukaisesti. ARTEMIS-yhteisyritys sai tarkastuskertomukset kansallisilta rahoitusviranomaisilta, mutta se ei järjestelmällisesti arvioinut kyseisten tarkastusten laatua. Yhteisyritys ei myöskään ollut saanut tietoja kaikkien kansallisten rahoitusviranomaisten tarkastusstrategioista. Täten se ei pystynyt arvioimaan, saatiinko jälkitarkastusten perusteella riittävä varmuus tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin totesi näin ollen, että se ei voi yhteisyritysten jälkitarkastusstrategian täytäntöönpanosta saatavilla olevien tietojen perusteella päätellä, toimiiko tämä keskeinen valvontaväline vaikuttavalla tavalla⁽⁴⁾. ARTEMIS-yhteisyrityksen osalta annettiin varauksen sisältävä lausunto⁽⁵⁾, koska lausunnon perustaksi ei ollut tarpeellista määrää tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä ja tämän mahdolliset vaikutukset katsotaan olennaisiksi mutta ei laajalle ulottuviksi⁽⁶⁾.

11. ENIAC-yhteisyrityksen ja osakasvaltioiden kansallisten rahoitusviranomaisten välisissä hallinnollisissa sopimuksissa määrätään periaatteessa, että kansalliset rahoitusviranomaiset toimittavat tarkastuksia yhteisyrityksen puolesta. Yhteisyrityksen jälkitarkastusstrategia perustuu suurelta osin siihen, että kansalliset rahoitusviranomaiset tarkastavat hankkeiden kuluilmoitukset. Yhteisyritys teki vuonna 2013 kuluilmoitusten rajallisen arvioinnin, mutta arviointiin ei kuitenkaan liittynyt tarkastuksia eikä sen avulla saatu varmuutta arvioitujen kuluilmoitusten asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin totesi näin ollen, että se ei voi yhteisyrityksen jälkitarkastusstrategian täytäntöönpanosta saatavilla olevien tietojen perusteella päätellä, toimiiko tämä keskeinen valvontaväline vaikuttavalla tavalla⁽⁷⁾. Tilintarkastustuomioistuin antoi ENIAC-yhteisyrityksen osalta varauksen sisältävän lausunnon, koska lausunnon perustaksi ei ollut tarpeellista määrää tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä ja tämän mahdolliset vaikutukset katsotaan olennaisiksi mutta ei laajalle ulottuviksi.

12. IMI-yhteisyritys käynnisti jälkitarkastusstrategiansa mukaisesti toisen 40 tarkastuksen sarjan jälkitarkastuksia. Tarkastuksista 14 oli saatu päätökseen kesäkuuhun 2014 mennessä. Jälkitarkastusten tuloksena havaittu virhetaso oli 2,3 prosenttia⁽⁸⁾. IMI-yhteisyrityksen osalta annettiin varauksen sisältävä lausunto, koska lausunnon perustaksi oli tarpeellinen määrä tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä ja tämän mahdolliset vaikutukset katsotaan olennaisiksi mutta ei laajalle ulottuviksi⁽⁹⁾.

⁽⁴⁾ ARTEMIS-yhteisyritys käynnisti tämän huomautuksen perusteella vuonna 2014 yhdessä ENIAC-yhteisyrityksen kanssa yhteisen toimintasuunnitelman, jolla pyritään saamaan varauksen sisältävää lausuntoa lievennettyä. Kolme kansallista rahoitusviranomaista oli tehnyt käynnin ARTEMIS-yhteisyritykseen syyskuuhun 2014 mennessä.

⁽⁵⁾ Tilintarkastustuomioistuin antaa varauksen sisältävän lausunnon, kun tarkastaja on hankkinut tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä ja toteaa, että virheellisyudet tai tapaukset, joissa ei ole noudatettu säädöksiä tai määräyksiä, ovat tilinpäätöksen tai tilien perustana olevien toimien kannalta olennaisia mutta eivät laajalle ulottuvia. Tilintarkastustuomioistuin antaa varauksen sisältävän lausunnon myös silloin, kun tarkastaja ei pysty hankkimaan lausuntonsa perustaksi tarpeellista määrää tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä ja evidenssin puuttumisen mahdolliset vaikutukset tilinpäätökseen tai tilien perustana oleviin toimiin ovat olennaisia mutta eivät laajalle ulottuvia (ks. kohdat 11 ja 12).

⁽⁶⁾ Laajalle ulottuvilla vaikutuksilla tarkoitetaan vaikutuksia, jotka tarkastajan arvion mukaan eivät rajoitu tilinpäätöksen tiettyihin osiin, tileihin tai eriin, taikka jos ne rajoittuvat tällä tavoin, ne edustavat tai voisivat edustaa huomattavaa osuutta tilinpäätöksestä.

⁽⁷⁾ ENIAC käynnisti tämän huomautuksen perusteella vuonna 2014 yhdessä ARTEMIS-yhteisyrityksen kanssa yhteisen toimintasuunnitelman, jolla pyritään saamaan varauksia sisältävää lausuntoa lievennettyä. Kolme kansallista rahoitusviranomaista oli tehnyt käynnin ENIAC-yhteisyritykseen syyskuuhun 2014 mennessä.

⁽⁸⁾ Edellisen jälkitarkastusten sarjan tuloksena havaittu virhetaso oli 5,8 prosenttia.

⁽⁹⁾ IMI-yhteisyritys jatkoi tämän huomautuksen seurauksena virheistä tiedottamista tarkastetuille edunsaajille, ja lisäksi se käynnisti tarvittavat seurantatoimet. Samaan aikaan IMI-yhteisyritys on jatkanut konkreettisia ehkäiseviä toimia, joilla pyritään vähentämään virheriskiä edunsaajien kuluilmoituksissa tulevaisuudessa (on muun muassa järjestetty useita talouden alaa käsitteleviä työpajoja osakkaille ja päivitetty säännöllisesti osakkaille tarkoitettuja IMI:n taloudellisia suuntaviivoja). Lisäksi IMI-yhteisyritys on edelleen toteuttanut intensiivistä vuotuista jälkitarkastusohjelmaa.

Tiettyjä seikkoja painottava kappale: ITER-hankkeen kulut ⁽¹⁰⁾

13. F4E-yhteisyrityksen tapauksessa neuvosto määrittäi EU:n rahoitusosuuden ITERin rakennusvaiheelle 6,6 miljardiksi euroksi vuonna 2010 ⁽¹¹⁾. On olemassa merkittävä riski, että kyseinen määrä kasvaa. Tämä johtuu lähinnä hankkeiden suoritteiden laajuudessa tapahtuneista muutoksista ja nykyisestä epärealistisena pidetystä aikataulusta. Yhteisyritys arvioi marraskuussa 2013, että tarvitaan vielä 290 miljoonaa euroa, ennen kuin hankkeen rakennusvaihe on saatu loppuun. Yhteisyritys arvioi tarkastuksen aikaan (huhtikuussa 2014), että hankkeen rakennusvaiheen aikataulu oli viivästynyt ainakin 30 kuukaudella. Yhteisyritys ei ole vielä pannut näiden riskien osalta täytäntöön sopimustason järjestelmää, jolla se säännöllisesti seuraisi kulupoikkeamia. Se ei myöskään ole päivittänyt yhteisyrityksen ITER-rahoitusosuudeksi arvostettua määrää ottaakseen huomioon myös rakennusvaiheen päättymisen jälkeisen ajan.

Huomautukset, jotka eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaisiksi

14. Tilintarkastustuomioistuin esitti 55 huomautusta (2012: 45), jotka koskevat kaikkia yhteisyrityksiä. Huomautuksissa painotettiin tärkeitä seikkoja. Katsaus huomautuksiin esitetään liitteessä II. Seuraavissa kohdissa esitetään yhteenveto useimmin esitetyistä huomautuksista.

Tilinpäätöksen esittäminen

15. F4E-yhteisyrityksen tapauksessa todettiin, että tilinpäätöksen liitetiedoista kohtaan ”Kansainvälisen ITER-organisaation kanssa tehdyt ITER-hankintajärjestelyt” ei käy ilmi keskeneräisten urakoiden edistymisen taso. Tieto on kuitenkin välttämätön, sillä sen avulla saadaan käsitys siitä, mikä on tähän mennessä toteutetun toiminnan tilanne kansainvälisen ITER-organisaation kanssa tehtyjen hankintajärjestelyjen osalta.

Talousarvio- ja varainhallinto

16. Otsakkeen alla esitetyt huomautukset keskittyvät seuraaville kahdelle alalle:

- talousarvion toteuttamisaste: maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste vaihteli 90 prosentista 100 prosenttiin ja maksumäärärahojen käyttöaste vaihteli 57 prosentista 100 prosenttiin; ARTEMIS-yhteisyrityksessä maksumäärärahojen käyttöaste oli 69 prosenttia, mikä johtui suurelta osin viipeistä, joita ilmeni jäsenvaltioiden kanssa hankkeiden toteuttamista varten tehdyissä hallinnollisissa järjestelyissä; FCH-yhteisyrityksen tapauksessa kyseiseen käyttöasteeseen (57 prosenttia) vaikutti kolmen hankkeen rahoituksen lykkääntyminen,
- ehdotuspyynnöt ja hankkeiden toteuttaminen: Clean Sky -yhteisyrityksen tapauksessa vuoden 2013 ehdotuspyynnön julkaisemisesta avustussopimusten tekemiseen kului keskimäärin yhdeksän kuukautta (vuonna 2012 vastaava aika oli 12 kuukautta); ARTEMIS-yhteisyrityksen kohdalla ehdotuspyyntömenettelyihin sidottujen määrärahojen osuus on tällä hetkellä vain 49 prosenttia (50,2 prosenttia 31. joulukuuta 2012) operatiivisiin menoihin osoitettujen määrärahojen kokonaismäärästä yhteisyrityksen koko olemassaolojakson aikana (10 vuotta vuodesta 2007 alkaen).

Sisäiset kontrollit

17. Jälkitarkastukset ovat keskeinen väline, joilla yhteisyritykset varmistavat edunsaajien ja/tai kumppanien ilmoittamien kulujen tukikelpoisuuden ja oikeellisuuden. Kaikilla yhteisyrityksillä on jälkitarkastusstrategia, ja viisi yhteisyritystä on ulkoistanut jälkitarkastukset riippumattomille ulkoisille tarkastusyrityksille. Kolmessa tapauksessa (ks. kohdat 10–12) tilintarkastustuomioistuin antoi varauman sisältävän lausunnon, koska jälkitarkastusstrategiaa ei ollut pantu riittävällä tavalla täytäntöön tai jälkitarkastuksissa tuloksena saatu virhetaso oli perusteena varauman sisältävään lausuntoon.

18. F4E-yhteisyrityksen tapauksessa sisäisen valvonnan järjestelmien kehittäminen on vielä kesken. Hankintamenettelyt ovat erityisen keskeisessä asemassa yhteisyrityksen ITER-hankkeen toteuttamisessa. Kyseisten hankintamenettelyjen yhteydessä on tarpeen lisätä kilpailuttamista. Avustusten osalta voidaan todeta, että ehdotuksia saatiin vuoden 2012 tapaan keskimäärin ainoastaan yksi pyyntöä kohti.

19. Seitsemännessä puiteohjelmassa määrätään tutkimustulosten seurantaan ja raportointiin käytettävästä seuranta- ja raportointijärjestelmästä, joka kattaa tutkimustulosten suojan, levityksen ja siirron. Yhteisyritykset ovat sisällyttäneet osakkaiden ja muiden edunsaajien kanssa tehtyihin avustussopimuksiin erityisehtoja, jotka koskevat teollis- ja tekijänoikeuksia sekä tutkimustoimia koskevien tietojen ja -tulosten levittämistä. Yhteisyritys seuraa näiden ehtojen täytäntöönpanoa rahoitettujen hankkeiden eri vaiheissa, mutta useiden yhteisyritysten on kuitenkin aiheellista kehittää edelleen tapaa, jolla seurannan tuloksista raportoidaan.

⁽¹⁰⁾ Tiettyjä seikkoja painottavaa kappaletta käytetään, jotta lukija saadaan kiinnittämään huomiota seikkaan, joka ei ole kirjanpidossa olennaisesti virheellinen mutta on siinä määrin merkittävä, että se on perustavanlaatuisen käyttäjien tileistä saaman käsityksen kannalta.

⁽¹¹⁾ ITER-hankkeen tilannetta koskevat neuvoston päätelmät, 7. heinäkuuta 2010 (asiakirja 11902/10).

20. Useimmat yhteisyritykset pyrkivät ehkäisemään eturistiriitoja antamalla sääntöjä ja kehittämällä välineitä, joilla kaikki asiaan liittyvät tiedot voidaan dokumentoida. ARTEMIS-yhteisyrityksen on silti vielä tarpeen kehittää perusteellinen kirjallinen menettely eturistiriitojen käsittelemiseksi.

21. Komissio suoritti toisen väliarvioinnin vuoden 2013 ja alkuvuoden 2014 aikana. Se arvioi kaikki yhteisyritykset (F4E-yhteisyritystä lukuun ottamatta) tarkoituksenmukaisuuden, tehokkuuden, vaikuttavuuden ja tutkimusten laadun kannalta. Kertomukset olivat myönteisiä, mutta niissä tuotiin esiin myös aloja, joilla lisäparannukset ovat tarpeen.

JOHTOPÄÄTÖKSET

22. Kaikkien yhteisyritysten tilinpäätökset ovat luotettavat, mutta kolme yhteisyritystä on saanut vuoden 2013 tilinpäätöksestään varauman sisältävän lausunnon tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden osalta.

23. Menettelyissä on parantamisen varaa, erityisesti jälkitarkastusstrategian täytäntöönpanon osalta ja F4E-yhteisyrityksen tapauksessa kuluja koskevien kontrollimekanismien osalta.

LIITE I

Yhteisyritysten tulot (talousarvioon otetut tulot, vahvistetut saamiset ja toteutuneet tulot) ja henkilöstötaulukot

YHTEISYRITYS	Vastuupääosasto	Toimintaloikko	2013				2012			
			Talousarvioon otetut tulot (1)	Vahvistetut saamiset (2)	Toteutuneet tulot (3)	Henkilöstötaulukko (4)	Talousarvioon otetut tulot (1)	Vahvistetut saamiset (2)	Toteutuneet tulot (3)	Henkilöstötaulukko (4)
1 ARTEMIS	Viestintäverkkojen, siltöiden ja teknologian pääosasto	Tutkimus	32 643 708	32 647 545	20 123 350	15	57 446 787	52 183 934	22 479 013	15
2 CLEAN SKY	Tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto	Tutkimus	306 043 097	227 000 428	124 613 566	24	205 364 690	173 113 201	97 339 799	24
3 ENIAC	Viestintäverkkojen, siltöiden ja teknologian pääosasto	Tutkimus	172 696 508	172 608 748	36 529 216	15	128 059 958	127 755 025	15 457 127	15
4 FUUSIOENERGIAN KEHITTÄMISESTÄ VASTAAVA YHTEISYRITYS – F4E	Tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto	Tutkimus	1 297 013 166	1 296 952 709	245 002 495	262	1 523 785 957	1 523 345 616	261 239 530	262
5 POLTTOKENNO- JA VEITYTEKNOLOGIAN ALAN YHTEISYRITYS – FCH	Tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto	Tutkimus	74 482 039	73 672 484	56 393 265	20	83 311 640	82 843 794	53 615 206	17
6 INNOVATIIVISIA LÄÄKKEITÄ KOSKEVA YHTEINEN TEKNOLOGIA-ALOITE – IMI	Tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto	Tutkimus	255 715 919	254 435 104	125 829 159	36	373 763 361	357 898 596	97 783 960	35
7 SESAR	Liikenteen ja liikkumisen pääosasto	Tutkimus	84 222 608	64 066 631	77 535 515	42	156 564 786	148 733 577	69 713 000	41
Yhteensä			2 222 817 045	2 121 382 649	686 026 566	414	2 528 297 179	2 465 873 743	617 627 635	409

(1) Talousarvioon otetut tulot vastaavat maksusitoumusmäärärahoja (loputallinen talousarvio)

(2) Vahvistetut saamiset vastaavat hyväksytyjä sitoumuksia

(3) Toteutuneet tulot vastaavat Euroopan komission käteissuorituksia vuoden aikana

(4) Lopullinen talousarvio

LIITE II

Tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2013 esittämät huomautukset

	Talousarvio- ja varainhallinto				Yhteisyyksen valvontajärjestelmän sisältyvät keskeiset kontrollit			Muut kysymykset								
	Talousarvion toteuttaminen	Tilinpäätöksen esittäminen	Ehdotuspyynnöt	Menvälinen puitesopimus	Sisäisen valvonnan järjestelmät ja kirjanpitojärjestelmät	Operatiiviset hankinnat ja avustukset	Jälkitarkastusstrategian täytäntöönpano	Sisäisen tarkastuksen toiminta ja komission sisäisen tarkastuksen osasto	Oikeudelliset puitteet	Tutkimustuloksia koskeva seuranta ja raportointi	Teollis- ja tekijänoikeudet ja teollisuuspolitiikka	Eturistitridat	Komission toteuttama toinen väliarviointi	Osakkaiden maksuusuuskien viivästyminen	EU:n rahoitusosuus ITF:in rakennusvaiheille	Vuotuinen toimintakertomus ja muuta
YHTEISYTYYS																
1 ARTEMIS	x		x				x ⁽¹⁾	x	x	x	x	x				
2 CLEAN SKY	x				x			x	x	x	x					
3 ENIAC	x		x			x ⁽¹⁾		x	x	x	x					
4 FUSIOENERGIAN KEHITTÄMISESTÄ VASTAAVA YHTEISYTYYS – F4E	x	x			x			x	x	x	x			x ⁽¹⁾	x	x
5 POLTTOKENNO- JA VETY-TEKNOLOGIAN ALAN YHTEISYTYYS – FCH	x		x					x	x	x	x					
6 INNOVATIIVISIA LÄÄKKEITÄ KOSKEVA YHTEISEN TEKNOLOGIA-ALOITTE – IMI	x		x				x ⁽¹⁾	x	x	x	x					
7 SESAR	x			x				x	x		x					
Yhteensä	7	1	4	1	2	1	3	6	7	6	1	6	1	1	1	1
Kaikki yhteensä	13				6			36								

⁽¹⁾ Huomautukset esitetään kertomuksen lausunto-osassa.

KERTOMUS

ARTEMIS-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset

(2014/C 452/02)

SISÄLLYS

	Kohta	Sivu
Johdanto	1–5	9
Tarkastuslausuman perustana olevat tiedot	6	9
Tarkastuslausuma	7–18	9
Lausunto tilien luotettavuudesta	12	10
Perustelut varauman sisältävälle lausunnolle tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	13–16	11
Varauman sisältävä lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	17	11
Huomautukset talousarvio- ja varainhallinnosta	19–22	11
Talousarvion toteuttaminen	19–21	11
Ehdotuspyyntömenettelyt	22	12
Muut kysymykset	23–33	12
Oikeusperusta	23	12
Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto	24–27	12
Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista	28	12
Eturistiriidat	29–30	13
Komission toteuttama toinen väliarviointi	31–32	13
Aiemmin esitettyjen huomautusten seuranta	33	13

JOHDANTO

1. ARTEMIS-yhteisyritys perustettiin Brysseliin joulukuussa 2007 ⁽¹⁾ kymmeneksi vuodeksi. Se on toiminut itsenäisesti vuodesta 2009 alkaen.
2. Yhteisyrityksen päätavoitteena on määritellä ja toteuttaa tutkimusohjelma sulautettujen tietotekniikkajärjestelmien avainteknologioiden kehittämiseksi eri sovellusaloilla Euroopan kilpailukyvyyn ja kestäväen kehityksen lujittamiseksi sekä mahdollistaa uusien markkinoiden ja yhteiskunnallisten sovellusten syntyminen ⁽²⁾.
3. ARTEMIS-yhteisyrityksen perustajaosakkaita olivat Euroopan unioni, jota edustaa komissio, sekä tietyt jäsenvaltiot (Belgia, Tanska, Saksa, Viro, Irlanti, Kreikka, Espanja, Ranska, Italia, Unkari, Alankomaat, Itävalta, Portugali, Romania, Slovenia, Suomi, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta) ja ARTEMIS-IA-järjestö, joka edustaa sulautettujen tietotekniikkajärjestelmien alalla Euroopassa toimivia yhtiöitä ja muita tutkimusorganisaatioita. Vuonna 2009 myös Tšekin tasavallasta, Kyproksesta, Latviasta ja Norjasta tuli yhteisyrityksen osakkaita ja vuonna 2012 niin ikään Puolasta.
4. EU rahoittaa ARTEMIS-yhteisyrityksen juoksevia kuluja ja tutkimustoimintaa tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman ⁽³⁾ talousarviosta enintään 420 miljoonalla eurolla. Lisäksi ARTEMIS-IA-järjestön on osallistuttava juoksevien kulujen rahoitukseen enintään 30 miljoonalla eurolla ja ARTEMIS-osakasvaltioiden on osallistuttava juoksevien kulujen kattamiseen luontaisuurituksin (helpottamalla hankkeiden toteuttamista) ja suorittamalla rahoitusosuuksia, joiden kokonaismäärä on EU:n rahoitusosuuteen nähden vähintään 1,8-kertainen. Luontaisuurituksia vaaditaan myös hankkeisiin osallistuvilta tutkimusorganisaatioilta.
5. ARTEMIS- ja ENIAC ⁽⁴⁾-yhteisyritykset yhdistettiin yhteiseksi teknologia-aloitteeksi, joka koskee elektronisia komponentteja ja järjestelmiä Euroopan johtoasemaa varten (ECSEL) ⁽⁵⁾. Sulautettuja tietotekniikkajärjestelmiä koskevan ARTEMIS-aloitteen ja nanoelektronikka-alan ENIAC-aloitteen yhdistämisen lisäksi yhteiseen ECSEL-aloitteeseen sisällytetään älykkäitä järjestelmiä koskeva tutkimus- ja innovaatiot. ECSEL-aloite käynnistyi kesäkuussa 2014 kymmeneksi vuodeksi. Tämä kertomus on kuitenkin laadittu toiminnan jatkuvuuden periaatteen pohjalta.

TARKASTUSLAUSUMAN PERUSTANA OLEVAT TIEDOT

6. Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastustapa käsittää analyttiset tarkastustoimenpiteet, tapahtumien testaamisen yhteisyrityksen tasolla ja valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin. Tämän lisäksi hyödynnetään muiden tarkastajien työhön perustuvaa evidenssiä (kun relevanttia evidenssiä on saatavilla) ja analysoidaan toimivan johdon vahvistusilmoitukset.

TARKASTUSLAUSUMA

7. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti
 - a) ARTEMIS-yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat ⁽⁶⁾ ja selvityksen talousarvion toteuttamisesta ⁽⁷⁾ 31. joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
 - b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 74/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, ARTEMIS-yhteisyrityksen perustamisesta sulautettuja tietotekniikkajärjestelmiä koskevan yhteisen teknologia-aloitteen toteuttamiseksi (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 52).

⁽²⁾ Liitteessä esitetään tiedotustarkoituksessa yhteenveto yhteisyrityksen vastuualueista ja toiminnasta.

⁽³⁾ Seitsemäs tutkimuksen puiteohjelma hyväksyttiin Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1982/2006/EY (EUVL L 412, 30.12.2006, s. 1). Puiteohjelma kokoaa yhteen kaikki tutkimukseen liittyvät EU-aloitteet ja sillä on olennainen merkitys kasvun, kilpailukyvyyn ja työllisyyden tavoitteiden saavuttamisessa. Ohjelma on myös eurooppalaisen tutkimusalueen keskeinen osatekijä.

⁽⁴⁾ ENIAC-yhteisyritys perustettiin neuvoston asetuksella (EY) N:o 72/2008 (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 21). Yhteisyrityksen tehtävänä on määritellä ja toteuttaa tutkimusohjelma nanoelektronikan keskeisen osaamisen kehittämiseksi.

⁽⁵⁾ ECSEL-yhteisyritys perustettiin neuvoston asetuksella N:o 561/2014 (EUVL L 169, 7.6.2014, s. 152).

⁽⁶⁾ Sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁷⁾ Selvitys talousarvion toteuttamisesta sisältää yhteenvedon budjettiperiaatteista ja muut liitetiedot.

Toimivan johdon velvollisuus

8. Toimiva johto vastaa komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2343/2002⁽⁸⁾ 33 ja 43 artiklan mukaisesti yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimisesta ja sen oikein esittämisestä sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

- a) Yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää oikein tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, valita asianmukaiset tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja soveltaa niitä komission tilinpitäjän⁽⁹⁾ vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti sekä laatia kirjanpidolliset arviot, jotka ovat kyseisissä olosuhteissa kohtuulliset. Johtaja vahvistaa yhteisyrityksen tilinpäätöksen sen jälkeen, kun yhteisyrityksen tilinpitäjä on laatinut tilinpäätöksen kaiken käytettävissä olevan tiedon pohjalta ja liittänyt tilinpäätökseen laatimansa ilmoituksen, jossa hän toteaa muun muassa saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikean ja riittävän kuvan yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta.
- b) Tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja asianmukaisuutta sekä varainhoidon moitteettomuuden periaatteen noudattamista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää vaikuttava ja tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä, joka sisältää riittävän valvonnan ja tarkoituksenmukaiset toimenpiteet sääntöjenvastaisuuksien ja petosten estämiseksi sekä oikeudelliset toimet, joiden avulla tarvittaessa peritään takaisin aiheettomasti maksetut tai käytetyt varat.

Tarkastajan velvollisuus

9. Tilintarkastustuomioistuimen vastuulla on antaa tarkastuksensa perusteella tarkastuslausuma Euroopan parlamentille ja neuvostolle⁽¹⁰⁾ tilinpäätöksen luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin toimittaa tarkastuksensa kansainvälisten tilinpäätösstandardien ja eettisten ohjeiden (IFAC) sekä ylimpien tarkastuselinten kansainvälisten standardien (INTOSAI) mukaisesti. Kyseisissä standardeissa edellytetään, että tilintarkastustuomioistuin suunnittelee ja toimittaa tarkastuksen siten, että sen avulla saadaan kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset.

10. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arvioon siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyyksiä tai tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädännön vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontroleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen kannalta, sekä valvontajärjestelmiä, joiden avulla on tarkoitus varmistaa tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaiset tarkastustoimenpiteet. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja esitettyjen kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

11. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että se on saanut tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä tarkastuslausumansa perustaksi.

Lausunto tilien luotettavuudesta

12. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen taloudellinen asema 31 päivänä joulukuuta 2013 sekä sen toimien tulokset ja rahavirrat mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta on esitetty tilinpäätöksessä kaikilta olennaisilta osiltaan oikein yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien säännösten ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti.

⁽⁸⁾ EYVL L 357, 31.12.2002, s. 72.

⁽⁹⁾ Komission tilinpitäjän vahvistamat kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisen tilintarkastajaliiton (International Federation of Accountants, IFAC) antamiin kansainvälisiin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS) tai, silloin kuin se on relevanttia, kansainvälisen tilinpäätösstandardeja käsittelevän elimen (International Accounting Standards Board, IASB) antamiin kansainvälisiin IAS/IFRS-tilinpäätösstandardeihin (International Accounting Standards/International Financial Reporting Standards).

⁽¹⁰⁾ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1), 185 artiklan 2 kohta.

Perustelut varauman sisältävälle lausunnolle tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

13. Hallintoneuvosto hyväksyi 25. marraskuuta 2010 tekemällään päätöksellä yhteisyrityksen jälkitarkastusstrategian⁽¹⁾. Strategiaa muutettiin 20. helmikuuta 2013. Kyseessä on keskeinen väline⁽²⁾, jonka avulla arvioidaan tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja asianmukaisuutta. Vuonna 2013 suoritettavat maksut, joiden perusteena olevista kuluista osakasvaltioiden kansalliset rahoitusviranomaiset olivat antaneet hyväksymistä koskevan todistuksen, olivat määrältään 11,7 miljoonaa euroa. Näiden maksujen osuus kaikista toimintaan liittyvistä maksuista oli 57 prosenttia.

14. Hankekuluilmoitusten tarkastaminen on siirretty kansallisten rahoitusviranomaisten tehtäväksi, mutta niiden kanssa tehdyissä hallinnollisissa sopimuksissa ei määrätä jälkitarkastuksia koskevista käytännön järjestelyistä.

15. Yhteisyrityksen kansallisilta rahoitusviranomaisilta saamat tarkastuskertomukset kattoivat noin 46 prosenttia päätökseen saatettujen hankkeiden kuluista. Yhteisyritys ei kuitenkaan arvioinut näiden tarkastusten laatua. Yhteisyritys ei myöskään ollut saanut maaliskuun 2014 loppuun mennessä tietoa tarkastusstrategioista seitsemältä kansalliselta rahoitusviranomaiselta 23:sta. Täten se ei pystynyt arvioimaan, saatiinko jälkitarkastusten perusteella riittävä varmuus tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta⁽³⁾.

16. Tilintarkastustuomioistuin ei voi yhteisyrityksen jälkitarkastusstrategian täytäntöönpanosta saatavilla olevien tietojen perusteella päätellä, toimiiko tämä keskeinen kontrolli vaikuttavalla tavalla.

Varauman sisältävä lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

17. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että varauman sisältävän lausunnon antamista perustelemissa kohdissa 13–16 kuvattujen seikkojen mahdollisia vaikutuksia lukuun ottamatta 31 päivänä joulukuuta 2013 päättyneeltä vuodelta annetun tilinpäätöksen perustana olevat toimet ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

18. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaiseksi.

HUOMAUTUKSET TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINNOSTA**Talousarvion toteuttaminen**

19. Vuoden 2013 alkuperäiseen talousarvioon sisältyi maksusitoumusmäärärahoja 68,9 miljoonaa euroa. Hallintoneuvosto hyväksyi vuoden lopussa lisätalousarvion, jolla maksusitoumusmäärärahoja vähennettiin 32,6 miljoonaan euroon. Toimintaa koskevien maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli (vähennyksen jälkeen) 99,4 prosenttia. Maksusitoumusmäärärahojen kohdalla se oli vain 69 prosenttia.

20. Seuraavassa taulukossa esitetään ohjelmajohtajan arviot talousarvion toteuttamisesta vuoden 2013 lopussa ja tosiasialliset maksut ehdotuspyyntömenettelyjen mukaisesti (prosenttiosuuksina).

	Vuotuiset ehdotuspyyntömenettelyt					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Yhteisyrityksen arviot talousarvion toteuttamisesta vuoden 2013 lopussa	100 %	100 %	82,5 %	49,6 %	14,6 %	Ei ole

⁽¹⁾ Euroopan komission ja yhteisyrityksen yleisessä rahoitussopimuksessa määrätään, että yhteisyrityksen toimivaltaisen neuvoston on vahvistettava jälkitarkastusstrategia, jotta tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta saadaan kohtuullinen varmuus. Jälkitarkastusstrategia perustuu menettelyjen ja tapahtumista poimitun otoksen tarkastamiseen. Tarkastus koskee kaikkia tai otokseen poimittuja edunsaajia. Tarkastuksessa on otettava asianmukaisesti huomioon asiaan liittyvät riskit.

⁽²⁾ Asetuksen (EY) N:o 74/2008 12 artiklan mukaan ARTEMIS-yhteisyrityksen "on varmistettava, että osakkaiden taloudelliset edut suojataan asianmukaisesti suorittamalla tai mahdollistamalla tarvittavat sisäiset ja ulkopuoliset tarkastukset". Lisäksi artiklassa säädetään, että "ARTEMIS-yhteisyritys tekee paikan päällä selvityksiä ja tilintarkastuksia ARTEMIS-yhteisyrityksen julkisen rahoituksen saajien keskuudessa. Tällaiset selvitykset ja tarkastukset tekee joko ARTEMIS-yhteisyritys suoraan tai jokin ARTEMIS-osakasvaltio sen puolesta. ARTEMIS-osakasvaltiot voivat suorittaa tarpeellisia pitämiään muita tarkastuksia ja tilintarkastuksia kansallisen rahoituksen saajien keskuudessa, ja niiden on tiedotettava tuloksista ARTEMIS-yhteisyritykselle."

⁽³⁾ ARTEMIS-yhteisyrityksen hallintoneuvoston hyväksymän jälkitarkastusstrategian mukaisesti yhteisyrityksen on arvioitava vähintään kerran vuodessa, saadaanko ARTEMIS-osakasvaltioiden toimittamien tietojen perusteella riittävä varmuus tapahtumien asianmukaisuudesta ja laillisuudesta.

	Vuotuiset ehdotuspyyntömenettelyt					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tosiasialliset maksut vuoden 2013 lopussa	79 %	63 %	49 %	34 %	10 %	Ei ole

21. Talousarvion alhainen toteuttamisaste johtuu lähinnä siitä, että hankkeiden tilinpäätösprosessi on aikaa vievä ja monimutkainen.

Ehdotuspyyntömenettelyt

22. Yhteisyrityksen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen mukaisesti toimintamenoihin tarkoitettujen määrärahojen enimmäismäärä on 410 miljoonaa euroa. Ehdotuspyyntömenettelyihin sidottujen määrärahojen määrä on tällä hetkellä 201 miljoonaa euroa eli 49 prosenttia kyseisten määrärahojen kokonaismäärästä.

MUUT KYSYMYKSET

Oikeusperusta

23. Unionin yleiseen talousarvioon sovellettava uusi varainhoitoasetus⁽¹⁴⁾ hyväksyttiin 25. lokakuuta 2012. Se tuli voimaan 1. tammikuuta 2013⁽¹⁵⁾. Uuden varainhoitoasetuksen 209 artiklassa tarkoitettuja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvia elimiä koskeva varainhoidon malliasetus tuli kuitenkin voimaan vasta 8. helmikuuta 2014⁽¹⁶⁾. Yhteisyrityksen varainhoitoa koskevia säännöksiä ei ole ECSEL-yhteisyritykseen yhdistymisen vuoksi tarkistettu näiden muutosten mukaisiksi.

Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto

24. ARTEMIS-yhteisyrityksen perustamisesta annetun neuvoston asetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaan ARTEMIS-yhteisyrityksellä on oltava sisäiset tarkastusvalmiudet. Tällaisia valmiuksia ei kuitenkaan ollut vuoden 2013 loppuun mennessä luotu.

25. Hallintoneuvosto hyväksyi komission sisäisen tarkastuksen osaston toimenkuvauksen 25. marraskuuta 2010. Yhteisyrityksen varainhoitoa koskeviin säännöksiin ei kuitenkaan ole sisällytetty puiteasetuksen säännöstä, joka koskee komission sisäisen tarkastajan toimivaltuuksia.

26. Komission sisäisen tarkastuksen osasto tarkasti vuonna 2013 ARTEMIS-yhteisyrityksen sisäisen valvonnan järjestelmän riittävyyden ja vaikuttavuuden asiantuntijatietojen hallinnoinnin osalta. Tarkastuksessa todettiin, että nykyisellä sisäisen valvonnan järjestelmällä saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että ARTEMIS-yhteisyrityksen asiantuntijatietojen hallinnoinnille asettamat toimintatavoitteet saavutetaan. Komission sisäisen tarkastuksen osasto esitti myös useita tärkeitä suosituksia, jotka koskevat kattavien luottamuksellisuutta koskevien toimintaperiaatteiden hyväksymistä, ohjelmavastaavan toimen arkaluonteisuutta ja sääntöjä töiden jakamisesta etäarvioijille.

27. Komission sisäisen tarkastuksen osasto⁽¹⁷⁾ teki ARTEMIS-, Clean Sky-, ENIAC-, FCH- ja IMI-yhteisyrityksistä tietoteknisen riskienarvioinnin, joka koski niiden yhteiskäytössä olevia tietoteknisiä infrastruktuureja.

Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista

28. Seitsemättä puiteohjelmaa koskevassa päätöksessä⁽¹⁸⁾ määrätään seuranta- ja raportointijärjestelmästä, joka kattaa tutkimustulosten suojan, levityksen ja siirron. Yhteisyritys on kehittänyt menettelyjä, joiden avulla seurataan tutkimustulosten suojaamista ja levitystä hankkeiden eri vaiheissa. Seuranta on kuitenkin vielä kehitettävä, jotta se vastaisi täysin päätöksen⁽¹⁹⁾ määräyksiä.

⁽¹⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 214 artikla mainittuine poikkeuksineen.

⁽¹⁶⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 110/2014, annettu 30 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 209 artiklassa tarkoitettujen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvien elinten varainhoidon malliasetuksesta (EUVL L 38, 7.2.2014, s. 2).

⁽¹⁷⁾ Loppuraportissa, joka annettiin 22. marraskuuta 2013, mainittiin tarve virallistaa tietotekniikan alan turvallisuusperiaatteet ja sisällyttää tietotekniikan alan palveluntarjoajien kanssa tehtäviin sopimuksiin tarkat menettelyt/kontrollit.

⁽¹⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1982/2006/EY, tehty 18 päivänä joulukuuta 2006, Euroopan yhteisön seitsemännessä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmasta (2007–2013). Päätöksen 7 artiklassa todetaan, että komission on seurattava jatkuvasti ja järjestelmällisesti seitsemännen puiteohjelman ja sen erityisohjelmien toteuttamista ja raportoitava säännöllisesti tämän seurannan tuloksista ja levitettävä niitä.

⁽¹⁹⁾ Ks. havainto tutkimushankkeissa saatujen tulosten integroinnista komission viestintä- ja levittämisjärjestelmään. Havainto sisältyy komission kertomukseen Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Vuosikertomus yhteisten teknologia-aloitteiden yhteisyritysten edistyksestä vuonna 2012 (SWD (2013) 539 final).

Eturistiriidat

29. Yhteisyrityksellä ei ole kattavaa kirjallista menettelyä eturistiriitojen käsittelyä varten.
30. Olisi määriteltävä selkeästi, missä tilanteessa on kyse eturistiriidasta. Tietokanta olisi päivitettävä säännöllisesti, jotta se sisältäisi kaikki eturistiriitoihin liittyvät tiedot. Lisäksi olisi määritettävä kyseisten tietojen hallinnointimenettely ja mekanismi, jonka avulla käsitellään toimintaperiaatteiden rikkomuksia.

Komission toteuttama toinen väliarviointi ⁽²⁰⁾

31. Komissio teki toisen väliarviointinsa syyskuun 2012 ja helmikuun 2013 välisenä aikana. ARTEMIS- ja ENIAC-yhteisyrityksiä arvioitiin tarkoituksenmukaisuuden, vaikuttavuuden, tehokkuuden ja tutkimusten laadun kannalta.
32. Arviointi julkaistiin toukokuussa 2013. Siinä esitettiin ARTEMIS-yhteisyritykselle useita suosituksia, jotka koskivat erityisesti seuraavia osa-alueita: hankearviointien tehokkuus; toimenpiteet, jotka olisi toteutettava, jotta hankesalkku vastaisi paremmin unionin strategisia tavoitteita, ja ARTEMIS-hankkeiden vaikutuksen ja onnistumisen mittaamiseen tarkoitettut asianmukaiset muuttajat.

Aiemmin esitettyjen huomautusten seuranta

33. Yhteisyritysten yhteisen tietoteknisen infrastruktuurin palautumissuunnitelmaa ei ole vielä hyväksytty. ARTEMIS-yhteisyritys on tällä välin hyväksynyt omalla tasollaan toimenpiteitä hätätilanteiden varalta.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Milan Martin CVIKL in johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 21. lokakuuta 2014 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

presidentti

⁽²⁰⁾ Yhteisten ARTEMIS- ja ENIAC-teknologia-aloitteiden toinen väliarviointi tehtiin toukokuussa 2013.

LIITE

ARTEMIS-yhteisyrittäjä (Bryssel)

Vastuualueet ja toiminta

<p>Perussopimuksen mukainen unionin toimivalta</p> <p>(Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 187 ja 188 artikla)</p>	<p>Seitsemänneistä puiteohjelmasta 18 päivänä joulukuuta 2006 tehdystä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1982/2006/EY määrätään unionin osallistumisesta yhteisten teknologia-aloitteiden muodossa pitkällä aikavälillä toimivien julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökumppanuuksien perustamiseen. Kumppanuudet voitaisiin toteuttaa perussopimuksen 187 artiklassa tarkoitettuina yhteisyrittäjäinä.</p> <p>Neuvoston asetus (EY) N:o 74/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, ARTEMIS-yhteisyrittäjän perustamisesta sulautettuja tietotekniikkajärjestelmiä koskevan yhteisen teknologia-aloitteen toteuttamiseksi.</p>
<p>Yhteisyrittäjän toimivaltuudet</p> <p>(neuvoston asetus (EY) N:o 74/2008)</p>	<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> — Yhteisyrittäjä myötävaikuttaa seitsemännen puiteohjelman täytäntöönpanoon määrittelemällä ja toteuttamalla strategisen Artemis-tutkimusohjelman huomattavia osia sulautettujen tietotekniikkajärjestelmien avainteknologioiden kehittämiseksi, luomalla kestävästä julkisen ja yksityisen sektorin välistä kumppanuutta sekä lisäämällä ja kokoamalla yhteen julkisia ja yksityisiä investointeja sulautettujen järjestelmien alalla Euroopassa. — Yhteisyrittäjän avulla pyritään resurssien ja rahoituksen tehokkaaseen koordinointiin ja synergioihin teollisuuden, puiteohjelman sekä kansallisten ja valtioiden välisten t&k-ohjelmien kesken, mikä osaltaan lujittaa Euroopan tulevaa kasvua, kilpailukykyä ja kestävästä kehitystä. — Yhteisyrittäjä pyrkii edistämään yhteistyötä kaikkien sidosryhmien, kuten teollisuuden, pk-yritykset mukaan lukien, kansallisten tai alueellisten viranomaisten sekä tiedelaitosten ja tutkimuskeskusten välillä, minkä avulla tutkimustyötä voitaisiin koota yhteen ja kohdentaa. — Yhteisyrittäjä hyväksyy yhteisen tutkimusohjelman, joka seuraa tiiviisti ARTEMIS-teknologiayhteisön laatimien strategisten tutkimuslinjausten suosituksia. Tutkimusohjelmassa yksilöidään ja säännöllisesti ajantasaistetaan tutkimuksen painopistealueet sulautettujen tietotekniikkajärjestelmien avainteknologioiden kehittämiseksi ja käyttöön ottamiseksi eri sovellusaloilla Euroopan kilpailukykyyn lujittamiseksi sekä uusien markkinoiden ja yhteiskunnallisesti merkittävien sovellusten synnyn mahdollistamiseksi. — Yhteisyrittäjä tukee t&k-toimia järjestämällä vuosittain avoimia ja kilpailuun perustuvia ehdotuspyyntöjä saadakseen parhaat Euroopan tutkimusideat ja valmiudet sulautettujen tietotekniikkajärjestelmien alalla. Yhteisyrittäjälle toimitetut ehdotukset arvioidaan teknisesti, ja valintaprosessi toteutetaan riippumattomien asiantuntijoiden avustuksella. Prosessin avulla varmistetaan, että yhteisyrittäjän julkisen rahoituksen myöntämisessä noudatetaan tasavertaisen kohtelun, huippuosaamisen ja kilpailun periaatteita.
<p>Hallinto</p>	<p>Hallintoneuvosto on yhteisyrittäjän johtava elin. Johtoryhmää vetää toimitusjohtaja. Teollisuutta (mukana myös pk-yritykset sekä tiedelaitokset ja tutkimuskeskukset) edustaa ARTEMIS-järjestö (ARTEMIS-IA). ARTEMIS-IA antaa yhteisyrittäjän käyttöön hallintoneuvoston puheenjohtajan ja teknisestä työohjelmasta vastaavan teollisuus- ja tutkimuskomitean jäsenet. Julkisella sektorilla (ARTEMIS-osakasvaltiot ja Euroopan komissio) on omat edustajansa hallintoneuvostossa ja varainhoidosta vastaavassa julkisten tahojen neuvostossa.</p>

Yhteisyrityksen vuonna 2013	resurssit	Talousarvio Sitoumukset: 30 343 708 euroa Maksut (toiminta): 30 000 000 euroa Henkilöstö 31. joulukuuta 2013 Henkilöstötaulukossa on 15 tointa (8 väliaikaista ja 7 sopimussuhteista), joista oli täytettynä 13 tointa. Tehtävät jakautuvat seuraavasti: operatiiviset tehtävät (8); hallinnolliset tehtävät (5); sekalaiset tehtävät (0).
Toiminta ja palvelut vuonna 2013	Ks. ARTEMIS-yhteisyrityksen toimintakertomus vuodelta 2013, http://www.artemis-ju.eu/reference_documents	

Lähde: ARTEMIS-yhteisyrityksen toimittamat tiedot.

YHTEISYRITYKSEN VASTAUKSET

14. 15. 16. ARTEMIS esittää yhdessä ENIACin kanssa yhteisen toimintasuunnitelman vastikkeena tähän huomautuksia sisältävään tarkastuskertomukseen:

1. NFA-vierailut: käyntejä on tähän mennessä tehty Saksaan, Belgiaan ja Ranskaan, ja ne on esitelty asiakirjoissa. Niitä koskevat arviointiraportit ovat tekeillä. Tulokset ovat tähän mennessä olleet seuraavanlaiset:

- Saksa (15,9 % EU-apurahoista ARTEMISissa): hyvin dokumentoitu järjestelmä, jossa on selkeästi erotetut vastuualueet ja valvontaa useammalla tasolla. Saksan toiminnalle antaa varmuutta epäsuoran toiminnan jälkeen tehtävä perusteellinen arviointi, joka on alustavan arviomme mukaan kansainvälisten standardien mukainen. Vuonna 2013 tätä menettelyä on sovellettu 120 tehtävään 424 tehtävästä (28,3 %) virhemarginaalin ollessa tällöin alle yhden prosentin. Tämänhetkinen toiminta: menettelyn joitakin osa-alueita ollaan parhaillaan selkeyttämässä ennen arvioinnin lopullista päätökseen saattamista, minkä vuoksi käymme keskustelua sellaisen kerätyn tiedon vaihtamiseksi, jonka perusteella tulokset voitaisiin yhdistää muiden maiden tuloksiin. Tämä saatetaan päätökseen ennen vuoden 2014 loppua.
- Belgia (3,25 % EU-apurahoista ARTEMISissa): hyvin dokumentoitu menettely, jossa on selkeästi erotetut vastuualueet ja valvontaa useammalla tasolla. Belgian toiminnalle antaa varmuutta epäsuoran toiminnan jälkeen tehtävä perusteellinen arviointi. Arviomme mukaan tämän menettelyn tarkoituksena on antaa yhtä suuri varmuustaso kuin on mahdollista saavuttaa yleisimmin käytössä olevien kansainvälisten standardien mukaisesti. Belgia teettää kaikkien ARTEMIS- ja ENIAC-hankkeiden osalta (100 %) ennakkotarkastuksen ennen lopullisten maksujen suorittamista. Belgia suorittaa jälkitarkastuksia ainoastaan menettelyjen osalta järjestelmän kehittämiseksi. Varmistusjärjestelmä ei näin ollen tarjoa jäännösvirhemääriä (tai tämän määrän voidaan katsoa olevan nolla).
- Ranska (9,93 % EU-apurahoista ARTEMISissa): järjestelmä on perustunut 100-prosenttiseen verifiointiin kaikkien ennen vuotta 2011 käynnistettyjen toimien osalta. Ranska otti tuolloin käyttöön resurssitehokkaamman järjestelmän, joka sisältää selkeästi erotetut vastuualueet ja useammalla tasolla toteutettavan valvonnan tilastollisten jälkitarkastusten perusteella. Alustavan arviomme mukaan tämä jälkikäteen suoritettava perusteellinen arviointi on kansainvälisten standardien mukainen. Ranskan toiminnalle antaa varmuutta epäsuoran toiminnan jälkeen tehtävä perusteellinen arviointi. Ensimmäiset uuden järjestelmän puitteissa käynnistetyt toimet ovat päättymässä vuonna 2015, minkä vuoksi Ranska ei ole vielä toistaiseksi pystynyt toimittamaan tilastotietoja.

Tiedonvaihto on suunnitelmissa myös Alankomaiden kanssa (13,86 % EU-apurahoista ARTEMISissa) ja Itävallan kanssa (8,11 % EU-apurahoista ARTEMISissa).

2. Tarkastettava maa kutsui ARTEMIS/ENIACin jäsenvaltioiden tarkastusta suorittavat viranomaiset, Euroopan komission tiintarkastajat sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tilintarkastajat työpajaan 1. lokakuuta 2014 esitelläkseen varmistamisjärjestelmiään ja vaihtaakseen tietoa parhaista käytännöistä. Tarkoituksena oli edistää lähentymistä ja selvittää kansallisiin järjestelmiin sopivat menettelyt.

29. 30. Kiitämme tilintarkastustuomioistuinta tämän asiakohdan esiin nostamisesta. Siihen paneudutaan ECSEL-yhteisyrityksen toiminnan yhteydessä.

KERTOMUS**Clean Sky -yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset**

(2014/C 452/03)

SISÄLLYS

	<i>Kohta</i>	<i>Sivu</i>
Johdanto	1–4	18
Tarkastuslausuman perustana olevat tiedot	5	18
Tarkastuslausuma	6–13	18
Lausunto tilien luotettavuudesta	11	19
Lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	12	19
Huomautukset talousarvio- ja varainhallinnosta	14–16	19
Talousarvion toteuttaminen	14–16	19
Huomautukset yhteisyrityksen valvontajärjestelmiin sisältyvistä keskeisistä kontrolleista ...	17–20	20
Muut kysymykset	21–32	20
Oikeusperusta	21	20
Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto	22–26	21
Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista	27	21
Eturistiriidat	28–29	21
Komission toteuttama toinen väliarviointi	30–31	21
Aiemmin esitettyjen huomautusten seuranta	32	22

JOHDANTO

1. Clean Sky -yhteisyritys perustettiin Brysseliin joulukuussa 2007⁽¹⁾ kymmeneksi vuodeksi, ja se alkoi toimia itsenäisesti 16. marraskuuta 2009.
2. Clean Sky -yhteisyrityksen tavoitteena on vauhdittaa puhtaan lentoliikenneteknologian kehittämistä, validointia ja demonstrointia EU:ssa, jotta sitä voitaisiin ottaa käyttöön mahdollisimman pian⁽²⁾. Yhteisyrityksen koordinoima tutkimustoiminta on jaettu kuuteen teknologian alaan, joista käytetään nimitystä integroitujen teknologioiden demonstraatiot (ITD).
3. Yhteisyrityksen perustajaosakkaita ovat komission edustama Euroopan unioni sekä ITD-toimien vetäjinä toimivat teollisuutta edustavat kumppanit ja ITD:n assosiaatiojäsänet.
4. EU osarahoittaa Clean Sky -yhteisyrityksen juoksevia kustannuksia ja tutkimustoimintaa enintään 800 miljoonan euron verran; määrä maksetaan seitsemännen tutkimuksen puiteohjelman määrärahoista⁽³⁾. Yhteisyrityksen muiden osakkaiden osuus on vähintään samansuuruinen kuin EU:n osuus, luontaisuuritukset mukaan lukien.

TARKASTUSLAUSUMAN PERUSTANA OLEVAT TIEDOT

5. Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastustapa käsittää analyttiset tarkastustoimenpiteet, tapahtumien testaamisen yhteisyrityksen tasolla ja valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin. Tämän lisäksi hyödynnetään muiden tarkastajien työhön perustuvaa evidenssiä (kun relevanttia evidenssiä on saatavilla) ja analysoidaan toimivan johdon vahvistusilmoitukset.

TARKASTUSLAUSUMA

6. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti
 - a) yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat⁽⁴⁾ ja selvityksen talousarvion toteuttamisesta⁽⁵⁾ 31. joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta; ja
 - b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden.

Toimivan johdon velvollisuus

7. Toimiva johto vastaa komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2343/2002⁽⁶⁾ 33 ja 43 artiklan mukaisesti yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimisesta ja sen oikein esittämisestä sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.
 - a) Yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää oikein tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, valita asianmukaiset tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja soveltaa niitä komission tilinpitäjän⁽⁷⁾ vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti sekä laatia kirjanpidolliset arviot, jotka ovat kyseisissä olosuhteissa kohtuulliset. Johtaja vahvistaa yhteisyrityksen tilinpäätöksen sen jälkeen, kun yhteisyrityksen tilinpitäjä on laatinut tilinpäätöksen kaiken käytettävissä olevan tiedon pohjalta ja liittänyt tilinpäätökseen laatimansa ilmoituksen, jossa hän toteaa muun muassa saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikean ja riittävän kuvan yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 71/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, Clean Sky -yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 1).

⁽²⁾ Liitteessä esitetään tiedotustarkoituksessa yhteenveto yhteisyrityksen vastuualueista, toiminnasta ja resursseista.

⁽³⁾ Seitsemäs tutkimuksen puiteohjelma hyväksyttiin Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1982/2006/EY (EUVL L 412, 30.12.2006, s. 1). Puiteohjelma kokoaa yhteen kaikki tutkimukseen liittyvät EU-aloitteet, ja sillä on olennainen merkitys kasvun, kilpailukyvyyn ja työllisyyden tavoitteiden saavuttamisessa. Ohjelma on myös eurooppalaisen tutkimusalueen keskeinen osatekijä.

⁽⁴⁾ Sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁵⁾ Selvitys talousarvion toteuttamisesta sisältää yhteenvedon budjettiperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁶⁾ EYVL L 357, 31.12.2002, s. 72.

⁽⁷⁾ Komission tilinpitäjän vahvistamat kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisen tilintarkastajaliiton (International Federation of Accountants, IFAC) antamiin kansainvälisiin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS) tai, silloin kun se on relevanttia, kansainvälisen tilinpäätösstandardeja käsittelevän elimen (International Accounting Standards Board, IASB) antamiin kansainvälisiin IAS/IFRS-tilinpäätösstandardeihin (International Accounting Standards/International Financial Reporting Standards).

- b) Tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja asianmukaisuutta sekä varainhoidon moitteettomuuden periaatteen noudattamista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää vaikuttava ja tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä, joka sisältää riittävän valvonnan ja tarkoituksenmukaiset toimenpiteet sääntöjenvastaisuuksien ja petosten estämiseksi sekä oikeudelliset toimet, joiden avulla tarvittaessa peritään takaisin aiheettomasti maksetut tai käytetyt varat.

Tarkastajan velvollisuus

8. Tilintarkastustuomioistuimen vastuulla on antaa tarkastuksensa perusteella tarkastuslausuma Euroopan parlamentille ja neuvostolle⁽⁸⁾ tilinpäätöksen luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin toimittaa tarkastuksensa kansainvälisten tilinpäätösstandardien ja eettisten ohjeiden (IFAC) sekä ylimpien tarkastuselinten kansainvälisten standardien (INTOSAI) mukaisesti. Kyseisissä standardeissa edellytetään, että tilintarkastustuomioistuin suunnittelee ja toimittaa tarkastuksen siten, että sen avulla saadaan kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset.

9. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arvioon siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyyksiä tai tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädännön vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontroleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen kannalta, sekä valvontajärjestelmiä, joiden avulla on tarkoitettu varmistaa tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaiset tarkastustoimenpiteet. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja esitettyjen kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

10. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että se on saanut tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä tarkastuslausumansa perustaksi.

Lausunto tilien luotettavuudesta

11. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen taloudellinen asema 31. päivänä joulukuuta 2013 sekä sen toimien tulokset ja rahavirrat mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta on esitetty tilinpäätöksessä kaikilta olennaisilta osiltaan oikein yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien säännösten ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti.

Lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

12. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2013 päättyneeltä vuodelta annetun tilinpäätöksen perustana olevat toimet ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

13. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoa kyseenalaiseksi.

HUOMAUTUKSET TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINNOSTA

Talousarvion toteuttaminen

14. Varainhoitovuoden 2013 lopulliseen lisätalousarvioon sisältyi 250,4 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 158,2 miljoonaa euroa maksumäärärahoja⁽⁹⁾. Maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 90,6 prosenttia, kun se maksumäärärahojen kohdalla oli 87,7 prosenttia. Maksumäärärahojen alhaisempi käyttöaste kuvastaa edelleen talousarvion toteuttamisen viiveitä, vaikka se onkin parempi kuin vuonna 2012 (75 prosenttia). Talousarvion toteuttamisen viiveet johtuvat pääasiassa toimien toteuttamisen viivästymisestä ja siitä, että ehdotuspyyntöjen julkaisemisesta avustussopimusten tekemiseen kuluu runsaasti aikaa⁽¹⁰⁾.

⁽⁸⁾ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1), 185 artiklan 2 kohta.

⁽⁹⁾ Tarkastajat panivat merkille, että alun perin hyväksytyin vuoden 2013 talousarvion osastossa IV ja vuoden 2013 ensimmäisessä lisätalousarviossa on ilmoitettu virheellinen luku, joka korjattiin 10. marraskuuta 2013 vahvistetussa vuoden 2013 toisessa lisätalousarviossa. Tällä ei ollut vaikutusta talousarvion toteuttamiseen.

⁽¹⁰⁾ Vuoden 2013 ehdotuspyyntömenettely SP1-JTI-CS-2013-01 käynnistettiin 17. tammikuuta 2013. Arviointimenettely päättyi 17. toukokuuta 2013. Joulukuussa 2013 vasta 36 prosenttia avustussopimuksista oli tehty (14 sopimusta 38:sta). Ehdotuspyynnöstä sopimuksen tekemiseen kului keskimäärin yhdeksän kuukautta ja neuvottelujen päättymisestä sopimuksen tekemiseen viisi kuukautta.

15. EU osarahoittaa Clean Sky -yhteisyrityksen juoksevia kustannuksia ja tutkimustoimintaa enintään 800 miljoonan euron verran. Yhteisyrityksen perustamisesta annetun asetuksen ⁽¹¹⁾ mukaisesti muut osakkaat antavat yhteisyritykselle vähintään 600 miljoonaa euroa, mukaan lukien niiden rahoitusosuus juoksevista kustannuksista ⁽¹²⁾.

16. Tilintarkastustuomioistuimen toimittaman tarkastuksen ajankohtana (huhtikuussa 2014) Euroopan unionin sitoma rahoitusosuus oli 713 miljoonaa euroa ja muiden osakkaiden antamien varojen määrä 409 miljoonaa euroa ⁽¹³⁾.

HUOMAUTUKSET YHTEISYRITYKSEN VALVONTAJÄRJESTELMIIN SISÄLTYVISTÄ KESKEISISTÄ KONTROLLEISTA

17. Yhteisyritys teki varainhoitovuonna 2013 lisäparannuksia johtamis-, hallinnointi-, taloushallinto- ja kirjanpito-menetelyihinsä. Avustusten hallinnointivälinettä ⁽¹⁴⁾ täydennettiin tekemällä siihen kuluilmoituksiin liittyvät mukautukset. Kaikki jälkitarkastuksiin liittyvät tiedot on vielä syötettävä järjestelmään.

18. Lisäksi tilinpitäjä testasi avustusten hallinnointivälineen toimintaa ja havaitsi useita puutteita. Ne liittyvät etenkin toimintoon, jolla taloushallinnosta ja tarkastuksista vastaavien toimihenkilöiden kommentit kirjataan järjestelmään. Toiminto on validointimenettelyn kannalta olennaisen tärkeä, ja yhteisyrityksen on korjattava siihen liittyvä puute.

19. Clean Sky -yhteisyrityksen osakkaiden toimia koskevista ennakkotarkastuksista ilmeni seuraavaa: yhdessä tapauksessa sama henkilöstön jäsen validoi sitoumuksen toimien sekä tarkastuksesta vastaavana toimihenkilönä että tulojen ja menojen hyväksyjänä (mikä on vastoin yhteisyrityksen varainhoitoa koskevia säännöksiä ja menettelykäsikirjaa); erään maksun tapauksessa tarkastuksesta vastaava toimihenkilö oli myös tulojen ja menojen hyväksyjä; yhdessä tapauksessa tekninen arviointiraportti ei ollut käytettävissä avustusten hallintovälineen kautta (vaikka raportti muodostaa tärkeän osan operatiivista tarkastusmenettelyä).

20. Clean Sky -yhteisyrityksen kumppaneiden kuluilmoituksia koskevissa ennakkotarkastuksissa havaittiin seuraavat puutteet:

- Kuluilmoitusten ennakkotarkastuksissa käytetyt tarkistuslistat eivät aina olleet täydellisiä.
- Yhdessä tapauksessa sama henkilöstön jäsen vastasi varainhoidon tarkastuksesta ja hyväksymisestä, mikä on vastoin taloushallinnon käsikirjan määräyksiä ja tehtävien erottamisen periaatetta; kolmessa muussa tapauksessa sama henkilöstön jäsen huolehti taloushallinnosta vastaavan toimihenkilön sekä tulojen ja menojen hyväksyjän tehtävistä.
- Eräässä tapauksessa avustussopimus kumppanin kanssa tehtiin viisi kuukautta sen jälkeen, kun kyseiset toimet oli aloitettu. Asiasta ei annettu vaadittua ilmoitusta, jossa olisi perusteltu, miksi toimet oli tarpeen aloittaa ennen avustussopimuksen tekemistä.
- Yhteisyrityksen kumppanit toimittavat usein kuluilmoitukset myöhässä. Tilanne oli 31. joulukuuta 2013 se, että yhteisyritykselle toimitettavista 163 kuluilmoituksesta ainakaan 56:ta ei ollut toimitettu ajoissa. Kuluilmoitukset olivat 15 tapauksessa viivästyneet yli vuoden.

MUUT KYSYMYKSET

Oikeusperusta

21. Unionin yleiseen talousarvioon sovellettava uusi varainhoitoasetus hyväksyttiin 25. lokakuuta 2012, ja se tuli voimaan 1. tammikuuta 2013 ⁽¹⁵⁾. Asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 209 artiklassa tarkoitettuja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvia elimiä koskeva varainhoidon malliasetus tuli kuitenkin voimaan vasta 8. helmikuuta 2014 ⁽¹⁶⁾. Yhteisyrityksen varainhoitoa koskevat säännökset muutettiin näiden muutosten mukaisiksi 3. heinäkuuta 2014.

⁽¹¹⁾ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 71/2008 5 artiklan 1 ja 4 kohta.

⁽¹²⁾ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 71/2008 liitteessä 1 olevan 12 artiklan 3 kohta: "Clean Sky -yhteisyrityksen juoksevat kustannukset jaetaan rahamääräisesti tasan yhteisön, joka vastaa 50 prosentista kokonaiskustannuksista, ja muiden osakkaiden kesken, jotka vastaavat jäljelle jäävästä 50 prosentin osuudesta. Clean Sky -yhteisyrityksen juoksevat kustannukset eivät saa ylittää kolmea prosenttia rahamääräisestä kokonaisuudesta ja 13 artiklassa tarkoitettujen osakkaiden ja kumppanien vastaavista osuuksista."

⁽¹³⁾ Mukaan lukien osakkaiden rahoitusosuudet, jotka on validoitu tai jotka on saatu mutta ei vielä validoitu, sekä 10 miljoonan euron rahamääräinen osuus juoksevien kustannusten kattamiseksi.

⁽¹⁴⁾ Avustusten hallinnointiväline on sovellus, jolla hallinnoidaan osakkaiden kanssa tehtyjen avustussopimusten toteuttamista koskevaa taloudellista informaatiota. Näiden sopimusten osuus on 75 prosenttia toimintatalousarviosta.

⁽¹⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 110/2014, annettu 30 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 209 artiklassa tarkoitettujen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvien elinten varainhoidon malliasetuksesta (EUVL L 38, 7.2.2014, s. 2).

Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto

22. Sisäinen tarkastaja käynnisti vuonna 2013 yhdessä ulkoisen tarkastusyrityksen kanssa tarkastuksen, joka koski ITD-toimien koordinointiin ja seurantaan sekä kumppaneiden toimien hallinnointiin liittyviä yhteisyrityksen toimintaprosesseja. Lopullinen tarkastuskertomus ei ollut saatavissa tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen ajankohtana.

23. Yhteisyritys hyväksyi 28. maaliskuuta 2013 toimintasuunnitelman, jossa käsiteltiin komission sisäisen tarkastuksen osaston huomautuksia avustusten hallinnoinnista ja vuotuisesta suunnittelusta⁽¹⁷⁾. Toimintasuunnitelmassa esitettyjä toimia ei kuitenkaan ollut saatu kokonaan toteutettua tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen ajankohtaan mennessä.

24. Komission sisäisen tarkastuksen osasto esitti 14. maaliskuuta 2014 tarkastustuloksensa, jotka koskivat sisäisen valvonnan järjestelmän riittävyttä ja vaikuttavuutta avustusten hallinnoinnin ja tämän hallinnoinnin taloudellisen täytäntöönpanon osalta. Tarkastuksessa todettiin, että olemassa oleva sisäisen valvonnan järjestelmä antoi kohtuullisen varmuuden avustusten hallinnoinnille ja taloudelliselle täytäntöönpanolle asetettujen yhteisyrityksen toimintatavoitteiden saavuttamisesta. Tarkastuksen perusteella esitettiin kuitenkin neljä merkittävää ja kaksi erittäin merkittävää huomautusta⁽¹⁸⁾.

25. Lisäksi sisäisen tarkastuksen osasto teki tietoteknisen riskienarvioinnin, joka koski Clean Sky -yhteisyrityksen FCH-, IMI-, Eniac- ja ARTEMIS-yhteisyritysten kanssa jakamia yhteisiä tietotekniikan infrastruktuureja⁽¹⁹⁾.

26. Hallintoneuvosto hyväksyi komission sisäisen tarkastuksen osaston toimenkuvauksen 31. maaliskuuta 2011. Yhteisyrityksen varainhoitoa koskeviin säännöksiin ei kuitenkaan ole vielä sisällytetty puiteasetuksen⁽²⁰⁾ säännöksiä, jotka koskevat komission sisäisen tarkastajan toimivaltuuksia.

Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista

27. Seitsemättä puiteohjelmaa koskevassa päätöksessä⁽²¹⁾ määrätään seuranta- ja raportointijärjestelmästä, joka kattaa tutkimustulosten suojan, levityksen ja siirron. Yhteisyritys on laatinut asiaa koskevia menettelyjä, mutta seuranta ei täysin vastaa päätöksen määräyksiä. Tämä koskee etenkin tutkimustulosten levittämistä ja niiden yhdistämistä komission järjestelmään⁽²²⁾.

Eturistiriidat

28. Yhteisyritys hyväksyi 13. joulukuuta 2013 menettelysäännöt, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja lieventää hallintoneuvoston yksityisjäseniin liittyviä eturistiriitoja. Vastaavanlaisia eturistiriitojen ehkäisyä ja lievittämistä koskevia menettelysääntöjä ei ollut vielä hyväksytty yhteisyrityksen henkilöstön jäsenten ja muiden toimijoiden (asiantuntijat mukaan lukien) osalta tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen ajankohtana.

29. Yhteisyritys ei ole vielä perustanut tietokantaa, johon kirjattaisiin eturistiriidat, yhteensopimattomuus, ilmoitukset ja muut aiheeseen liittyvät asiakirjat.

Komission toteuttama toinen väliarviointi⁽²³⁾

30. Komissio teki toisen väliarviointinsa maaliskuun alun ja lokakuun lopun välisenä aikana vuonna 2013. Siinä yhteisyritystä arvioitiin vaikuttavuuden, tehokkuuden ja tutkimusten laadun kannalta.

⁽¹⁷⁾ Kertomuksen keskeiset huomautukset liittyvät ohjelman toteutuksen viiveisiin, määrärahojen vajaakäyttöön ja vaikeuksiin, joita yhteisyrityksellä on varojen käytön arvioinnissa (yhteisyrityksen ITD-toimiin osallistuvat osakkaat ilmoittavat vuotuiset talousarvioluvut työvaiheittain, kun taas yhteisyritys seuraa toimien täytäntöönpanoa suoritteiden tasolla.)

⁽¹⁸⁾ Erittäin merkittävät huomautukset koskevat parannuksia, joita olisi tehtävä hankesuoritteiden validointimenettelyn vakioimiseen, sekä parannuksia, jotka ovat tarpeen avustusten hallinnointiin ja taloudelliseen täytäntöönpanoon liittyvien vahvistettujen ennakovalidointiohjeiden ja tarkastuslistojen kohdalla.

⁽¹⁹⁾ Loppuraportissa, joka annettiin 22. marraskuuta 2013, mainittiin tarve virallistaa tietotekniikan alan turvallisuusperiaatteet ja sisällyttää tietotekniikan alan palveluntarjoajien kanssa tehtäviin sopimuksiin tarkat menettelyt/kontrollit.

⁽²⁰⁾ Komission asetus (EY, Euratom) N:o 2343/2002, annettu 19 päivänä marraskuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 185 artiklassa tarkoitettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta (EYVL L 357, 31.12.2002, s. 72).

⁽²¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1982/2006/EY, tehty 18 päivänä joulukuuta 2006, Euroopan yhteisön seitsemännestä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmasta (2007–2013). Päätöksen 7 artiklassa todetaan, että komissio on seurattava jatkuvasti ja järjestelmällisesti seitsemännen puiteohjelman ja sen erityisohjelmien toteuttamista ja raportoitava säännöllisesti tämän seurannan tuloksista ja levitettävä niitä.

⁽²²⁾ Ks. tutkimushankkeiden tulosten yhdistämistä komission viestintä- ja levittämissä järjestelmään koskeva huomautus, joka sisältyy komission kertomukseen Euroopan parlamentille ja neuvostolle: vuosikertomus yhteisten teknologia-aloitteiden yhteisyritysten edistyksestä vuonna 2012 (SWD (2013) 539 lopullinen).

⁽²³⁾ Clean Sky -yhteisyrityksen toinen väliarviointi tehtiin lokakuussa 2013.

31. Kertomukseen sisältyy useita suosituksia, jotka annetaan seuraavia näkökohtia silmällä pitäen: teknistä henkilöstöä ei ole riittävää määrää tehtäviin nähden; etenemistä koskevia toimintakertomuksia ja teknisiä arviointikertomuksia on tarpeen yhdenmukaistaa yhteisyrityksen ITD-toimiin osallistuvien osakkaiden kesken; alihankkijoiden valintamenettelyjä on aihetta parantaa. Yhteisyrityksen olisi lisäksi dokumentoitava paremmin avustussopimusten eteneminen ja näin parannettava yleistä sääntöjenmukaisuutta ja tuloksellisuutta.

Aiemmin esitettyjen huomautusten seuranta

32. Toimitusjohtaja hyväksyi yhteisyrityksen toiminnan jatkuvuussuunnitelman 29. marraskuuta 2013. Suunnitelma kattaa hätätilanteista palautumisen, sitä seuraavat välittömät toimenpiteet, elvytysjärjestelyt ja toiminnan ylläpitämisen. Suunnitelmaa on määrä päivittää ennen vuoden 2014 loppua.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Milan Martin CVIKL in johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 21. lokakuuta 2014 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

presidentti

LIITE

Clean Sky -yhteisyritys (Bryssel)

Vastuualueet ja toiminta

<p>Perussopimuksen mukainen unionin toimivalta</p> <p>(Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus, 187 ja 188 artikla)</p>	<p>Seitsemännestä puiteohjelmasta 18 päivänä joulukuuta 2006 tehdystä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1982/2006/EY määrätään unionin osallistumisesta yhteisten teknologia-aloitteiden muodossa pitkällä aikavälillä toimivien julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökumppanuuksien perustamiseen. Kumppanuudet voitaisiin toteuttaa perussopimuksen 187 artiklassa tarkoitettuina yhteisyrityksinä.</p> <p>Neuvoston asetus (EY) N:o 71/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, Clean Sky -yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 1).</p>
<p>Yhteisyrityksen toimivaltuudet</p> <p>(neuvoston asetus (EY) N:o 71/2008)</p>	<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> — osallistua seitsemännen puiteohjelman ja erityisesti Yhteistyö-erityisohjelman 7. aihealueen ”Liikenne (mukaan luettuna ilmailu)” toteuttamiseen — vauhdittaa puhtaan lentoliikenneteknologian kehittämistä, validointia ja demonstrointia EU:ssa, jotta sitä voitaisiin ottaa käyttöön mahdollisimman pian — varmistaa ympäristön parantamiseen lentoliikenteen alalla tähtäävän eurooppalaisen tutkimuksen johdonmukainen toteuttaminen — luoda perin pohjin innovatiivinen lentoliikennejärjestelmä, joka perustuu kehittyneiden teknologioiden integrointiin ja täyden mittakaavan demonstraatioihin, ja vähentää merkittävästi lentoliikenteen ympäristövaikutuksia vähentämällä melu- ja kaasupäästöjä ja parantamalla ilma-alusten polttoainetaloutta — vauhdittaa uuden tietämyksen ja innovoinnin tuottamista sekä tutkimustulosten käyttöönottoa osoituksena kattavista teknologioista ja täysin integroiduista järjestelmäkokonaisuuksista asianmukaisessa toimintaympäristössä, millä lujitetaan teollisuuden kilpailukykyä.
<p>Hallinto</p>	<p>Hallintoneuvosto on yhteisyrityksen johtava elin. Johtoryhmän vetäjänä toimii toimitusjohtaja. Teollisuus on edustettuna eri tavoin, esimerkiksi integroitujen teknologioiden demonstraatioiden ohjauskomiteoissa ja valtioiden edustusryhmässä.</p>
<p>Yhteisyrityksen resurssit vuonna 2013</p>	<p>Talousarvio</p> <p>306 043 097 euroa</p> <p>Henkilöstö 31. joulukuuta 2013</p> <p>Henkilöstötaulukossa on 24 tointa (18 väliaikaista ja kuusi sopimussuhteista), joista oli täytettynä 23 tointa. Tehtävät jakautuvat seuraavasti: operatiiviset tehtävät (17), sekalaiset tehtävät (kuusi).</p>
<p>Toiminta ja palvelut vuonna 2013</p>	<p>Ks. Clean Sky -yhteisyrityksen toimintakertomus vuodelta 2013 osoitteessa www.cleansky.eu</p>

Lähde: Clean Sky -yhteisyrityksen toimittamat tiedot.

YHTEISYRITYKSEN VASTAUKSET

14. Yhteisyritys on parantanut talousarvionsa toteuttamista vuonna 2013. Jäljellä olevat viivästykset johtuivat osittain viivästyksestä avustussopimusten tekemisessä kumppanien (GAP⁽¹⁾) kanssa, mutta myös joidenkin operatiivisten tehtävien uudelleen suuntaamisesta tutkimustyön jatkuessa. Se, että joitakin virstanpylväitä ei saavuteta ajoissa, voi johtua normaaleista ennakoista aavistamattomista tekijöistä ja takaiskuista joissakin tutkimustoimissa. Tällöin tarvitaan lisäaikaa ja -työtä ITD-toimien (integroitujen teknologioiden demonstraatiot, ITD) puitteissa joskin vuoden 2012 raportointikauden jälkeen. Tämä on osa yhteisyrityksen haasteita kyseisen laajan ja monimutkaisen ohjelman hallinnoinnissa.

16. Euroopan unionin rahoitussitoumukset ovat aina suuremmat kuin yksityisten osakkaiden resurssit, joissa otetaan huomioon vain validoitu⁽²⁾ rahoitusosuus – kun EU:n sitoumus puolestaan kattaa jonkin verran monivuotisia avustussopimuksia, joita ei ole vielä kokonaan toteutettu. On syytä myös huomata, että Euroopan komission oli tehtävä sitoumus koko ohjelman arvosta ennen vuoden 2013 loppua, koska se oli FP7-ohjelman viimeinen vuosi. Yhteisyritys tekee sitoumuksen yksityisen osakkaan kanssa silloin, kun se on hyväksynyt seuraavalle kaudelle (seuraaville kausille) aiotun teknisen toimen avustussopimuksen kautta. Tarkemmat tiedot tästä toimesta ohjelman viime vuosilta saadaan vasta vuonna 2015, minkä vuoksi sitä ei ole vielä validoitu eikä sitä varten ole tehty sitoumuksia.

17. Avustusten hallinnointivälineeseen kehitettiin huhtikuussa 2014 erityistoiminto jälkitarkastusmenettelyä varten. Sitä parannellaan edelleen tarkoituksena mahdollistaa jälkitarkastustietojen sisällyttäminen järjestelmään tänä vuonna.

18. Vuoden 2014 ensimmäisen puoliskon aikana jo tapahtunutta kehitystä seuraa avustusten hallinnointivälineen uuden version käyttöönotto tämän vuoden loppuun mennessä useiden havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Tähän sisältyy etenkin sen toiminnon perinpohjainen arviointi, jolla rahoitus- ja hanketoimihenkilöt voivat antaa kommentteja validoinnin työnkulussa.

19. Mitä tulee validoidun sitoumuksen ennakoalvontaan, kaksi toimea (tarkastuksista vastaava ja tulojen ja menojen hyväksyjä) siirrettiin poikkeuksellisesti hallinto- ja talousosaston päällikön vastuulle, joka toimi tulojen ja menojen hyväksyjän varahenkilönä toimitusjohtajan vuosiloman aikana. Koska Clean Sky on pieni ryhmä, tehtäviä ei välttämättä erotella kovin tarkasti toisistaan poikkeuksellisissa tilanteissa, kun työntekijöitä on samanaikaisesti lomalla.

Valvontajärjestelmän asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi yhteisyritys on päivittänyt rahoituksen varajärjestelmän perehdyttämällä uusia henkilöitä tarkastuksista vastaavan ja tulojen ja menojen hyväksyjän tehtäviin ja antamalla heille tarvittavat valtuudet. Yhteisyritys seuraa nyt tarkasti toiminnan jatkuvuutta poissaolojen aikana. On kuitenkin syytä huomata, että myös näissä tapauksissa alullepanotehtävät sekä tarkastus/hyväksyntä pidetään toisistaan erillään. Yksittäinen tapaus, joka liittyy arviointiraportin puuttumiseen, on sittemmin korjattu avustusten hallinnointivälineessä.

20. Yhteisyritys ottaa huomioon havaitut heikkoudet ja pyrkii suurempaan johdonmukaisuuteen sovellettävien sääntöjen ja menettelyjen soveltamisessa. Mitä tulee viivästymisiin kuluilmoitusten toimittamisessa, yhteisyritys seuraa asiaa; kussakin tapauksessa se on antanut muistutuksen, ja aina tarvittaessa ryhtynyt seurantatoimiin saadakseen tällaisen ilmoituksen. Se pyrkii parantamaan tätä menettelyä osaa entisestään vuoden 2014 aikana.

21. Ei kommentoitavaa

22. Lopullinen tarkastuskertomus allekirjoitettiin 26. maaliskuuta 2014, ja se on toimitettu Clean Sky -yhteisyrityksen hallintoneuvoston puheenjohtajan ja toimitusjohtajan tietoon. Toimista on sovittu yhteisyrityksen johdon kanssa neljän erittäin tärkeän ja neljän tärkeän havainnon korjaamiseksi. Sisäinen tarkastaja seuraa toimien toteuttamista vuoden 2014 aikana.

23. Komission sisäisen tarkastuksen yksikön (IAS) tekemien neljän tärkeän huomautuksen osalta yhteisyritys on jatkanut toimien toteuttamista sovituksessa aikataulussa. Toteuttaminen on edelleen meneillään.

⁽¹⁾ GAP tarkoittaa avustussopimusta kumppaneille – Clean Sky -ohjelman ehdotuspyynnöissä varataan vähintään 200 miljoonaa euroa kumppanin Clean Sky -tutkimustoimintaa varten; GAM tarkoittaa avustussopimusta osakkaille – enintään 600 miljoonaa euroa varataan osakkaille Clean Sky -tutkimustoimiin.

⁽²⁾ Yhteisyritys toteutti järjestelmän, joka varmistaa, että aina kun EU:n rahoitusosuutta validoidaan, teollisuudelta tulee vastaava 50 %:n luontaisuuoritus.

24. Kahta erittäin tärkeää suositusta koskevien toimen toteuttaminen on saatu lähes päätökseen. Ohjeita osakkaiden avustussopimusten kuluilmoitusten validoimiseksi on kehitetty edelleen rahoitus- ja hanketoimihenkilöitä varten. Tarkistuslistoja on paranneltu entisestään, ja teknisen arviointiraportin mallia osakkaiden avustussopimusten vuotuista raportointia varten on kehitetty ja se on toimitettu hanketoimihenkilöille. Kumppaneiden suoritteiden hyväksymisen osalta yhteisyrityksen hallintoa koskevaan käsikirjaan on sisällytetty selvennys aihejohtajien roolista ja tehtävistä yhteisyrityksen talousasioista vastaavien toimihenkilöiden tukena.

25. Yhteisyritys on kehittänyt toimintasuunnitelman käsitelläkseen komission sisäisen tarkastuksen yksikön suositukset tietotekniikkaa koskevasta riskinarvioinnista. Nämä toimet toteutetaan vuoden 2014 loppuun mennessä.

26. Yhteisyritys on käytännössä noudattanut vuodesta 2011 lähtien nyt sovellettavan puiteasetuksen määräyksiä komission sisäisen tarkastajan toimivaltuuksista. Määräykset sisällytetään nyt hiljattain hyväksytyihin yhteisyrityksen varainhoitoa koskeviin sääntöihin.

27. Yhteisyritys on ottanut huomioon tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja reagoinut niihin ajantasaistamalla seurantavälineensä jo vuonna 2014. Se on myös pyytänyt ja saanut konsolidoituja tuloksia, mukaan lukien tiedonlevityssuunnitelmat, yksityisiltä osakkailta tältä osin. Yhteisyritys käyttää komission CORDA-järjestelmää kumppaneiden avustussopimushankkeiden yhteenvetojen julkaisemiseen, ja yhteenvedot ovat jo verkossa. Lisäksi neljä seitsemästä osakkaiden avustussopimusraporttien yhteenvedoista vuodelta 2013 on jo yhteisyrityksen verkkosivustolla. Loput kolme saadaan sinne vuoden 2014 syyskuun puoliväliin mennessä.

28. ja 29. Kaikkien yhteisyritysten hallintoneuvostot hyväksyivät uudet luottamuksellisuutta ja eturistiriitoja koskevat säännöt heinäkuun alkupuolella 2014 Euroopan komission ehdottaman mallin mukaan. Clean Sky -yhteisyrityksen hallintoneuvoston ilmoitusten kirjaamiseksi yhteisyritys perustaa rekisterin eturistiriitoja, yhteensopimattomuutta ja muita aiheeseen liittyviä asiakirjoja varten, ja se luo sähköisen tietokannan tähän liittyvää seurantaa varten. Tämä toteutetaan vuoden 2014 loppuun mennessä.

Tarkastushetkellä henkilöstön osalta ei ollut olemassa tietokantaa. Sen odotetaan valmistuvan lokakuun 2014 loppuun mennessä. Tietokannan avulla yhteisyritys voi päivittää tietoja tarvittaessa, selvittää kaikki mahdolliseen eturistiriitapaukseen liittyvät tiedot ja osatekijät sekä ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

30. ja 31. Yhteisyritys laati tiivistelmän arvioijien tekemästä SWOT-analyysistä (analyysi vahvuuksista, heikkouksista, mahdollisuuksista ja uhista) ja heidän suosituksistaan hallintoneuvoston kokoukseen joulukuussa 2013. Hallintoneuvosto hyväksyi suositukset ja pyysi yhteisyritystä seuraamaan kyseisten asioiden toteuttamista. Yhteisyrityksen johto noudattaa toimintasuunnitelmaa. Suurinta osaa toteuttavista toimista tarkastellaan vuositarkastuksessa ja hallintakäsikirjaan, osakkaiden avustussopimuksiin tai hallintoneuvoston menettelytapasääntöihin nähden. Yhteisyritys ottaa myös opikseen tästä arviosta molempien ohjelmien hallitsemiseksi paremmin.

Kuten sekä vuosien 2012 että 2013 vuotuisessa toteutussuunnitelmassa ja vuosien 2012 ja 2013 toimintakertomuksissa todettiin, yhteisyrityksellä ei edelleenkään ole tarpeeksi henkilöstöä, jotta se suoriutuisi kaikista siltä vaaditusta tehtävistä tekniseltä ja taloudelliselta kannalta katsottuna. Uuden henkilöstötaulukon hyväksyminen heinäkuussa 2014 mahdollistaa yhteisyritykselle 18 uuden toimen täyttämisen, joista valtaosa on luonteeltaan teknisiä. Näin yhteisyritys voi jatkossa kehittää avustussopimusten sääntöjenmukaisuutta ja tavoitteiden saavuttamista.

KERTOMUS

ENIAC-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset

(2014/C 452/04)

SISÄLLYS

	<i>Kohta</i>	<i>Sivu</i>
Johdanto	1–5	27
Tarkastuslausuman perustana olevat tiedot	6	27
Tarkastuslausuma	7–19	27
Lausunto tilien luotettavuudesta	12	28
Perustelut varauman sisältävälle lausunnolle tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	13–17	29
Varauman sisältävä lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	18	29
Huomautukset talousarvio- ja varainhallinnosta	20–21	29
Talousarvion toteuttaminen	20	29
Ehdotuspyyntömenettelyt	21	29
Muut kysymykset	22–29	30
Oikeusperusta	22	30
Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto	23–24	30
Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista	25	30
Eturistiriidat	26–27	30
Komission toteuttama toinen väliarviointi	28–29	30

JOHDANTO

1. Nanoelektroniikka-alan yhteisen teknologia-aloitteen toteuttamiseksi perustettiin joulukuussa 2007⁽¹⁾ kymmenen vuoden ajaksi eurooppalainen yhteisyrittäjä (jäljempänä "ENIAC-yhteisyrittäjä"), jonka toimipaikka on Brysselissä. Yhteisyrittäjä on toiminut itsenäisesti vuodesta 2010 alkaen.
2. Yhteisyrittäjän keskeisenä tavoitteena on määritellä ja toteuttaa tutkimusohjelma nanoelektroniikka-alan avainteknologioiden kehittämiseksi eri sovellusaloilla Euroopan kilpailukykyyn ja kestävästä kehityksestä luottamiseksi sekä näin mahdollistaa uusien markkinoiden ja yhteiskunnallisten sovellusten syntyminen⁽²⁾.
3. Yhteisyrittäjän perustajaosakkaita ovat Euroopan unioni, jota edustaa komissio, sekä tietyt EU:n jäsenvaltiot (Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Italia, Kreikka, Portugali, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta) ja AENEAS-järjestö (Association for European Nanoelectronics Activities). Muut jäsenvaltiot ja assosioituneet maat sekä mitkä tahansa muut maat tai oikeussubjektit voivat tulla ENIAC-yhteisyrittäjän osakkaaksi, jos ne kykenevät osallistumaan huomattavalla rahoitusosuudella yhteisyrittäjän tavoitteiden saavuttamiseen.
4. EU rahoittaa ENIAC-yhteisyrittäjän juoksevia kuluja ja tutkimustoimia tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman talousarviosta enintään 450 miljoonalla eurolla⁽³⁾. AENEAS osallistuu yhteisyrittäjän juoksevien kulujen rahoitukseen enintään 30 miljoonalla eurolla. ENIAC-osakasvaltioiden on osallistuttava juoksevien kulujen kattamiseen luontaisuuksiin (helpottamalla hankkeiden toteuttamista) ja suorittamalla rahoitusosuuksia, joiden kokonaismäärä on EU:n rahoitusosuuteen nähden vähintään 1,8-kertainen. Hankkeissa mukana olevien tutkimusorganisaatioiden on osallistuttava kulujen kattamiseen luontaisuuksiin, jotka vastaavat arvoltaan vähintään komission ja osakasvaltioiden osuutta.
5. ENIAC- ja ARTEMIS⁽⁴⁾-yhteisyrittäjät yhdistettiin yhteiseksi teknologia-aloitteeksi, joka koskee elektronisia komponentteja ja järjestelmiä Euroopan johtoasemaa varten (ECSEL)⁽⁵⁾. Nanoelektroniikka-alan ENIAC-aloitteen ja sulautettuja tietotekniikkajärjestelmiä koskevan ARTEMIS-aloitteen yhdistämisen lisäksi yhteiseen ECSEL-aloitteeseen sisällytetään älykkäitä järjestelmiä koskeva tutkimus ja innovaatiot. ECSEL-aloite käynnistyi kesäkuussa 2014 kymmeneksi vuodeksi. Tämä kertomus on kuitenkin laadittu toiminnan jatkuvuuden periaatteen pohjalta.

TARKASTUSLAUSUMAN PERUSTANA OLEVAT TIEDOT

6. Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastustapa käsittää analyttiset tarkastustoimenpiteet, tapahtumien testaamisen yhteisyrittäjän tasolla ja valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin. Tämän lisäksi hyödynnetään muiden tarkastajien työhön perustuvaa evidenssiä (kun relevanttia evidenssiä on saatavilla) ja analysoidaan toimivan johdon vahvistusilmoitukset.

TARKASTUSLAUSUMA

7. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti
 - a) ENIAC-yhteisyrittäjän tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat⁽⁶⁾ ja selvityksen talousarvion toteuttamisesta⁽⁷⁾ 31. joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
 - b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 72/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, ENIAC-yhteisyrittäjän perustamisesta (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 21).

⁽²⁾ Liitteessä esitetään tiedotustarkoituksessa yhteenveto yhteisyrittäjän vastuualueista, toiminnasta ja resursseista.

⁽³⁾ Seitsemäs tutkimuksen puiteohjelma hyväksyttiin Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1982/2006/EY (EUVL L 412, 30.12.2006, s. 1). Puiteohjelma kokoa yhteen kaikki tutkimukseen liittyvät EU-aloitteet ja sillä on olennainen merkitys kasvun, kilpailukykyyn ja työllisyyden tavoitteiden saavuttamisessa. Ohjelma on myös eurooppalaisen tutkimusalueen keskeinen osatekijä.

⁽⁴⁾ ARTEMIS-yhteisyrittäjä perustettiin 20 päivänä joulukuuta 2007 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 74/2008 (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 52). Yhteisyrittäjän tehtävänä on määritellä ja toteuttaa tutkimusohjelma sulautettujen tietotekniikkajärjestelmien avainteknologioiden kehittämiseksi.

⁽⁵⁾ ECSEL-yhteisyrittäjä perustettiin 6 päivänä toukokuuta 2014 annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 561/2014 (EUVL L 169, 7.6.2014, s. 152).

⁽⁶⁾ Sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvetoon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁷⁾ Selvitys talousarvion toteuttamisesta sisältää yhteenvetoon budjettiperiaatteista ja muut liitetiedot.

Toimivan johdon velvollisuus

8. Toimiva johto vastaa komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2343/2002⁽⁸⁾ 33 ja 43 artiklan mukaisesti yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimisesta ja sen oikein esittämisestä sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

- a) Yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää oikein tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, valita asianmukaiset tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja soveltaa niitä komission tilinpitäjän⁽⁹⁾ vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti sekä laatia kirjanpidolliset arviot, jotka ovat kyseisissä olosuhteissa kohtuulliset. Johtaja vahvistaa yhteisyrityksen tilinpäätöksen sen jälkeen, kun yhteisyrityksen tilinpitäjä on laatinut tilinpäätöksen kaiken käytettävissä olevan tiedon pohjalta ja liittänyt tilinpäätökseen laatimansa ilmoituksen, jossa hän toteaa muun muassa saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikean ja riittävän kuvan yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta.
- b) Tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja asianmukaisuutta sekä varainhoidon moitteettomuuden periaatteen noudattamista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää vaikuttava ja tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä, joka sisältää riittävän valvonnan ja tarkoituksenmukaiset toimenpiteet sääntöjenvastaisuuksien ja petosten estämiseksi sekä oikeudelliset toimet, joiden avulla tarvittaessa peritään takaisin aiheettomasti maksetut tai käytetyt varat.

Tarkastajan velvollisuus

9. Tilintarkastustuomioistuimen vastuulla on antaa tarkastuksensa perusteella tarkastuslausuma Euroopan parlamentille ja neuvostolle⁽¹⁰⁾ tilinpäätöksen luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin toimittaa tarkastuksensa kansainvälisten tilinpäätösstandardien ja eettisten ohjeiden (IFAC) sekä ylimpien tarkastuselinten kansainvälisten standardien (INTOSAI) mukaisesti. Kyseisissä standardeissa edellytetään, että tilintarkastustuomioistuin suunnittelee ja toimittaa tarkastuksen siten, että sen avulla saadaan kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset.

10. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arvioon siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyyksiä tai tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädännön vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontroleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen kannalta, sekä valvontajärjestelmiä, joiden avulla on tarkoitus varmistaa tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaiset tarkastustoimenpiteet. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja esitettyjen kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

11. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että se on saanut tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä tarkastuslausumansa perustaksi.

Lausunto tilien luotettavuudesta

12. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen taloudellinen asema 31 päivänä joulukuuta 2013 sekä sen toimien tulokset ja rahavirrat mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta on esitetty tilinpäätöksessä kaikilta olennaisilta osiltaan oikein yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien säännösten ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti.

⁽⁸⁾ EYVL L 357, 31.12.2002, s. 72.

⁽⁹⁾ Komission tilinpitäjän vahvistamat kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisen tilintarkastajaliiton (International Federation of Accountants, IFAC) antamiin kansainvälisiin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS) tai, silloin kuin se on relevanttia, kansainvälisen tilinpäätösstandardeja käsittelevän elimen (International Accounting Standards Board, IASB) antamiin kansainvälisiin IAS/IFRS-tilinpäätösstandardeihin (International Accounting Standards/International Financial Reporting Standards).

⁽¹⁰⁾ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1), 185 artiklan 2 kohta.

Perustelut varauman sisältävälle lausunnolle tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

13. Hallintoneuvosto hyväksyi 18. marraskuuta 2010 tekemällään päätöksellä yhteisyrityksen jälkitarkastusstrategian⁽¹¹⁾. Kyseessä on keskeinen väline⁽¹²⁾, jonka avulla arvioidaan tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja asianmukaisuutta. Vuonna 2013 suoritettavat maksut, joiden perusteena olevista kuluista osakasvaltioiden kansalliset rahoitusviranomaiset olivat antaneet hyväksymistä koskevan todistuksen, olivat määrältään 17 miljoonaa euroa. Näiden maksujen osuus toimintaan liittyvistä 34,4 miljoonan euron maksuista oli 50 prosenttia.

14. Yhteisyrityksen ja osakasvaltioiden kansallisten rahoitusviranomaisten välisissä hallinnollisissa sopimuksissa määrätään periaatteessa, että kansalliset rahoitusviranomaiset toimittavat tarkastuksia yhteisyrityksen puolesta. Yhteisyrityksen jälkitarkastusstrategia perustuu suurelta osin siihen, että kansalliset rahoitusviranomaiset tarkastavat hankkeiden kuluilmoitukset.

15. Kansallisten rahoitusviranomaisten vuonna 2013 toimittamat tarkastukset kattoivat 32 prosenttia vuoden 2008 ehdotuspyynnön 1 edunsaajista, joita koskee 61 prosenttia hyväksytyistä kuluista. Yhteisyritys ei kuitenkaan arvioinut näiden tarkastusten laatua.

16. Yhteisyritys toimitti kuluilmoitusten rajoitetun tarkastuksen⁽¹³⁾ ja totesi vuotuisessa toimintakertomuksessaan virhetason jäävän alle kahden prosentin. Kyseisen rajoitetun tarkastuksen pohjalta ei ole mahdollista perustaa varmuutta yhteisyrityksen raportoimaan virhetasoon.

17. Tilintarkastustuomioistuin ei voi päätellä, toimiiko asianomainen jälkitarkastuksen keskeinen kontrolli vaikuttavalla tavalla.

Varauman sisältävä lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

18. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että varauman sisältävän lausunnon antamista perustelevissa kohdissa 16 ja 17 esitettyjen seikkojen mahdollisia vaikutuksia lukuun ottamatta yhteisyrityksen 31 päivänä joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta annetun tilinpäätöksen perustana olevat toimet ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

19. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaiseksi.

HUOMAUTUKSET TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINNOSTA**Talousarvion toteuttaminen**

20. Varainhoitovuoden 2013 alustavaan toimintatalousarvioon sisältyi 115,6 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 59,7 miljoonaa euroa maksumäärärahoja. Vuoden lopussa hallintoneuvosto hyväksyi lisätalousarvion, jolla maksusitoumusmäärärahoja lisättiin 170 miljoonaan euroon⁽¹⁴⁾ ja maksumäärärahoja vähennettiin 36,1 miljoonaan euroon. Operatiivisten maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli sata prosenttia, kun se maksumäärärahojen kohdalla oli 95 prosenttia.

Ehdotuspyyntömenettelyt

21. Kaksi viimeisintä ehdotuspyyntömenettelyä käynnistettiin vuonna 2013, ja yhteisyritys saattoi niiden yhteydessä käyttää jäljellä olevat 170 miljoonaa euroa.

⁽¹¹⁾ Yhteisyrityksen jälkitarkastusstrategian mukaan yhteisyrityksen on hankittava riittävästi tietoja ENIAC-osakasvaltioissa sovelletuista jälkitarkastustoimenpiteistä, jotta se voi arvioida kansalliset toimenpiteet ja sen, miten hyvin niiden avulla saadaan riittävä varmuus ENIAC-yhteisyrityksen hankkeisiin liittyvien toimien asianmukaisuudesta ja laillisuudesta.

⁽¹²⁾ Asetuksen (EY) N:o 72/2008 12 artiklan mukaan yhteisyrityksen ”on varmistettava, että osakkaiden taloudelliset edut suojataan asianmukaisesti suorittamalla tai teettämällä tarvittavat sisäiset ja ulkopuoliset tarkastukset”. Lisäksi artiklassa säädetään, että ”yhteisyritys tekee paikan päällä selvityksiä ja tilintarkastuksia ENIAC-yhteisyrityksen julkisen rahoituksen saajien keskuudessa. Tällaiset selvitykset ja tarkastukset tekee joko ENIAC-yhteisyritys suoraan tai jokin ENIAC-osakasvaltio sen puolesta.”

⁽¹³⁾ Rajoitetussa tarkastuksessa kansallisia rahoitusviranomaisia pyydettiin vahvistamaan kuluilmoitusten joukosta poimittu otos.

⁽¹⁴⁾ Yhteisyritys säästi 4,4 miljoonaa euroa hyväksytyistä määrästä (10 miljoonaa euroa) kattaakseen juoksevat kulut ja siirsi kyseisen määrän toimintatalousarvioon.

MUUT KYSYMYKSET**Oikeusperusta**

22. Unionin yleiseen talousarvioon sovellettava uusi varainhoitoasetus⁽¹⁵⁾ hyväksyttiin 25 päivänä lokakuuta 2012 ja se tuli voimaan 1. tammikuuta 2013⁽¹⁶⁾. Uuden varainhoitoasetuksen⁽¹⁷⁾ 209 artiklassa tarkoitettuja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvia elimiä koskeva varainhoidon malliasetus tuli kuitenkin voimaan vasta 8. helmikuuta 2014. Yhteisyrityksen varainhoitoa koskevia säännöksiä ei ole ECSEL-yhteisyritykseen yhdistymisen vuoksi tarkistettu näiden muutosten mukaisiksi.

Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto

23. Komission sisäisen tarkastuksen osasto tarkasti vuonna 2013 avustusten hallinnointiprosessin riittävyyden ja vaikuttavuuden ja katsoi, että käytössä olevilla toimenpiteillä saavutetaan riittävän suuri varmuus. Yhteisyritys ryhtyi toimiin kertomuksessa annetun kahden keskeisen suosituksen osalta. Suositukset koskevat dokumentoidun prosessin luomista asiantuntijoiden valintaa varten ja käyttöoikeuksien valvontaa.

24. ENIAC-yhteisyrityksestä ja Clean Sky-, ARTEMIS-, FCH- ja IMI-yhteisyrityksistä tehtiin tietotekninen riskienarviointi, joka koski komission sisäisen tarkastuksen osaston⁽¹⁸⁾ kanssa jaettuja yhteisiä tietotekniikan infrastruktuureja.

Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista

25. Seitsemännessä puiteohjelmassa⁽¹⁹⁾ määrätään seuranta- ja raportointijärjestelmästä, joka kattaa tutkimustulosten suojan, levityksen ja siirron. Yhteisyritys on kehittänyt menettelyjä, joiden avulla seurataan tutkimustulosten suojaamista ja levitystä hankkeiden eri vaiheissa, mutta seuranta on vielä kehitettävä, jotta se vastaisi täysin päätöksen⁽²⁰⁾ määräyksiä.

Eturistiriidat

26. ENIAC-yhteisyritys on ottanut käyttöön kattavat toimenpiteet, joilla se ehkäisee eturistiriitoja, ja se julkaisi asiaa koskevat säännöt verkkosivustollaan.

27. Tältä osin olisi vielä harkittava parannuksia, esimerkiksi kaikki eturistiriitoihin liittyvät tiedot sisältävän tietokannan perustamista.

Komission toteuttama toinen väliarviointi⁽²¹⁾

28. Komissio teki toisen väliarviointinsa syyskuun 2012 ja helmikuun 2013 välisenä aikana. ENIAC- ja ARTEMIS-yhteisyrityksiä arvioitiin tarkoituksenmukaisuuden, vaikuttavuuden, tehokkuuden ja tutkimusten laadun kannalta.

29. Kertomus annettiin toukokuussa 2013. Siinä esitettiin ENIAC-yhteisyritykselle useita suosituksia, jotka koskivat erityisesti hankearviointien tehokkuutta; toimenpiteitä, jotka olisi toteutettava, jotta hankesalkku vastaisi paremmin unionin strategisia tavoitteita; ja ENIAC-hankkeiden vaikutuksen ja onnistumisen mittaamiseen tarkoitettuja asianmukaisia muuttujia.

⁽¹⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Asetuksen N:o 966/2012 214 artikla mainittuine poikkeuksineen.

⁽¹⁷⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 110/2014, annettu 30 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 209 artiklassa tarkoitettujen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvien elinten varainhoidon malliasetuksesta (EUVL L 38, 7.2.2014, s. 2).

⁽¹⁸⁾ Loppuraportissa, joka annettiin 22. marraskuuta 2013, mainittiin tarve virallistaa tietotekniikan alan turvallisuusperiaatteet ja sisällyttää tietotekniikan alan palveluntarjoajien kanssa tehtäviin sopimuksiin tarkat menettelyt/kontrollit.

⁽¹⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1982/2006/EY, tehty 18 päivänä joulukuuta 2006, Euroopan yhteisön seitsemännessä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmasta (2007–2013). Päätöksen 7 artiklassa todetaan, että komission on seurattava jatkuvasti ja järjestelmällisesti seitsemännnen puiteohjelman ja sen erityisohjelmien toteuttamista ja raportoitava säännöllisesti tämän seurannan tuloksista ja levitettävä niitä.

⁽²⁰⁾ Ks. havainto tutkimushankkeissa saatujen tulosten integroinnista komission viestintä- ja levittämissä järjestelmään. Havainto sisältyy komission kertomukseen Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Vuosikertomus yhteisten teknologia-aloitteiden yhteisyritysten edistyksistä vuonna 2012 (SWD (2013) 539 final).

⁽²¹⁾ Yhteisten ARTEMIS- ja ENIAC-teknologia-aloitteiden toinen väliarviointi tehtiin toukokuussa 2013.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Milan Martin CVIKL in johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 21. lokakuuta 2014 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

presidentti

LIITE

ENIAC-yhteisyrittäjä (Bryssel)

Vastuualueet ja toiminta

<p>Perussopimuksen mukainen unionin toimivalta</p> <p>(Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus, 187 ja 188 artikla)</p>	<p>Seitsemännestä puiteohjelmasta 18 päivänä joulukuuta 2006 tehdyssä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1982/2006/EY määrätään unionin osallistumisesta yhteisten teknologia-aloitteiden muodossa pitkällä aikavälillä toimivien julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökumppanuuksien perustamiseen. Kumppanuudet voitaisiin toteuttaa perussopimuksen 187 artiklassa tarkoitettuina yhteisyrittäjänsä.</p> <p>Neuvoston asetus (EY) N:o 72/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, ENIAC-yhteisyrittäjän perustamisesta.</p>
<p>Yhteisyrittäjän toimivaltuudet</p> <p>(neuvoston asetus (EY) N:o 72/2008)</p>	<p>Tavoitteet</p> <p>ENIAC-yhteisyrittäjä myötävaikuttaa Euroopan unionin seitsemännen tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelman (2007–2013) täytäntöönpanemiseen sekä Yhteistyö-eritysohjelman aihealueeseen ”Tieto- ja viestintäteknologia”. Yhteisyrittäjän tavoitteena on erityisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> — määritellä ja toteuttaa tutkimusohjelma nanoelektronikka-alan avainteknologioiden kehittämiseksi eri sovellusaloilla Euroopan kilpailukyvyyn ja kestävä kehityksen lujittamiseksi sekä mahdollistaa uusien markkinoiden ja yhteiskunnallisten sovellusten syntyminen — tukea tutkimusohjelman toteuttamiseksi tarvittavia toimia (t&k-toimia) erityisesti myöntämällä rahoitusta kilpailuun perustuvien ehdotuspyyntöjen perusteella valittujen hankkeiden osallistujille — edistää julkisen ja yksityisen sektorin välistä kumppanuutta, jolla pyritään käynnistämään ja yhdistämään unionin taseisia, kansallisia ja yksityisiä toimia, lisäämään nanoelektronikka-alaan kohdistuvien t&k-investointien kokonaismäärää ja edistämään yhteistyötä julkisen ja yksityisen sektorin välillä — varmistaa nanoelektronikka-alan yhteisten teknologia-aloitteiden tuloksellisuus ja kestävyys — aikaansaada eurooppalaisten t&k-toimien synergiaa ja koordinoitua nanoelektronikka-alalla, mukaan luettuna alalla parhaillaan valtioiden välisissä t&k-ohjelmissa (EUREKA) toteutettavan toiminnan vähittäinen liittäminen ENIAC-yhteisyrittäjään.
<p>Hallinto</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Hallintoneuvosto on yhteisyrittäjän johtava elin. Johtoryhmän vetäjänä toimii toimitusjohtaja. Teollisuus on edustettuna teollisuus- ja tutkimuskomiteassa, ja teollisuutta edustaa myös perustajajäsen AENEAS-järjestö. Unionia edustava komissio, osakasvaltiot ja assosioituneet maat muodostavat julkisten tahojen neuvoston.
<p>Yhteisyrittäjän resurssit vuonna 2013</p>	<p>Talousarvio</p> <p>172 608 748,19 euroa sitoumuksiin</p> <p>36 609 726,23 euroa maksuihin</p> <p>Henkilöstö 31. joulukuuta 2013</p> <p>Henkilöstötaulukossa on 15 tointa (7 väliaikaista ja 8 sopimussuhteista), joista oli täytettyä 15 tointa. Tehtävät jakautuvat seuraavasti: operatiiviset tehtävät (6); hallinnolliset tehtävät (5); sekalaiset tehtävät (4).</p>

**Toiminta ja palvelut vuonna
2013**Ks. ENIAC-yhteisyrityksen toimintakertomus vuodelta 2013 (www.eniac.eu).*Lähde:* ENIAC-yhteisyrityksen toimittamat tiedot.

YHTEISYRITYKSEN VASTAUKSET

14. 15. 16. 17. ENIAC esittää ARTEMISin kanssa yhteisen toimintasuunnitelman vastikkeena tähän huomautuksia sisältävään kertomukseen:

1. NFA-vierailu: käyntejä on tähän mennessä tehty Saksaan, Belgiaan ja Ranskaan, ja ne on esitelty asiakirjoissa. Niitä koskevat arviointiraportit ovat tekeillä. Tähänastiset tulokset ovat:

- Saksa (15,9 % EU-apurahoista ENIAssa): hyvin dokumentoitu järjestelmä, jossa on selkeästi erotetut vastuualueet ja valvontaa useammalla tasolla. Saksan toiminnalle antaa varmuutta epäsuoran toiminnan jälkeen tehtävä perusteellinen arviointi, joka on alustavan arviomme mukaan kansainvälisten standardien mukainen. Vuonna 2013 tätä menettelyä on sovellettu 120 tehtävään 424 tehtävästä (28,3 %) virhemarginaalin ollessa tällöin alle yhden prosentin. Tämänhetkinen toiminta: menettelyn joitakin osa-alueita ollaan parhaillaan selkeyttämässä ennen arvioinnin lopullista päätökseen saattamista, minkä vuoksi käymme keskustelua sellaisen kerätyn tiedon vaihtamiseksi, jonka perusteella tulokset voitaisiin yhdistää muiden maiden vastaaviin tuloksiin. Tämä saatetaan päätökseen ennen vuoden 2014 loppua.
- Belgia (4,8 % EU-apurahoista ENIACissa): hyvin dokumentoitu menettely, jossa on selkeästi erotetut vastuualueet ja valvontaa useammalla tasolla. Belgian toiminnalle antaa varmuutta epäsuoran toiminnan jälkeen tehtävä perusteellinen arviointi. Arviomme mukaan tämän menettelyn tarkoituksena on antaa yhtä suuri varmuustaso kuin on mahdollista saavuttaa yleisimmin käytössä olevien kansainvälisten standardien mukaisissa tarkastuksissa. Belgia teettää kaikkien ARTEMIS- ja ENIAC-hankkeiden osalta (100 %) ennakkotarkastuksen ennen lopullisten maksujen suorittamista. Belgia suorittaa jälkitarkastuksia ainoastaan menettelyjen osalta järjestelmän kehittämiseksi. Varmistusjärjestelmä ei näin ollen tarjoa jäännösvirhemääriä (tai tämän määrän voidaan katsoa olevan nolla).
- Ranska (35,8 % EU-apurahoista ENIACissa): järjestelmä on perustunut 100-prosenttiseen verifointiin kaikkien ennen vuotta 2011 käynnistettyjen toimien osalta. Ranska otti tuolloin käyttöön resurssitehokkaamman järjestelmän, joka sisältää selkeästi erotetut vastuualueet ja useammalla tasolla toteutettavan valvonnan tilastollisten jälkitarkastusten perusteella. Alustavan arviomme mukaan tämä jälkikäteen suoritettava perusteellinen arviointi on kansainvälisten standardien mukainen. Ranskan toiminnalle antaa varmuutta epäsuoran toiminnan jälkeen tehtävä perusteellinen arviointi. Ensimmäiset uuden järjestelmän puitteissa käynnistetyt toimet ovat päättymässä vuonna 2015, minkä vuoksi Ranska ei ole vielä toistaiseksi pystynyt toimittamaan tilastotietoja.

Tiedonvaihto on suunnitelmassa myös Alankomaiden kanssa (19,6 % EU-apurahoista ENIACissa) ja Itävallan kanssa (5,1 % EU-apurahoista ENIACissa).

2. Tarkastettava maa kutsui ARTEMISin/ENIACin jäsenvaltioiden tarkastusta suorittavat viranomaiset, Euroopan komission tiintarkastajat sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tilintarkastajat työpajaan 1. lokakuuta 2014 Brysseliin esitelläkseen varmistamisjärjestelmiään ja vaihtaakseen tietoa parhaista käytännöistä. Tarkoituksena oli edistää lähentymistä ja selvittää kansallisiin järjestelmiin sopivat menettelyt.

KERTOMUS

innovatiivisia lääkkeitä koskevaa yhteistä teknologia-aloitetta toteuttavan yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset

(2014/C 452/05)

SISÄLLYS

	<i>Kohta</i>	<i>Page</i>
Johdanto	1–5	36
Tarkastuslausuman perustana olevat tiedot	6	36
Tarkastuslausuma	7–15	36
Lausunto tilien luotettavuudesta	12	37
Perustelut varauman sisältävälle lausunnolle tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	13	37
Varauman sisältävä lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	14	38
Huomautukset talousarvio- ja varainhallinnosta	16–18	38
Talousarvion toteuttaminen	16–17	38
Ehdotuspyyntömenettelyt	18	38
Muut kysymykset	19–27	38
Oikeusperusta	19	38
Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto	20–21	38
Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista	22	39
Eturistiriidat	23	39
Komission toteuttama toinen väliarviointi	24–25	39
Aiemmin esitettyjen huomautusten seuranta	26–27	39

JOHDANTO

1. Innovatiivisia lääkkeitä koskevan yhteisen teknologia-aloitteen toteuttamista varten perustettiin joulukuussa 2007 ⁽¹⁾ kymmeneksi vuodeksi eurooppalainen yhteisyritys (IMI-yhteisyritys), jonka toimipaikka on Brysselissä.
2. IMI-yhteisyrityksen tavoitteena on parantaa huomattavasti lääkekehitysprosessin toimivuutta ja tehokkuutta, jotta lääkeala tuottaisi pitkällä aikavälillä tehokkaampia ja turvallisempia innovatiivisia lääkkeitä ⁽²⁾.
3. Yhteisyrityksen perustajaosakkaat ovat komission edustama Euroopan unioni ja Euroopan lääketeollisuuden yhdistysten liitto (EFPIA). IMI-yhteisyrityksen osakkuutta voivat hakea tutkimusta ja kehitystä jäsenvaltiossa tai seitsemänteen puiteohjelmaan ⁽³⁾ assosioituneessa maassa suoraan tai epäsuorasti tukevat oikeussubjektit.
4. EU osarahoittaa IMI-yhteisyrityksen käyttökustannuksia ja tutkimustoimia seitsemännen puiteohjelman talousarviosta enintään miljardilla eurolla. EU:n ja EFPIAn on perustajaosakkaina katettava käyttökustannuksia samansuuruisilla osuuksilla, joista kumpikaan ei ylitä neljää prosenttia EU:n koko rahoitusosuudesta. Muiden osakkaiden on osallistuttava käyttökustannuksiin suhteessa osuuteen, jolla ne rahoittavat tutkimustoimia. Tutkimusta tekevät lääkeyhtiöt, jotka ovat EFPIAn jäseniä, osallistuvat tutkimustoiminnan rahoitukseen luontaisuuorituksin ⁽⁴⁾, joiden arvo on vähintään yhtä suuri kuin EU:n rahoitusosuus ⁽⁵⁾.
5. Yhteisyritys aloitti itsenäisen toimintansa 16. marraskuuta 2009.

TARKASTUSLAUSUMAN PERUSTANA OLEVAT TIEDOT

6. Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastustapa käsittää analyttiset tarkastustoimenpiteet, tapahtumien testaamisen yhteisyrityksen tasolla ja valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin. Tämän lisäksi hyödynnetään muiden tarkastajien työhön perustuvaa evidenssiä (kun relevanttia evidenssiä on saatavilla) ja analysoidaan toimivan johdon vahvistusilmoitukset.

TARKASTUSLAUSUMA

7. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti
 - a) IMI-yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat ⁽⁶⁾ ja selvityksen talousarvion toteuttamisesta ⁽⁷⁾ 31. joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
 - b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden.

Toimivan johdon velvollisuus

8. Toimiva johto vastaa komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2343/2002 ⁽⁸⁾ 33 ja 43 artiklan mukaisesti yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimisesta ja sen oikein esittämisestä sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 73/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, yhteisyrityksen perustamisesta innovatiivisia lääkkeitä koskevan yhteisen teknologia-aloitteen toteuttamiseksi (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 38).

⁽²⁾ Liitteessä esitetään tiedotustarkoituksessa yhteenvedon yhteisyrityksen vastuualueista, toiminnasta ja resursseista.

⁽³⁾ Seitsemäs tutkimuksen puiteohjelma hyväksyttiin Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1982/2006/EY, tehty 18 päivänä joulukuuta 2006, Euroopan yhteisön seitsemännen tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmasta (2007–2013) (EUVL L 412, 30.12.2006, s. 1). Puiteohjelma kokoa yhteen kaikki tutkimukseen liittyvät EU-aloitteet ja sillä on olennainen merkitys kasvun, kilpailukyvyyn ja työllisyyden tavoitteiden saavuttamisessa. Ohjelma on myös eurooppalaisen tutkimusalueen keskeinen tekijä.

⁽⁴⁾ Yhteisyrityksen perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 73/2008 liitteessä olevan 11 artiklan 4 kohdan mukaisesti luontaisuuorituksilla tarkoitetaan "EFPIAn jäseninä olevien tutkimusta tekevien lääkeyhtiöiden muita kuin rahallisia suorituksia (henkilöstö, laitteistot, kulutustavarat jne.)". Tutkimusyritysten rahoitusosuuden on oltava vähintään yhtä suuri kuin EU:n rahoitusosuus.

⁽⁵⁾ Asetuksen (EY) N:o 73/2008 liitteessä olevan 11 artiklan 5 kohdan mukaisesti "EFPIAn jäseninä olevat tutkimusta tekevät yhteisyrityksen toimintaan osallistuvat lääkeyhtiöt eivät voi saada rahallista tukea IMI-yhteisyritykseltä".

⁽⁶⁾ Sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁷⁾ Selvitys talousarvion toteuttamisesta sisältää yhteenvedon budjettiperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁸⁾ EYVL L 357, 31.12.2002, s. 72.

- a) Yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää oikein tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, valita asianmukaiset tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja soveltaa niitä komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen⁽⁹⁾ mukaisesti sekä laatia kirjanpidolliset arviot, jotka ovat kyseisissä olosuhteissa kohtuulliset. Johtaja vahvistaa yhteisyrityksen tilinpäätöksen sen jälkeen, kun yhteisyrityksen tilinpitäjä on laatinut tilinpäätöksen kaiken käytettävissä olevan tiedon pohjalta ja liittänyt tilinpäätökseen laatimansa ilmoituksen, jossa hän toteaa muun muassa saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikean ja riittävän kuvan yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta.
- b) Tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja asianmukaisuutta sekä varainhoidon moitteettomuuden periaatteen noudattamista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää vaikuttava ja tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä, joka sisältää riittävän valvonnan ja tarkoituksenmukaiset toimenpiteet sääntöjenvastaisuuksien ja petosten estämiseksi sekä oikeudelliset toimet, joiden avulla tarvittaessa peritään takaisin aiheettomasti maksetut tai käytetyt varat.

Tarkastajan velvollisuus

9. Tilintarkastustuomioistuimen vastuulla on antaa tarkastuksensa perusteella tarkastuslausuma Euroopan parlamentille ja neuvostolle⁽¹⁰⁾ tilinpäätöksen luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin toimittaa tarkastuksensa kansainvälisten tilinpäätösstandardien ja eettisten ohjeiden (IFAC) sekä ylimpien tarkastuselinten kansainvälisten standardien (INTOSAI) mukaisesti. Kyseisissä standardeissa edellytetään, että tilintarkastustuomioistuin suunnittelee ja toimittaa tarkastuksen siten, että sen avulla saadaan kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset.

10. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arvioon siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyyksiä tai tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädännön vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontroleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen kannalta, sekä valvontajärjestelmiä, joiden avulla on tarkoitus varmistaa tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaiset tarkastustoimenpiteet. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja esitettyjen kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

11. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että se on saanut tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä tarkastuslausumansa perustaksi.

Lausunto tilien luotettavuudesta

12. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen taloudellinen asema 31. päivänä joulukuuta 2013 sekä sen toimien tulokset ja rahavirrat mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta on esitetty tilinpäätöksessä kaikilta olennaisilta osiltaan oikein yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien säännösten ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti.

Perustelut varauman sisältävälle lausunnolle tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

13. Hallintoneuvosto hyväksyi 14. joulukuuta 2010 tekemällään päätöksellä yhteisyrityksen jälkitarkastusstrategian⁽¹¹⁾. Kyseessä on keskeinen väline, jonka avulla arvioidaan tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja

⁽⁹⁾ Komission tilinpitäjän vahvistamat kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisen tilintarkastajaliiton (International Federation of Accountants, IFAC) antamiin kansainvälisiin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS) tai, silloin kuin se on relevanttia, kansainvälisen tilinpäätösstandardeja käsittelevän elimen (International Accounting Standards Board, IASB) antamiin kansainvälisiin IAS/IFRS-tilinpäätösstandardeihin (International Accounting Standards / International Financial Reporting Standards).

⁽¹⁰⁾ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1), 185 artiklan 2 kohta.

⁽¹¹⁾ Yhteisyrityksen perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 73/2008 12 artiklan 4 kohdassa säädetään, että "IMI-yhteisyritys tekee paikan päällä selvityksiä ja tilintarkastuksia IMI-yhteisyrityksen rahoittamien tutkimustoimien osallistujien keskuudessa". Jälkitarkastuksilla voidaan yksilöidä edunsaajien ilmoittamia tukeen oikeuttamattomia menoja, joiden osalta käynnistetään takaisinperintämenettelyjä.

asianmukaisuutta. Toista edustavaa otosta koskeneista 40 jälkitarkastuksesta oli kesäkuuhun 2014 mennessä saatettu päätökseen 14 tarkastusta. Päätökseen saadetut tarkastukset kattoivat 3 miljoonaa euroa (11,8 prosenttia tarkastettavasta perusjoukosta). Näiden tarkastusten tuloksena havaittu virhetaso oli 2,3 prosenttia ⁽¹²⁾.

Varauman sisältävä lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

14. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että kohdassa 13 kuvattujen seikkojen vaikutuksia lukuun ottamatta 31. päivänä joulukuuta 2013 päättyneeltä vuodelta annetun yhteisyrityksen tilinpäätöksen perustana olevat toimet ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

15. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaiseksi.

HUOMAUTUKSET TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINNOSTA

Talousarvion toteuttaminen

16. Varainhoitovuoden 2013 alkuperäiseen talousarvioon sisältyi 226 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 135 miljoonaa euroa maksumäärärahoja. Vuoden lopussa hallintoneuvosto hyväksyi lisätalousarvion, jolla maksusitoumusmäärärahoja lisättiin 255,7 miljoonaan euroon ja maksumäärärahoja vähennettiin 130,6 miljoonaan euroon. Maksusitoumusmäärärahojen kokonaiskäyttöaste oli 99,5 prosenttia ja maksumäärärahojen kokonaiskäyttöaste puolestaan 97,5 prosenttia.

17. Operatiivisten toimien kohdalla maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 100 prosenttia ja maksumäärärahojen käyttöaste 99 prosenttia ⁽¹³⁾. Maksusitoumusmäärärahojen kokonaisuus sidottiin kuitenkin ensimmäisellä tasolla, mikä tarkoittaa, että ehdotuspyynnöt on käynnistetty, mutta niiden perusteella ei ole vielä tehty avustussopimuksia.

Ehdotuspyyntömenettelyt

18. Vuosi 2013 oli viimeinen vuosi, jolloin ehdotuspyyntömenettelyjä voitiin käynnistää seitsemännen puiteohjelman nojalla. Tutkimusalan määrärahat sidottiin kokonaisuudessaan (970 miljoonaa euroa) samoin kuin vastaavat EFPIAn osakasyritysten luontaisuuritukset (982 miljoonaa euroa).

MUUT KYSYMYKSET

Oikeusperusta

19. Unionin yleiseen talousarvioon sovellettava uusi varainhoitoasetus hyväksyttiin 25 päivänä lokakuuta 2012 ja se tuli voimaan 1. tammikuuta 2013 ⁽¹⁴⁾. Asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 209 artiklassa tarkoitettuja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvia elimiä koskeva varainhoidon malliasetus tuli kuitenkin voimaan vasta 8. helmikuuta 2014 ⁽¹⁵⁾. Yhteisyrityksen varainhoitoa koskevia säännöksiä muutettiin 7. heinäkuuta 2014 vastaamaan näitä muutoksia.

Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto

20. Komission sisäisen tarkastuksen osasto suoritti hallintoneuvoston 3. marraskuuta 2011 vuosille 2012–2014 hyväksymän strategisen tarkastussuunnitelman mukaisesti varmennustoimeksiannon, joka koski hankehallinnointia ja toiminnan tuloksellisuutta koskevaa raportointia ⁽¹⁶⁾.

⁽¹²⁾ Päätökseen saatujen 56 tarkastuksen perusteella ensimmäisen edustavan otoksen osalta havaittu virhetaso oli 5,8 prosenttia (ks. tilintarkastustuomioistuimen erityisvuosikertomus varainhoitovuodelta 2012, kohta 13, EUVL C 369, 17.12.2013, s. 25).

⁽¹³⁾ Hallintomenoja koskevat vuoden 2013 määrärahat olivat 8,4 miljoonaa euroa. Yhteisyritys saavutti maksusitoumusmäärärahojen osalta 85 prosentin käyttöasteen (7 miljoonaa euroa) ja maksumäärärahojen osalta 70 prosentin käyttöasteen (6 miljoonaa euroa).

⁽¹⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 110/2014, annettu 30 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 209 artiklassa tarkoitettujen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvien elinten varainhoidon malliasetuksesta (EUVL L 38, 7.2.2014, s. 2).

⁽¹⁶⁾ Loppuraportissa, joka annettiin 30. tammikuuta 2014, esitettiin seuraavat suositukset, jotka koskevat yhteisyrityksen jatkuvia toimia, joiden tarkoituksena on parantaa entisestään hankkeiden seuranta ja toiminnan tuloksellisuutta koskevien raportointijärjestelmien vaikuttavuutta ja tehokkuutta: a) tavoitteita ja keskeisiä tulosindikaattoreita koskevaa suunnittelua ja raportointia on tarkistettava; b) hankeseuranta on tehostettava ja tietotekniikkajärjestelmiä parannettava raportoinnin tukemista silmällä pitäen. Komission sisäisen tarkastuksen osasto hyväksyi 24. helmikuuta 2014 yhteisyrityksen esittämän toimintasuunnitelman, jonka avulla mainitut parannukset on määrä panna täytäntöön vuoden 2014 aikana. Sisäisen tarkastuksen osasto piti suunnitelmaa asianmukaisena.

21. Sisäisen tarkastuksen osasto suoritti myös yhteisyrityksen omia tietotekniikkajärjestelmiä⁽¹⁷⁾ ja yhteistä tietotekniikkainfrastruktuuria⁽¹⁸⁾ koskevan riskienarvioinnin. Yhteisyritys jakaa yhteisen tietotekniikkainfrastruktuurin FCH-yhteisyrityksen, Clean Sky -yhteisyrityksen, ENIAC-yhteisyrityksen ja ARTEMIS-yhteisyrityksen kanssa.

Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista

22. Seitsemättä puiteohjelmaa koskevassa päätöksessä⁽¹⁹⁾ määrätään seuranta- ja raportointijärjestelmästä, joka kattaa tutkimustulosten suojan, levityksen ja siirron. Yhteisyritys on kehittänyt menettelyjä, joiden avulla seurataan tutkimustulosten suojaamista ja levitystä hankkeiden eri vaiheissa. Seitsemännen puiteohjelman yleistä seurantakertomusta koskevat vaatimukset on määritetty, ja yhteisyrityksen hankkeita koskevat tiedot toimitettiin komissiolle syyskuussa 2013 CODA-tietokantaan siirtoa varten⁽²⁰⁾. Seuranta on kuitenkin vielä kehitettävä, jotta se vastaisi täysin päätöksen määräyksiä⁽²¹⁾.

Eturistiriidat

23. Yhteisyritys on ottanut käyttöön toimenpiteitä, joiden avulla ehkäistään hallintoneuvoston jäseniä, asiantuntijoita ja työntekijöitä koskevia eturistiriitoja. Nämä toimenpiteet on sisällytetty sekä hallintoneuvoston että tieteellisen komitean työjärjestykseen. Toimenpiteet sisältyvät myös arviointeihin osallistuvia puolueettomia asiantuntijoita koskevista menettelysäännöistä ja eturistiriidoista laadittuihin asiakirjoihin. Huhtikuussa 2013 yhteisyritys hyväksyi ja saattoi ajan tasalle eturistiriitoihin sovellettavan kattavan toimintapolitiikan, joka koskee sekä johtajia että muuta henkilöstöä.

Komission toteuttama toinen väliarviointi

24. Komissio teki toisen väliarviointinsa maaliskuun ja heinäkuun 2013 välisenä aikana. IMI-yhteisyritystä arvioitiin tarkoituksenmukaisuuden, vaikuttavuuden, tehokkuuden ja tutkimusten laadun kannalta.

25. Arviointi julkaistiin 31. heinäkuuta 2013, ja siinä esitettiin myönteinen arvio yhteisyrityksen onnistumisesta tavoitteidensa saavuttamisessa. Arvioinnissa tuotiin myös esille aloja, joilla lisäparannukset olisivat tarpeen. Esimerkkeinä voidaan mainita tiedotusstrategia, uusien keskeisten tulosindikaattoreiden kehittäminen yhteisyrityksen vaikutuksen ja sosiaalis-taloudellisten hyötyjen kvantitatiivista osoittamista silmällä pitäen, organisaatorakenteen optimointi sekä joustavamman rahoitusmekanismin käyttöönotto.

Aiemmin esitettyjen huomautusten seuranta

26. Jälkitarkastuksiin liittyvät korjaukset, jotka tehtiin edustavan otoksen ensimmäisten tarkastusten perusteella, pantiin täytäntöön, ja ne näkyvät varainhoitovuoden 2013 tilinpäätöksessä. Kirjanpitojärjestelmän validointi ei kuitenkaan vielä kata jälkitarkastusten tulosten täytäntöönpanoa.

27. Hallintoneuvosto hyväksyi 11. marraskuuta 2011 luontaisuuritusten⁽²²⁾ arviointimenetelmän. Luontaisuuritukset hyväksytään ennakkoon tapahtuvan todentamisen ja jälkitarkastusten perusteella. Vuonna 2013 hyväksyttiin loput kahdeksan todennettua luontaisuuritusten arviointimenetelmää. Todennettua arviointimenetelmää soveltavien EFPIAn osakasyritysten kokonaismäärä nousi näin 22:een. Ensimmäiset kolme luontaisuurituksia koskevaa jälkitarkastusta saatettiin päätökseen vuoden aikana⁽²³⁾, uusi jälkitarkastus käynnistettiin ja kaksi oli määrä käynnistää vuoden lopulla.

⁽¹⁷⁾ Loppuraportissa, joka annettiin 22. marraskuuta 2013, tuotiin esille, että hankehallinnoinnista ja muutoksenhallintaprosesseista on tarpeen antaa sopimuksissa viralliset ohjeet, jotta sopimushallinnoinnin riskejä kyetään lieventämään. Yhteisyritys pani suosituksen täytäntöön tammikuussa 2014.

⁽¹⁸⁾ Loppuraportissa, joka annettiin 22. marraskuuta 2013, mainittiin tarve virallistaa tietotekniikan alan turvallisuusperiaatteet ja sisällyttää tietotekniikan alan palveluntarjoajien kanssa tehtäviin sopimuksiin tarkat menettelyt/kontrollit.

⁽¹⁹⁾ Päätöksen N:o 1982/2006/EY 7 artiklassa todetaan, että komissio on seurattava jatkuvasti ja järjestelmällisesti seitsemännen puiteohjelman ja sen erityisohjelmien toteuttamista ja raportoitava säännöllisesti tämän seurannan tuloksista ja levitettävä niitä.

⁽²⁰⁾ Common Research Data Warehouse.

⁽²¹⁾ Ks. havainto tutkimushankkeissa saatujen tulosten integroinnista komission viestintä- ja levittämisjärjestelmään. Havainto sisältyy komission kertomukseen Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Vuosikertomus yhteisten teknologia-aloitteiden yhteisyritysten edistyksestä vuonna 2012 (SWD (2013) 539 final).

⁽²²⁾ Luontaisuuritukset ovat oikeussubjekteille toimintaan osallistumisesta aiheutuvia tukikelpoisia kuluja, joita yhteisyritys ei korvaa (ks. myös alaviite 4).

⁽²³⁾ Yhdessä tapauksessa tarkastajat havaitsivat systemaattisia virheitä, minkä tuloksena asianomaisen EFPIAn osakasyrityksen ilmoittama tukikelpoinen määrä kasvoi huomattavasti (1 miljoonaa euroa). Tämän seurauksena luontaisuurituksia koskevaan menetelmään liittyvä todistus saatettiin ajan tasalle ja toimitettiin uudelleen IMI-yhteisyrityksen hyväksyttäväksi. Kahden muun yrityksen tapauksessa tarkastajat havaitsivat yksittäisiä virheitä, jotka eivät olleet systemaattisia. Virheillä oli vain vähäinen vaikutus ilmoitettujen rahoitusosuuksien kokonaismäärään. Kaikki kolme yritystä hyväksyivät kaikki havainnot.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Milan Martin CVIKLIN johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 21. lokakuuta 2014 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

presidentti

LIITE

Innovatiivisia lääkkeitä koskevaa yhteistä teknologia-aloitetta toteuttava yhteisyrittäjä (Bryssel)

Vastuualueet ja toiminta

<p>Perussopimuksen mukainen unionin toimivalta</p> <p>(Otteet Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 171 ja 172 artiklasta)</p>	<p>Seitsemännestä puiteohjelmasta 18 päivänä joulukuuta 2006 tehdystä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1982/2006/EY määrätään unionin osallistumisesta yhteisten teknologia-aloitteiden muodossa pitkällä aikavälillä toimivien julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökumppanuuksien perustamiseen. Kumppanuudet voitaisiin toteuttaa perussopimuksen 171 artiklassa tarkoitettuina yhteisyrittäjinä.</p> <p>Neuvoston asetus (EY) N:o 73/2008, annettu 20 päivänä joulukuuta 2007, yhteisyrittäjien perustamisesta innovatiivisia lääkkeitä koskevan yhteisen teknologia-aloitteen toteuttamiseksi (EUVL L 30, 4.2.2008, s. 38).</p>
<p>Yhteisyrittäjien toimivaltuudet</p> <p>(Neuvoston asetus (EY) N:o 73/2008)</p>	<p>Tavoitteet</p> <p>IMI-yhteisyrittäjä osallistuu seitsemännen puiteohjelman ja erityisesti seitsemännen puiteohjelman täytäntöön panemiseksi toteutettavan "Yhteistyö"-erityisohjelman aihealueen "Terveys" toteuttamiseen. Sen tavoitteena on parantaa huomattavasti lääkekehitysprosessin toimivuutta ja tehokkuutta, jotta lääkeala tuottaisi pitkällä aikavälillä tehokkaampia ja turvallisempia innovatiivisia lääkkeitä. Erityisesti se</p> <ul style="list-style-type: none"> — tukee kilpailua edeltävän vaiheen lääketutkimusta ja -kehitystä jäsenvaltioissa ja seitsemännen puiteohjelman assosioituneissa maissa koordinoitulla lähestymistavalla, jolla pyritään poistamaan lääkekehitysprosessissa todetut tutkimuksen pullonkaulat, — tukee innovatiivisia lääkkeitä koskevan yhteisen teknologia-aloitteen tutkimusohjelman toteuttamista erityisesti myöntämällä rahoitustukea kilpailuun perustuvien ehdotuspyyntöjen kautta, — varmistaa täydentävyyden muiden seitsemännen puiteohjelman toimien kanssa, — toimii julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutena, jossa pyritään lisäämään tutkimusinvestointeja biolääketieteen alalla jäsenvaltioissa ja seitsemännen puiteohjelman assosioituneissa maissa kokoamalla yhteen resurssit ja lisäämällä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä, — edistää pienten ja keskisuurten yritysten osallistumista yhteisyrittäjien toimiin seitsemännen puiteohjelman tavoitteiden mukaisesti.
<p>Hallinto</p>	<p>Yhteisyrittäjää hallinnoivat hallintoneuvosto, toimitusjohtaja ja tieteellinen komitea. Hallintoneuvostossa on kymmenen jäsentä, jotka edustavat yhtäläisesti kahta yhteisyrittäjien perustajajäsentä eli Euroopan komissiota ja Euroopan lääketieteellisen yhdistysten liittoa (EFPIA). Toimitusjohtajan vastuulla on yhteisyrittäjien päivittäinen johtaminen hallintoneuvoston päätösten mukaisesti hallintoyksikön avustuksella. Tieteellinen komitea on hallintoneuvoston neuvonantava elin. Yhteisyrittäjää avustaa kaksi ulkopuolista neuvonantavaa elintä: IMI:n osallistuvien valtioiden edustajien ryhmä ja sidosryhmäforumi.</p>
<p>Yhteisyrittäjien resurssit vuonna 2013</p>	<p>Talousarvio ⁽¹⁾</p> <p>255 715 919 euroa sitoumuksiin</p> <p>130 558 622 euroa maksuihin</p>

	Henkilöstö 31. joulukuuta 2013 Kaikki henkilöstötaulukossa olevat 36 tointa (29 väliaikaista ja seitsemän sopimus-suhteista) oli täytetty. Henkilöstöresursseista 80 prosenttia on osoitettu suoraan operatiivisen toiminnan tukitoimintoihin.
Toiminta ja palvelut vuonna 2013	Ks. IMI-yhteisyrityksen vuoden 2013 toimintakertomus: www.imi.europa.eu

(¹) Sisältää vuodelta 2012 siirretyt määrärahat

Lähde: IMI-yhteisyrityksen toimittamat tiedot.

YHTEISYRITYKSEN VASTAUKSET

13. IMI-yhteisyritys on tyytyväinen tilintarkastustuomioistuimen myönteiseen päätelmään kaikkien tilinpäätöksen perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta ainoana poikkeuksena asiavirheet, jotka IMI-yhteisyritys havaitsi vuonna 2013 omassa välimaksujen jälkitarkastuksessaan.

Kaikki IMI-yhteisyrityksen näissä tarkastuksissa havaitsemat virheet on ilmoitettu tarkastetuille edunsaajille ja tarvittavat seurantatoimet on käynnistetty. Lisäksi systemaattisiksi katsotut havainnot tarkastuksista laajennetaan samojen tarkastettujen edunsaajien toimittamiin tarkastamattomiin ilmoituksiin mahdollisten samanlaisten virheiden korjaamiseksi ennakoivasti muissa kuluilmoituksissa, joita tarkastukset eivät alun perin kattaneet.

Samalla IMI-yhteisyritys on toteuttanut konkreettisia ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä vähentääkseen jatkossa virheriskiä edunsaajien kuluilmoituksissa. Tähän on sisällynyt useita osanottajille järjestettyjä talousaiheisia seminaareja, joissa on keskitytty toistuvien virheiden syihin ja ehkäisyyn, sekä IMI-yhteisyrityksen osallistujille tarkoitettujen varainhoito-ohjeiden säännöllinen ajantasaistaminen. Malliavustussopimuksen määräykset selitetään niissä yksityiskohtaisesti.

Lisäksi IMI-yhteisyritys on huolehtinut tehokkaan jälkitarkastusten vuosiohjelman toteuttamisesta. Nämä tarkastukset ovat osoittautuneet hyvin tehokkaaksi ja luotettavaksi pohjaksi arvioida ja seurata välimaksujen yleistä asianmukaisuutta ja laillisuutta monen vuoden ajalta sekä havaita ja korjata tarkastetuissa ilmoituksissa havaittuja virheitä. IMI-yhteisyritys tekee tiivistä yhteistyötä Euroopan komission ja sen seitsemänten puiteohjelmaan osallistuvien virastojen kanssa sekä jakaa tietoa yhteisistä edunsaajista optimoidakseen tarkastustensa kattavuuden ja pienentääkseen tehokkaasti sääntöjen noudattamatta jättämisen riskiä.

IMI-yhteisyrityksen vuonna 2013 päätökseen saatujen tarkastusten osoittaman virhetason putoaminen 2,3 prosenttiin on merkittävä (verrattuna 5,8 prosentin virhetasoon vuonna 2012). Se on myös rohkaiseva varhainen viite siitä, että konkreettiset toimet ja toimenpiteet laskevat virhetasoa tehokkaasti ajan mittaan. Arvioitu virhetaso muuttuu kuitenkin edelleen vuosien kuluessa, kun enemmän tarkastuksia käynnistetään ja viedään päätökseen. IMI-yhteisyritys seuraa edelleen tiiviisti virhetason kehitystä ja toimiensa vaikutusta. Se myös ajantasaistaa vastaavasti jälkitarkastusstrategiaansa viimeisimpien viitteiden ja uusien esiin tulevien riskien mukaisesti. Monet hankkeet eivät ole vielä juurikaan aiheuttaneet menoja, mikä pätee etenkin ehdotuspyyntömenettely 5:n hankkeisiin. Niinpä IMI-yhteisyrityksen toimien kokonaisvaikutukset voi nähdä vain pitkällä aikavälillä, kun isompi osa hankkeita toimittaa kuluilmoituksia ja jälkitarkastukset ulottuvat suurempaan osaan edunsaajien kokonaismäärästä.

IMI-yhteisyritys hallinnoi jatkossakin rahoitustaan luottamukseen perustuvan lähestymistavan mukaisesti hankkeiden osallistujiin nähden varmistaen samalla riittävän valvonnan ja vastuuvollisuuden. Tämä tasapainoinen lähestymistapa myötävaikuttaa myös IMI-hankkeiden onnistumiseen, koska monista hankkeista on jo alettu saada vaikuttavia ja lupaavia tuloksia, joista on etua potilaille ja laajemmin yhteiskunnalle.

21. Yhdessä muiden yhteisyritysten kanssa, joilla on yhteinen tietotekninen infrastruktuuri, on kehitetty toimintasuunnitelma, ja sitä toteutetaan parhaillaan.

26. Tilintarkastustuomioistuimen suositus, että tilinpitäjän tekemä kirjanpitojärjestelmän validointi kattaisi myös jälkitarkastustulosten toteutuksen, on otettu huomioon aloittamalla seurantatoimet.

KERTOMUS

ITERistä ja fuusioenergian kehittämistä vastaavan eurooppalaisen yhteisyrityksen tilinpäätöksestä
varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset

(2014/C 452/06)

SISÄLLYS

	Kohta	Sivu
Johdanto	1–3	45
Tarkastuslausuman perustana olevat tiedot	4	45
Tarkastuslausuma	5–15	45
Lausunto tilien luotettavuudesta	10	46
Lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	11	46
Tiettyjä seikkoja painottava kappale	12–14	46
Huomautukset talousarvio- ja varainhallinnosta	16–17	47
Tilinpäätöksen esittäminen	16	47
Talousarvion toteuttaminen	17	47
Huomautukset yhteisyrityksen valvontajärjestelmiin sisältyvistä keskeisistä kontrolleista ..	18–22	47
Operatiiviset hankinnat ja avustukset	19–20	48
Operatiivisten hankintasopimusten ja avustusten yleinen valvonta ja seuranta	21–22	49
Muut kysymykset	23–32	49
Osakkaiden rahoitusosuuksien viivästyminen	23	49
Oikeusperusta	24	49
Teollis- ja tekijänoikeudet ja teollisuuspolitiikka	25–27	49
Eturistiriidat	28	50
Vuotuinen toimintakertomus	29–30	50
Aiemmin esitettyjen huomautusten seuranta	31–32	50
Isäntävaltiosopimus	31	50
Henkilöstösääntöjen soveltamissäännöt	32	50

JOHDANTO

1. ITERin⁽¹⁾ ja fuusioenergian kehittämisestä vastaava eurooppalainen yhteisyritys perustettiin 35 vuodeksi maaliskuussa 2007⁽²⁾. Fuusiotoimintojen kehittäminen on keskitetty Ranskan Cadaracheen, mutta yhteisyrityksen toimipaikka on Barcelonassa.
2. Yhteisyrityksen tehtävänä on⁽³⁾:
 - a) vastata Euratomin osuudesta fuusioenergia-alan kansainvälisessä ITER-organisaatiossa⁽⁴⁾
 - b) vastata Euratomin osuudesta Japanin kanssa toteutettavissa fuusioenergian nopeaan toteuttamiseen tähtäävissä laajemman lähestymistavan toimissa (yhteisissä täydentävissä fuusiotutkimustoimissa) ja
 - c) valmistella ja koordinoita toimintaohjelmaa, jolla valmistellaan koefuusioreaktorin ja muiden asiaan liittyvien laitteistojen, kuten kansainvälisen fuusiomateriaalien säteilytyslaitoksen rakentamista.
3. Yhteisyrityksen osakkaita ovat Euroopan atomienergiayhteisö (Euratom), jota edustaa Euroopan komissio, Euratomin jäsenvaltiot sekä kolmannet maat, jotka ovat tehneet Euratomin kanssa yhteistyösopimuksen hallitun ydinfuusion alalla ja ilmaisseet halukkuutensa tulla yhteisyrityksen osakkaita (31. joulukuuta 2013: Sveitsi).

TARKASTUSLAUSUMAN PERUSTANA OLEVAT TIEDOT

4. Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastustapa käsittää analyttiset tarkastustoimenpiteet, tapahtumien testaamisen yhteisyrityksen tasolla ja valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin. Tämän lisäksi hyödynnetään muiden tarkastajien työhön perustuvaa evidenssiä (kun relevanttia evidenssiä on saatavilla) ja analysoidaan toimivan johdon vahvistusilmoitukset.

TARKASTUSLAUSUMA

5. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti
 - a) ITERistä ja fuusioenergian kehittämisestä vastaavan yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat⁽⁵⁾ ja selvityksen talousarvion toteuttamisesta⁽⁶⁾ 31. joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta; ja
 - b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden.

Toimivan johdon velvollisuus

6. Toimiva johto vastaa komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 1271/2013⁽⁷⁾ 39 ja 50 artiklan mukaisesti yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimisesta ja sen oikein esittämisestä sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.
 - a) Yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää oikein tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisuyttä, valita asianmukaiset tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja soveltaa niitä komission tilinpitäjän⁽⁸⁾ vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti sekä laatia kirjanpidolliset arviot, jotka ovat kyseisissä olosuhteissa kohtuulliset. Johtaja vahvistaa yhteisyrityksen

⁽¹⁾ ITER: International Thermonuclear Experimental Reactor (kansainvälinen lämpöydinkoereaktori).

⁽²⁾ Neuvoston päätös 2007/198/Euratom, tehty 27 päivänä maaliskuuta 2007, eurooppalaisen yhteisyrityksen perustamisesta ITERiä ja fuusioenergian kehittämistä varten sekä etujen myöntämisestä perustettavalle yhteisyritykselle (EUVL L 90, 30.3.2007, s. 58).

⁽³⁾ Liitteessä esitetään tiedotustarkoituksessa yhteenvedon yhteisyrityksen vastuualueista, toiminnasta ja resursseista.

⁽⁴⁾ Fuusioenergia-alan kansainvälinen ITER-organisaatio perustettiin lokakuussa 2007 alun perin 35 vuodeksi. Organisaation tehtävänä on panna täytäntöön ITER-hanke, jonka avulla pyritään osoittamaan tieteellisesti ja teknologisesti fuusioenergian toteutettavuus energianlähteenä. Organisaatioon kuuluvat Euratom, Kiinan kansantasavalta, Intian tasavalta, Japani, Korean tasavalta, Venäjän federaatio ja Yhdysvallat.

⁽⁵⁾ Sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman, sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁶⁾ Selvitys talousarvion toteuttamisesta sisältää yhteenvedon budjettiperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁷⁾ EUVL L 328, 7.12.2013, s. 42.

⁽⁸⁾ Komission tilinpitäjän vahvistamat kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisen tilintarkastajaliiton (International Federation of Accountants, IFAC) antamiin kansainvälisiin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS) tai, silloin kun se on relevanttia, kansainvälisen tilinpäätösstandardeja käsittelevän elimen (International Accounting Standards Board, IASB) antamiin kansainvälisiin IAS/IFRS-tilinpäätösstandardeihin (International Accounting Standards/International Financial Reporting Standards).

tilinpäätöksen sen jälkeen, kun yhteisyrityksen tilinpitäjä on laatinut tilinpäätöksen kaiken käytettävissä olevan tiedon pohjalta ja liittänyt tilinpäätökseen laatimansa ilmoituksen, jossa hän toteaa muun muassa saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikean ja riittävän kuvan yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta.

- b) Tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja asianmukaisuutta sekä varainhoidon moitteettomuuden periaatteen noudattamista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää vaikuttava ja tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä, joka sisältää riittävän valvonnan ja tarkoituksenmukaiset toimenpiteet sääntöjenvastaisuuksien ja petosten estämiseksi sekä oikeudelliset toimet, joiden avulla tarvittaessa peritään takaisin aiheettomasti maksetut tai käytetyt varat.

Tarkastajan velvollisuus

7. Tilintarkastustuomioistuimen vastuulla on antaa tarkastuksensa perusteella tarkastuslausuma Euroopan parlamentille ja neuvostolle⁽⁹⁾ tilinpäätöksen luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin toimittaa tarkastuksensa kansainvälisten tilinpäätösstandardien ja eettisten ohjeiden (IFAC) sekä ylimpien tarkastuselinten kansainvälisten standardien (INTOSAI) mukaisesti. Kyseisissä standardeissa edellytetään, että tilintarkastustuomioistuin suunnittelee ja toimittaa tarkastuksen siten, että sen avulla saadaan kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset.

8. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arvioon siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyyksiä tai tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädännön vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontroleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen kannalta, sekä valvontajärjestelmiä, joiden avulla on tarkoitus varmistaa tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaiset tarkastustoimenpiteet. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja esitettyjen kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

9. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että se on saanut tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä tarkastuslausumansa perustaksi.

Lausunto tilien luotettavuudesta

10. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen taloudellinen asema 31. päivänä joulukuuta 2013 sekä sen toimien tulokset ja rahavirrat mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta on esitetty tilinpäätöksessä kaikilta olennaisilta osiltaan oikein yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien säännösten ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti.

Lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

11. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen 31. päivänä joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta annettun tilinpäätöksen perustana olevat toimet ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Tiettyjä seikkoja painottava kappale

12. Asettamatta kyseenalaiseksi kohdissa 10 ja 11 esitettyjä lausuntoja tilintarkastustuomioistuin pyytää kiinnittämään huomiota tiettyihin seikkoihin. Neuvoston 7. heinäkuuta 2010 hyväksymissä päätelmissä⁽¹⁰⁾ vahvistettiin, että yhteisyrityksen rahoitusosuus ITER-hankkeen rakennusvaiheessa on 6,6 miljardin euroa (vuoden 2008 hinnoin). Tämä määrä kaksinkertaisti hankkeen rakennusvaiheeseen alunperin budjetoidut menot. Se ei sisällä Euroopan komission vuonna 2010 ehdottamaa 663 miljoonan euron määrää, joka oli tarkoitettu kattamaan mahdolliset ennakoimattomat menot⁽¹¹⁾.

⁽⁹⁾ Delegoitu asetetus (EU) N:o 1271/2013, 107 artikla.

⁽¹⁰⁾ ITER-hankkeen tilannetta koskevat neuvoston päätelmät, 7. heinäkuuta 2010 (asiakirja 11902/10).

⁽¹¹⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: ITER-hankkeen tilanne ja mahdollinen jatko (KOM(2010) 226 lopullinen), 4. toukokuuta 2010.

13. On olemassa merkittävä riski, että yhteisyrityksen rahoitusosuus kasvaa ITER-hankkeen rakennusvaiheessa. Tämä johtuu pääasiassa hankesuoritteiden sisältömuutoksista sekä nykyisestä aikataulusta, jota pidetään epärealistisena⁽¹²⁾. Yhteisyritys arvioi marraskuussa 2013 vajauksen ("negatiivinen varaus") kasvavan hankkeen rakennusvaiheen päätökseen saamiseen mennessä 290 miljoonaa euroon⁽¹³⁾. Yhteisyritys arvioi tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen toimittamisajankohtana (huhtikuussa 2014) rakennusvaiheen viivästyvän ainakin 30 kuukautta.

14. Yhteisyritys ei ole vielä pannut näiden riskien osalta täytäntöön sopimustason järjestelmää, jolla se säännöllisesti seuraisi kulupoikkeamia. Se ei myöskään ole päivittänyt yhteisyrityksen ITER-rahoitusosuuden määrää ottaakseen huomioon myös rakennusvaiheen päättymisen jälkeisen ajan⁽¹⁴⁾.

15. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaiseksi.

HUOMAUTUKSET TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINNOSTA

Tilinpäätöksen esittäminen

16. Tilinpäätöksen liitetiedoissa kohtaan 4.3.1.1. "Kansainvälisen ITER-organisaation kanssa tehdyt ITER-hankintajärjestelyt" sisältyvä taulukko ja tiedot koskevat toteutettuja hankintajärjestelyjä (sarake 3) ja tähän mennessä maksettuja hankintajärjestelyjä (sarake 4). Taulukosta ei kuitenkaan käy ilmi, mihin asti käynnissä olevissa urakoissa on päästy, sillä urakoiden etenemistä arvioidaan vain lyhyesti. Tieto on välttämätön, sillä sen avulla saadaan käsitys siitä, mikä on yhteisyrityksen tähän mennessä toteutettaman toiminnan tilanne kansainvälisen ITER-organisaation kanssa tehtyjen hankintajärjestelyjen osalta.

Talousarvion toteuttaminen

17. Käytettävissä olevaan varainhoitovuoden 2013 lopulliseen talousarvioon sisältyi 1 297 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 432,4 miljoonaa euroa maksuumäärärahoja. Maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli sata prosenttia ja maksuumäärärahojen käyttöaste 89,8 prosenttia. Vuoden 2013 alustavaan talousarvioon sisältyneiden maksuumäärärahojen käyttöaste oli kuitenkin vain 57,8 prosenttia⁽¹⁵⁾. Operatiivisiin toimiin käytettävissä olleista 1 254 miljoonan euron maksusitoumusmäärärahoista 61,7 prosenttia toteutettiin suorien yksittäisten sitoumusten perusteella ja 38,3 prosenttia kokonaissitoumusten perusteella.

HUOMAUTUKSET YHTEISYRITYKSEN VALVONTAJÄRJESTELMIIN SISÄLTyvISTÄ KESKEISISTÄ KONTROLLEISTA

18. Tilintarkastustuomioistuin on aiemmin raportoinut, että yhteisyrityksen sisäisen valvonnan järjestelmiä ei ollut saatettu täyteen valmiuteen. Edistyminen oli vuonna 2013 huomattavaa, mutta seuraavat toimet on edelleen pantava täytäntöön:

— Vuonna 2013 päivitettiin hankkeen rakennusvaihetta koskevaan EU:n rahoitusosuuteen liittyvää kustannusarviota, minkä tuloksena järjestelmätasolla on nyt käytössä kuluarvion hallinnointiprosessi. Kuluarvion hallinnointiprosessia sopimustasolla on kuitenkin kehitettävä edelleen⁽¹⁶⁾.

⁽¹²⁾ Ks. Euroopan komission sisäisen tarkastuksen osaston päätelmät Tokamak-rakennuksia koskevan tarjouskilpailuerän 03 hankinnassa sovelletun kilpailullisen neuvottelumenettelyn osalta, kohta 19. Ks. myös Euroopan parlamentin pyynnöstä vuonna 2013 laadittuun Ernst & Youngin raporttiin "Potential for Reorganization within the ITER project" sisältyvät havainnot, jotka koskevat yhteisyrityksen rahoitusosuuteen kohdistuvaa merkittävää riskiä, jonka ennakoimattomien menojen taso nykyisellään aiheuttaa (http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/cont/dv/study_geier/study_geieren.pdf); ks. lisäksi komission tiedonanto Euroopan unionin neuvostolle, 14. helmikuuta 2013 (5852/13 RECH 21 ATO 19), jossa korostetaan huolta hankkeen etenemisestä ja etenkin tarpeesta hillitä kuluja sekä aikataulun viiveistä.

⁽¹³⁾ Tämä vastaa 4,39 prosentin poikkeamaa neuvoston vuonna 2010 hyväksymästä luvusta (Fusion for Energy Progress Report to the European Competitiveness Council, marraskuu 2013).

⁽¹⁴⁾ Yhteisyrityksen 35 vuoden toimikautensa aikana tarvittavien määrärahojen alustava kokonaismäärä arvioitiin yhteisyrityksestä tehdyn päätöksen 2007/198/Euratom 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Määräksi arvioitiin 9 653 miljoonaa euroa. Yhteisyrityksen rahoitusosuudeksi hankkeen rakennusvaiheessa määritettiin alun perin 2,7 miljardia euroa. Ainoastaan tätä määrää tarkistettiin vuonna 2008, jolloin alkuperäinen arvio kaksinkertaistui.

⁽¹⁵⁾ Alkuperäisessä talousarviossa, joka vahvistettiin 11. joulukuuta 2012, maksuumäärärahoja oli 677,2 miljoonaa euroa. Määrää vähennettiin 432,4 miljoonaa euroon lisätalousarvioissa (27. kesäkuuta ja 10. joulukuuta 2013). Syynä ovat lähinnä ITERin rakennusmäärärahoja koskevaan lukuun liittyvien toimien toteutusviiveet.

⁽¹⁶⁾ Ennen kuin tämä prosessi on käytössä kirjanpito- ja hankehallintajärjestelmien täsmäyttäminen ei onnistu vaikuttavalla tavalla paikalliseen raportointiin tarkoitettua portaalia (DWH). Portaalilla ei siis saada kulupoikkeamien säännöllisen seurannan edellyttämiä tietoja (ks. myös tilintarkastustuomioistuimen vuoden 2012 erityisvuosikertomuksen alaviite 12 (EUVL C 369, 17.12.2013, s. 35)).

- Avustuksiin ja operatiivisiin sopimuksiin⁽¹⁷⁾ sovellettavan yhteisyrityksen yleisen valvonta- ja seurantastrategian täytäntöönpanoa koskevat tarkastustulokset eivät olleet saatavilla tilintarkastustuomioistuimen toimittaman tarkastuksen ajankohtana.
- Asiantuntijoiden kanssa tehtävien sopimusten hallinnointiin kohdistuneen sisäisen tarkastuksen johdosta laadittua toimintasuunnitelmaa lukuun ottamatta muita yhteisyrityksen hyväksymiä, sisäiseen tarkastukseen⁽¹⁸⁾ perustuvia toimintasuunnitelmia ei ollut pantu kokonaan täytäntöön tarkastuksen ajankohtana. Euroopan komission sisäisen tarkastuksen osasto arvioi Tokamak-rakennuksia koskevan tarjouskilpailuerän 03 hankinnassa käytettyä kilpailullista neuvottelumenettelyä. Se katsoi, että julkisia hankintoja koskevien peruseräiden soveltamisessa oli edistytty, mutta toi esiin, että tarkastettuun sopimukseen koskevaan tarjouskilpailun erään sisältyy kulujen osalta huomattavia epävarmuustekijöitä. Nämä tekijät johtuvat lähinnä mahdollisista muutoksista ITER-hankkeen rakenteesta ja suunnittelusta. Lisäksi sisäisen tarkastuksen osasto mainitsi, että merkittävä osa ITER-organisaatiolta pyydetystä aineistosta, joita yhteisyritys käyttää laatiessaan teknisiä eritelmiä tarjouskilpailua varten, ei ollut saatavissa ajoissa.
- Yhteisyrityksen riskinhallintajärjestelmällä ei tunnistettu uusia riskejä vuonna 2013. Toimista, jotka oli hyväksytty vastauksena aiemmin tunnistettuihin pääasiallisiin riskeihin⁽¹⁹⁾, 12 oli toteutettu, 19 oli kesken ja kuutta tointa ei ollut aloitettu (tilanne marraskuussa 2013)⁽²⁰⁾.

Operatiiviset hankinnat ja avustukset

19. Vuonna 2013 käynnistetyistä 41 operatiivisesta hankintamenettelystä 44 prosenttia oli neuvottelumenettelyjä (40 prosenttia vuonna 2012). Yhteisyrityksen on lisättävä kilpailuttamista hankintamenettelyjen yhteydessä ja vähennettävä neuvottelumenettelyjen käyttöä. Avustusten osalta ehdotuksia saatiin keskimäärin ainoastaan yksi pyyntöä kohti.
20. Tilintarkastustuomioistuin tarkasti viisi operatiivista hankintamenettelyä. Tarkastuksessa tulivat ilmi seuraavat puutteet:
- Yhdessä hankintamenettelyssä yhteisyritys ei ilmoittanut sopimuksesta ennakoilmoituksella ja siten lisännyt näkyvyyttä ja kilpailua.
 - Yhden hankintamenettelyn yhteydessä kulut nousivat 32 prosenttia alkuperäiseen arvioon nähden. Kahdessa muussa hankintamenettelyssä sopimuksen lopullisen arvon ja alun perin arvioitun arvon eroa oli asiakirjoissa olevien tietojen luonteen vuoksi vaikea täsmäyttää⁽²¹⁾.
 - Yhdessä hankintamenettelyssä yhteisyrityksellä ei ollut erityisiä suuntaviivoja ja menettelyjä, joilla se olisi varmistanut, että se käy yhdenmukaisesti ja järjestelmällisesti läpi ja virallisesti hyväksyy kolmansilta osapuolilta saatavat suoritteet, joita tarvitaan asiakirja-aineistona käynnistettäessä tarjouskilpailumenettelyjä⁽²²⁾.
 - Yhdessä hankintamenettelyssä alkuperäisiin sopimuksiin tehdyt muutokset lisäsivät sopimuksen arvoa 15 prosenttia alun perin sovittuun määrään verrattuna. Asiakirjoissa ei ollut riittäviä tietoja, joista olisi voitu päätellä, oliko muutosten olennaisuus arvioitu yhteisyrityksen sisäisten menettelyjen mukaisesti⁽²³⁾.

⁽¹⁷⁾ Tilintarkastustuomioistuimen vuoden 2012 erityisvuosikertomuksen kohdat 15 ja 23.

⁽¹⁸⁾ Sisäisiin tarkastuksiin perustuvat toimintasuunnitelmat koskevat seuraavia aiheita: rahoitusprosessit; avustusten hallinnointi; asiantuntijoiden kanssa tehtävät sopimukset; hankintaa edeltävät toimet; ITER-rakennuksia koskeva hankinta; valinta ja rekrytointi sekä arviointi Tokamak-rakennuksia koskevan tarjouskilpailuerän 03 hankinnassa käytetystä kilpailullisesta neuvottelumenettelystä. Sisäisen tarkastuksen yksikön kertomus yhteisyrityksen talousarviomenettelystä (sisäisen tarkastuksen yksikön vuoden 2012 tarkastussuunnitelma) ja kertomus ITER-rakennuksia koskevien sopimusten täytäntöönpanon seurannasta (sisäisen tarkastuksen yksikön vuoden 2013 tarkastussuunnitelma) eivät olleet vielä saatavissa tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen ajankohtana.

⁽¹⁹⁾ Yhteisyrityksen riskinhallintajärjestelmä esitettiin hallintoneuvostolle heinäkuussa 2012.

⁽²⁰⁾ Seuraavilla pääasiallisilla riskeillä, jotka yhteisyritys luokitteli hyvin suuriksi, oli erityinen vaikutus varainhoitovuoden 2013 talousarvion toteuttamiseen: maksumäärärahojen käyttöaste oli alhainen verrattuna alun perin suunniteltuun; ei kilpailua tai hyvin vähän kilpailua joidenkin operatiivisten menettelyjen ja avustusten yhteydessä; epäselvyyttä hankintamenettelyjen lopullisesta soveltamisalasta hankintamenettelyjen teknisten eritelmiä laatimisen tai sopimuksen täytäntöönpanon aikana; teknisten tietojen saaminen ITER-organisaatiolta viivästyi hankintajärjestelyjen toteuttamisen aikana.

⁽²¹⁾ Etenkin Tokamak-rakennuksiin ja niiden läheisyydessä oleviin rakennuksiin liittyviä toimituksia ja asennuksia koskeva tarjouskilpailuerä 04. Alun perin kuluarvio oli 186,6 miljoonaa euroa (vuoden 2008 hinnoin). Sopimuksen arvo oli 537,3 miljoonaa euroa. Osittain erotus johtuu ITER-organisaation pyytämistä merkittävistä suunnittelumuutoksista; lisäkohteista ja ennakoimattomista menoista; töiden sisältömuutoksista sekä toimien siirtämisestä muista tarjouskilpailun eristä.

⁽²²⁾ Myös Euroopan komission sisäisen tarkastuksen osasto toi tämän havainnon esiin tarjouskilpailuerää 03 koskevassa kertomuksessaan (Tokamak-rakennuksia koskeva kilpailullinen neuvottelumenettely).

⁽²³⁾ Saatavilla oleviin tietoihin ei sisällynyt virallisia päätöksiä, joista olisi käynyt ilmi, oliko muutokset luokiteltu merkitykseltään vähäisiksi ja mitkä olivat päätösten perusteet.

- Yhteisyritys ei ole laatinut menettelyä, jota sovellettaisiin henkilöstön jäseniin heidän osallistuessaan tarjouskilpailumenettelyihin. Nimittävä viranomainen ei siksi ollut kahdessa hankintamenettelyssä virallisesti nimittänyt arviointikomitean jäseniksi tai komiteaa avustaviksi asiantuntijoiksi yhteisyrityksen henkilöstön jäseniä, jotka arviointikomitean pyynnöstä antoivat sille teknistä neuvontaa tarjousten arviointivaiheen aikana ⁽²⁴⁾.
- Tulojen ja menojen hyväksyjä nimitti eräässä tarjouskilpailumenettelyssä tiimin huolehtimaan neuvotteluista kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella valittujen hakijoiden kanssa. Tiimille ei kuitenkaan laadittu virallista tehtäväkuvasta, jossa olisi määritetty neuvottelustrategia ja -tavoitteet sekä tekniset, taloudelliset ja sopimustekniset muuttajat neuvottelua varten ⁽²⁵⁾.
- Eräässä toisessa menettelyssä neuvotteluvaihe saatiin päätökseen neljä kuukautta suunniteltua myöhemmin. Lopulliset sopimusehdot ja tarjouseritelmän päivitetty tekninen versio lähetettiin vasta helmikuussa 2013. Lopullisten tarjousten lähettämisen määräaika oli huhtikuussa 2013 (alkuperäisen suunnitelman mukaan lokakuussa 2012). Sopimus tehtiin neljä kuukautta aiottua myöhemmin.

Operatiivisten hankintasopimusten ja avustusten yleinen valvonta ja seuranta

21. Yhteisyrityksellä on järjestelmä, jonka avulla tarkastetaan ⁽²⁶⁾, ovatko toimeksisaajat noudattaneet laadunvarmennusta koskevia vaatimuksia ⁽²⁷⁾.

22. Avustusten jälkitarkastusten tulokset sekä sopimusten täytäntöönpanoon liittyvät rahoitukseen ja säännönmukaisuuteen kohdistuvien tarkistusten tulokset, jotka perustuvat yleiseen valvonta- ja seurantastrategiaan, eivät olleet käytettävissä tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen ajankohtana (huhtikuussa 2014).

MUUT KYSYMYKSET

Osakkaiden rahoitusosuuksien viivästyminen

23. Seitsemän osakasta maksoi vuoden 2013 rahoitusosuutensa ⁽²⁸⁾ (yhteensä 2,2 miljoonaa euroa) myöhässä. Viipeet vaihtelivat kolmesta päivästä 48 päivään.

Oikeusperusta

24. Unionin yleiseen talousarvioon sovellettava uusi varainhoitoasetus ⁽²⁹⁾ hyväksyttiin 25. lokakuuta 2012, ja se tuli voimaan 1. tammikuuta 2013 ⁽³⁰⁾. Uuden varainhoitoasetuksen 208 artiklassa tarkoitettuihin elimiin sovellettava varainhoidon puiteasetus tuli kuitenkin voimaan 8. joulukuuta 2013 ⁽³¹⁾. Yhteisyrityksen varainhoitoa koskevia säännöksiä ei ole vielä muutettu näiden muutosten mukaisiksi.

Teollis- ja tekijänoikeudet ja teollisuuspolitiikka

25. Yhteisyrityksen hallintoneuvosto hyväksyi 27. kesäkuuta 2013 päätöksen fuusioenergia-alan teollisuuspolitiikan ja teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan politiikan toteuttamisesta sekä tietojen levittämisestä. Yhteisyrityksen on kuitenkin vielä hyväksyttävä ja pantava täytäntöön erityistoimet, joilla lievennetään tiettyjä teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseen ja tutkimustulosten levittämiseen liittyviä riskejä.

⁽²⁴⁾ Kaikki menettelyyn osallistuneet henkilöstön jäsenet olivat kuitenkin allekirjoittaneet luottamuksellisuudesta ja eturistiriidattomuudesta annettavat ilmoitukset.

⁽²⁵⁾ Myös Euroopan komission sisäisen tarkastuksen osasto esitti tämän huomautuksen kertomuksessaan Tokamak-rakennuksia koskevasta tarjouskilpailuerästä 03 (Tokamak-rakennuksia koskeva kilpailullinen neuvottelumenettely).

⁽²⁶⁾ Vuonna 2013 toimitetuista 26:sta laatua koskevasta tarkastuksesta 22 saatiin päätökseen huhtikuuhun 2014 mennessä. Tarkastusten yhteydessä havaittiin 35 tapausta, joissa menettelyjä ei ollut noudatettu ja 201 parannusta vaativaa osa-aluetta.

⁽²⁷⁾ Tarkastukset kattavat laatusuunnitelman; tapaukset, joissa ei ole noudatettu sääntöjä; hankintojen valvonnan ja alihankinnan hallinnoinnin; dokumentoinnin ja tiedonhallinnan; muutosten ja poikkeamien hallinnoinnin; rakennustöihin sovellettavan laadunvalvontasuunnitelman; yksityiskohtaisen hankeaikataulun, sopimusten riskinhallinnan ja teknisiin töihin sovellettavan laadunvalvontasuunnitelman.

⁽²⁸⁾ Muiden osakkaiden kuin Euroopan komission ja isäntämaan Ranskan rahoitusosuuksia.

⁽²⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

⁽³⁰⁾ Asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 214 artikla mainittuine poikkeuksineen.

⁽³¹⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1271/2013, annettu 30 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 208 artiklassa tarkoitettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta (EUVL L 328, 7.12.2013, s. 42).

26. Yhteisyritys antaa toimeksisaajille yksinoikeuden hyödyntää henkistä omaisuutta, jonka nämä tuottavat muilla aloilla kuin fuusion alalla; fuusion alalla niille myönnettäviin oikeuksiin ei liity yksinoikeutta. Tästä saattaa aiheutua yhteisyritykselle riski, koska sen velvollisuutena on pidättää itsellään oikeus käyttää täysimääräisesti teollis- ja tekijänoikeuksia (tausta-aineiston ja tulosaineiston osalta), jotka liittyvät EU:n luontoissuosituksiin, ja sen on kyettävä siirtämään tämä käyttöoikeus tarvittaessa ITER-organisaatiolle.

27. Yhteisyrityksen olisi kohdistettava seuranta sen sopimuslausekkeen soveltamiseen, joka velvoittaa toimeksisaajat pitämään tutkimustulosten levittämisestä ennen kuin näiden mahdollisesta suojaamisesta on päätetty.

Eturistiriidat

28. Yhteisyritys on hyväksynyt säännöt, joilla pyritään ehkäisemään hallintoneuvoston, hallituksen ja tarkastuskomitean jäsenten sekä asiantuntijoiden mahdolliset eturistiriidat. Yhteisyrityksen on kuitenkin vielä vahvistettava henkilöstön jäseniin sovellettavat säännöt ja perustettava yleisestä eturistiriidattomuudesta annettavien ilmoitusten tietokanta.

Vuotuinen toimintakertomus

29. Yhteisyrityksen hallintoneuvoston puheenjohtaja viittaa vuoden 2013 toimintakertomuksessa hankkeiden viivästymiseen ja kustannussäästöjen tarpeeseen. Pääjohtaja mainitsee kertomuksessa riskit, joita aiheutuisi mahdollisesta talousarvion alijäämästä vuoteen 2020 mennessä (lähinnä ITER-rakennuksiin liittyvän hankkeen laajentumisen osalta). Lisäksi hän viittaa nykyiseen aikatauluun, jota parhaillaan tarkistetaan (ks. tiettyjä seikkoja painottava kappale kohdissa 12–14).

30. Pääjohtajan vahvistuslausumassa viitataan vuonna 2013 edistykseen, jota on saatu aikaan yhteisyrityksen yleisessä valvontaympäristössä. Lausumassa myönnetään kuitenkin myös, että joidenkin osa-alueiden kehittämistä täysin toimiviksi on vielä jatkettava (ks. kohta 18).

Aiemmin esitettyjen huomautusten seuranta

Isäntävaltiosopimus

31. Espanjan kuningaskunnan kanssa 28. kesäkuuta 2007 tehdyn isäntävaltiosopimuksen mukaan yhteisyrityksen käyttöön olisi pitänyt antaa pysyvät tilat kesäkuuhun 2010 mennessä. Tarkastuksen aikaan (huhtikuussa 2014) tätä ei ollut vielä tehty.

Henkilöstösääntöjen soveltamissäännöt

32. Yhteisyritys ei ole vielä hyväksynyt kaikkia henkilöstösääntöjen soveltamissääntöjä⁽³²⁾.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Milan Martin CVIKLIN johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 21. lokakuuta 2014 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

presidentti

⁽³²⁾ Tämä koskee muun muassa seuraavia osa-alueita: väliaikaisten toimihenkilöiden palvelukseenotto, palkkaluokkaan nimittäminen ja palkkatasolle luokittelu palkkauksen yhteydessä, osa-aikatyö, johtajan arviointi ja muutetut säännökset perhelomasta, vanhempainlomasta ja eläkeoikeuksista.

LIITE

ITERistä ja fuusioenergian kehittämisestä vastaava eurooppalainen yhteisyritys (Barcelona)

Vastuualueet ja toiminta

<p>Perussopimuksen mukainen unionin toimivalta</p> <p><i>(Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimus, 45 ja 49 artikla)</i></p>	<p>Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen V luku ”Yhteisyritykset” ja erityisesti seuraavat artiklat:</p> <p>45 artikla</p> <p><i>”Yhteisön ydinteknisen teollisuuden kehitykselle erityisen tärkeitä yrityksiä voidaan perustaa tässä sopimuksessa tarkoitettuina yhteisyrityksinä seuraavien artiklojen määräysten mukaisesti.”</i></p> <p>49 artikla</p> <p><i>”Yhteisyritys perustetaan neuvoston päätöksellä. Yhteisyritys on oikeushenkilö.”</i></p>
<p>Yhteisyrityksen toimivaltuudet</p> <p><i>(neuvoston päätös 2007/198/Euratom)</i></p>	<p>Tavoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> — vastata Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) osuudesta fuusioenergia-alan kansainvälisessä ITER-organisaatiossa — vastata Euratomin osuudesta Japanin kanssa toteutettavissa fuusioenergian nopeaan toteuttamiseen tähtäävissä laajemman lähestymistavan toimitissa — valmistella ja sovittaa yhteen toimintaohjelma, jolla valmistellaan koefuusioreaktorin ja muiden asiaan liittyvien laitteistojen, kuten kansainvälisen fuusiomateriaalien säteilytyslaitoksen (International Fusion Materials Irradiation Facility, IFMIF), rakentamista. <p>Tehtävät</p> <ul style="list-style-type: none"> — valvoa ITER-hankkeen sijoituspaikan valmisteluja — hankkia ITER-organisaation käyttöön komponentteja, laitteita, materiaaleja ja muita voimavaroja — hallinnoida hankintajärjestelyjä suhteessa ITER-organisaatioon ja varsinkin tähän liittyviä laadunvarmistusmenettelyjä — valmistella ja sovittaa yhteen Euratomin osallistumista ITER-hankkeen tieteelliseen ja tekniseen hyödyntämiseen — sovittaa yhteen tieteellisiä ja teknologisia tutkimus- ja kehitystoimia, joilla tuetaan Euratomin osuutta ITER-organisaatiossa — vastata Euratomin rahoitusosuudesta ITER-organisaatiossa — toteuttaa järjestelyt henkilöstön antamiseksi ITER-organisaation käyttöön — toimia yhteyskanavana ITER-organisaatioon päin ja harjoittaa muunlaista ITER-sopimusta hyödyttävää toimintaa.
<p>Hallinto</p>	<p>Hallintoneuvosto, pääjohtaja ja muut elimet</p> <p>Hallintoneuvosto vastaa yhteisyrityksen valvonnasta sen pyrkiessä tavoitteisiinsa sekä varmistaa toiminnassaan tiiviin yhteistyön yhteisyrityksen ja sen osakkaiden välillä. Hallintoneuvoston sekä yhteisyrityksen päivittäisestä hallinnosta vastaavan ja sen laillisena edustajana toimivan pääjohtajan lisäksi yhteisyrityksen hallintoon osallistuu useita elimiä:</p>

	<p>Puheenjohtajisto, tekninen asiantuntijaryhmä, hallitus, hallinto- ja rahoituskomitea sekä tarkastuskomitea.</p> <p>Sisäinen tarkastaja: sisäisen tarkastuksen yksikkö ja Euroopan komission sisäisen tarkastuksen osasto 1.1.2012 alkaen.</p> <p>Ulkoinen tarkastaja: Euroopan tilintarkastustuomioistuim.</p> <p>Vastuuvapauden myöntävä viranomainen: Euroopan parlamentti myöntää vastuuvapauden neuvoston suosituksesta.</p>
Yhteisyrityksen resurssit vuonna 2013	<p>Talousarvio</p> <p>431,6 miljoonan euron lopulliset tulot (maksimäärärahat), josta yhteisön rahoitusosuus 69 prosenttia.</p> <p>Henkilöstö 31. joulukuuta 2013</p> <p>Henkilöstötaulukossa 262 EU:n virkamiehen ja väliaikaisen toimihenkilön tointa, joista täytettyjä 234</p> <p>142 täytettyä sopimussuhteisen toimihenkilön tointa.</p>
Toiminta ja palvelut vuonna 2013	<p>Tarkat tiedot vuoden 2013 toiminnasta ja palveluista esitetään yhteisyrityksen sivustolla http://www.fusionforenergy.europa.eu/</p>

Lähde: ITERistä ja fuusioenergian kehittämisestä vastaava eurooppalainen yhteisyritys.

YHTEISYRITYKSEN VASTAUKSET

16. Mainituista taulukoista käyvät ilmi yhteisyrityksen saamat määrärahat, jotka perustuvat määrärahojen jakamista koskevassa suunnitelmassa (Credit Allocation Scheme, CAS) saavutettuihin kansainvälisen ITER-organisaation kanssa sovittuihin välitavoitteisiin edettäessä hankinnan päätökseen saattamiseen. Ne ovat kansainvälisen ITER-organisaation virallisesti hyväksymiä tavoitteita, joilla mitataan hankintojen edistymistä. CAS:n välitavoitteiden arvot eivät kuitenkaan näytä oikein todellista edistymistä työssä (arvo on huipussaan hankintaprosessin loppuvaiheessa, ja sen vuoksi määrärahojen jakauma vinoutuu). Yhteisyritys on ryhtynyt vuonna 2014 tarvittaviin toimiin ottaakseen käyttöön ansaittuun arvoon perustuvan raportoinnin, jonka avulla se kykenee toimittamaan oikeat tiedot työn edistymisestä. Mainittakoon, että yhteisyritys laatii vuosittain seurantaraportin, joka yhdessä yhteisyrityksen vuotuisen toimintakertomuksen kanssa antaa lisätietoa siitä, miten EU:n osuus on kokonaisuudessaan edistänyt ITER-hanketta. Yhteisyritys on sisällyttänyt lisäksi vuoden 2013 tilinpäätökseensä karkean ennakoarvion valmistuneiden urakoiden prosenttiosuudesta. Arvio perustuu hankintajärjestelyistä aiheutuneiden kulujen senhetkiseen määrään, jota verrataan hankkeeseen maksetun apportin arvioituun arvoon.

17. Maksumäärärahojen käyttöasteista todettakoon, että ITER-hankkeen aikataulussa on viivästytty lisää, mikä on lykännyt tärkeiden sopimusten allekirjoittamista, joten suunniteltu ennakkorahoitus on jäänyt toteutumatta. Tähän on syyinä lähinnä se, että kansainvälinen ITER-organisaatio toimitti tietoja myöhässä ja kustannusten hillitsemiseksi käydyt neuvottelut yritysten kanssa kulujen vähentämisestä ovat kestäneet suunniteltua pitempään.

18. Sisäisen valvonnan järjestelmä on edistynyt merkittävästi vuoden 2013 aikana, ja yhteisyrityksen valvontaympäristöä parannetaan parhaillaan lisätoimenpiteillä. Tilintarkastustuomioistuimen määrittämät toimet ovat jo hyvässä vauhdissa, kuten seuraavassa yksityiskohtaisemmin kerrotaan.

Kustannusarviot

Yhteisyritys on saattanut ajan tasalle kustannusten perusaikataulun työnosituksen tasolla 4 (hankintajärjestelyn tasolla) sekä alustavan arvion lopullisista kustannuksista myös työnositustasolla 4 ottamalla huomioon tällä hetkellä käytettävissä olevat hankepäivämäärät. Tiedot päivitetään, erityisesti sen jälkeen kun hanketason realistinen aikataulutus on saatu valmiiksi. Yhteisyritys käyttää kustannuslaskennassa ylhäältä alaspäin suuntautuvaa lähestymistapaa, jonka ansiosta organisaatio voi nyt laajentaa kustannuslaskennan työnositustasolle 6 (sopimustasolle). Kyseessä on pitkälinen hanke, jonka toteuttaminen vie aikaa myös siksi, että jo koottuja tietoja on jatkuvasti paranneltava hankkeen etenemisen perusteella. Näin organisaatio saa yksityiskohtaisemman perustan kustannusanalyysille. Työnositustasolla 4 on tosin jo nyt käytettävissä tietoja, joiden ansiosta kustannuksia voidaan seurata ja hillitä tehokkaasti. Tästä raportoidaan Eurooppa-neuvostolle vuosittain yhteisyrityksen seurantaraportissa.

Tarkastustulokset

Ks. vastaus kohtaan 22.

Toimintasuunnitelmat

Toimintasuunnitelmien toteutus on kokonaisuudessaan parantunut merkittävästi marraskuussa 2013 pidetyn tarkastuskomitean kokouksen jälkeen, ja täytäntöönpanoaste on nyt 80 prosenttia (tieto esitetty tarkastuskomitean kokoukselle toukokuussa 2014).

Toteutusaste on 89 prosenttia, jos ei oteta huomioon vuoden 2013 lopulla annettuja kahta viimeisintä tarkastuskertomusta (joiden aiheina olivat valinta ja rekrytointi sekä tarjouskilpailuerän 03 hankinnassa käytetyn kilpailullisen neuvottelumenettelyn arviointi). Rahoitusprosesseja, avustusten hallinnointia ja asiantuntijasopimuksia koskeviin tarkastuksiin perustuvat toimintasuunnitelmat on toteutettu kaikilta osin.

Yhteisyrityksen riskit

Yhteisyritys esitteli päivitetyn riskiarvionsa tarkastuskomitealle toukokuussa 2014. Huomautettakoon, että hallinto-neuvostossa sovittiin, että koska resurssit ovat puutteelliset, yhteisyrityksessä seurataan säännöllisesti ja perusteellisesti vain erittäin suuriksi luokiteltuja riskejä. Tällaisten riskien lieventämiseksi ehdotettu toimintasuunnitelma on asetettu etusijalle. On kuitenkin muistettava, että joitakin toimia on ehdotettu jatkuvien parannusten hengessä, joten niitä ei ehkä koskaan pidetä päättyneinä.

19. Yhteisyritys yhtyy tähän kommenttiin vain osittain, sillä useimmat tilintarkastustuomioistuimen ilmoittamat neuvottelumenettelyt alittavat yhteisyrityksen säännöissä asetetun 50 000 euron kynnyksen, ja sen vuoksi niitä ei tulisi pitää poikkeuksellisina. Koska sopimusten keskimääräinen arvo on lisäksi alhainen, neuvottelumenettelyjen osuus on 44 prosenttia vuotuisista operatiivisista hankintamenettelyistä mutta vain alle 15 prosenttia yhteisyrityksen vuotuisista sitoumuksista. Soveltaessaan neuvottelumenettelyä pienempiarvoisiin sopimuksiin yhteisyritys voi keskittää omat rajalliset

resurssinsa suuriarvoisiin/suuri-riskisiin hankintoihin, mikä osaltaan vähentää riskejä. Avustuksia koskevien ilmoitusten perusteella saatujen ehdotusten vähäiseen määrään on lähinnä kaksi syytä. Koska yhteisyritys myöntää avustuksia hyvin suurta asiantuntemusta vaativiin tarkoituksiin, niistä on kiinnostunut vain pieni määrä toimijoita Euroopassa. Lisäksi Euroopan fuusio-ohjelmalla menestyksekkäästi luotu Euroopan fuusiotutkimusalue, jossa minimoidaan päällekkäinen toiminta ja jossa tietyllä alalla toimivat ryhmät tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään, johtaa siihen, että useimpien yhteisyrityksen julkaisemiin tarjouspyyntöihin saatujen ehdotusten taustalla ovat yleiseurooppalaiset konsortiot.

20. Yhteisyritys toteaa ryhtyneensä jo toimenpiteisiin havaittujen puutteiden poistamiseksi. Näitä toimenpiteitä esitellään yksityiskohtaisesti seuraavassa.

Ennakoilmoituksen käyttö

Yhteisyritys hyväksyi syyskuussa 2012 ohjeet, jotka velvoittavat julkaisemaan ennakoilmoituksen suuriarvoisista sopimuksista (joiden arvoksi arvioidaan yli 10 miljoonaa euroa) ja sopimuksista, joita tulojen ja menojen hyväksyjä pitää ratkaisevan tärkeinä. Tilintarkastustuomioistuimen mainitsema hankintamenettely käynnistettiin ennen ennakoilmoitusmenettelyn hyväksymistä.

Sopimusarvojen arviointi

Yhteisyritys on toimittanut tilintarkastustuomioistuimelle yksityiskohtaisen täsmäytyslaskelman hankintamenettelystä, jossa kustannukset nousivat 32 prosenttia alkuperäiseen kustannusarvioon nähden. Kustannusten nousu johtui lähinnä kahdesta syystä: aika, joka vaadittiin työn suorittamiseen sen alkuperäisessä laajuudessa, arvioitiin uudelleen, mikä johti suoritusajan pidentämiseen, ja lisäksi sopimuksen sisältöä laajennettiin.

Kahden muun hankintamenettelyn osalta tilintarkastustuomioistuimelle on toimitettu kaikki kustannuseroja koskevat tiedot. Yhteisyritys myöntää, että hankinta-aineistoon sisältyvät asiakirjat mutkistivat täsmäytyslaskelmaa muissa mainituissa menettelyissä ja erityisesti tarjouskilpailuerää 04 koskevassa sopimuksessa. Tämä johtuu pääasiallisesti kyseisen sopimuksen luonteesta ja monimutkaisuudesta ja siihen liittyvistä rahamääristä, jotka pikemminkin lisäsivät suunnattomasti aineistoon sisältyvien asiakirjojen määrää eivätkä niinkään johtaneet tietojen puuttumiseen tai vaillinaisten tietojen toimittamiseen.

Kolmansilta osapuolilta saatavien suoritteiden käyttö tarjouskilpailumenettelyissä

Yhteisyritys laatii muoto- ja laatusikkoja koskevan tarkistuslistan, joka täyttämällä taataan, että kolmansilta osapuolilta saatuja tietoja on käytetty asianmukaisesti. Näin varmistetaan, että kolmansilta osapuolilta saadut suoritteet, joita käytetään apuna hankinnassa, voidaan hyväksyä asianmukaisesti, ja että menettely on yhtenäinen ja säännösten mukainen.

Sopimukseen tehdyt muutokset

Se, että yhteisyrityksen tulojen ja menojen hyväksyjä hyväksyi sopimuksen muuttamisen käynnistämättä uutta hankintamenettelyä yhteisyrityksen taloushallintoa koskevien sääntöjen täytäntöönpanosääntöjen 100 artiklan 2 kohdan f tai g alakohdan nojalla, osoittaa, ettei sopimukseen tehtyjä muutoksia pidetty olennaisina. Epäilysten välttämiseksi yhteisyritys sisällyttää kuitenkin tulojen ja menojen hyväksyjälle tehtyyn varsinaiseen sopimusmuutospyyntöön liitettävään muutospyyntölomakkeeseen i) kuvauksen sopimuksen taustasta ja erityisesti siihen tehdyistä aiemmista muutoksista sekä ii) yksityiskohtaisen arvion alkuperäiseen sopimukseen tehdyn muutosehdotuksen olennaisuudesta mahdolliset aiemmat muutokset huomioon ottaen.

Tarjouskilpailumenettelyihin osallistuva henkilöstö ja neuvotteluvaltuudet

Vaikka eräät henkilöstön jäsenet antoivatkin arviointikomitean pyynnöstä oman työpanoksensa tarjousten arviointiin ilman, että nimittävä viranomainen olisi nimittänyt heidät joko arviointikomitean jäseniksi tai tarjousten tietyissä näkökohdissa neuvoa antaviksi asiantuntijoiksi, tällä ei ole kielteistä vaikutusta. Kuten tilintarkastustuomioistuin mainitsi, kaikki menettelyyn osallistuneet henkilöstön jäsenet olivat allekirjoittaneet vaitiolovakuutuksen ja vakuutuksen eturistiriidattomuudesta. Heihin sovellettiin lisäksi henkilöstösääntöjä, ja he antoivat ainoastaan asiantuntemuksensa arviointikomitean käyttöön tämän pyynnöstä. Kaikki menettelyyn osallistuneet henkilöstön jäsenet nimettiin hankinnan ratkaisua koskevissa asiakirjoissa.

Yhteisyrityksessä kehitetään parhaillaan i) yrityksen sisäisten asiantuntijoiden osallistumista koskevaa menettelyä ja mallia sekä ii) niiden neuvotteluvaltuuksien määrittelmää, jotka nimittävä viranomainen myöntää neuvottelukomitealle. Näin valtuuksille voidaan asettaa selkeät rajat.

Viivästyksen kilpailullisen neuvottelumenettelyn päätökseen saattamisessa

Kuten komission sisäisen tarkastuksen osasto totesi tarjouskilpailuerän 03 hankinnassa käytetystä kilpailullisesta neuvottelumenettelystä laatimassaan arvioinnissa, yhteisyrittäjä on ensimmäinen EU:n toimielin, joka käyttää tämän tyyppisiä hankintamenettelyjä. Ne sopivat paremmin tarjouskilpailuerän 04 kaltaisille monimutkaisille markkinoille. Tarjouseritelmän viimeistelyn ja julkaisemisen viivästyminen neuvottelujen päättymisen jälkeen johtuu sisäisestä päätöksentekomenettelystä, joka on järjestettävä siksi, että sopimus on monimutkaisuutensa ja hintansa vuoksi niin laaja. Tämän lisäksi on otettava huomioon, että kyseiseen ajanjaksoon sisältyi myös joululoma. Edellä mainitut seikat saattoivat vaikuttaa sopimuksen tekemisen ajankohtaan, mutta siihen vaikutti yleisemmin ITERin muissa rakennushankkeissa tapahtuneiden viivästysten kasautuminen.

21. Yhteisyrittäjällä ei ole tähän lisättävää.

22. Avustuksista oli kyllä käytettävissä lopullisia tarkastustuloksia vuonna 2013, ja ne on otettu huomioon. Vaikka kyseessä oli yksittäinen tarkastus, se kattoi 21 prosenttia kaikista avustuksista maksetuista yhteisyrittäjän rahoitusosuuksista vuosina 2010–2013. Ulkopuolisen tilintarkastusyhteisön laatima loppuraportti toimitettiin avustuksen saajalle, ja raportin tulokset on jo otettu huomioon. Ulkopuolisen tilintarkastusyhteisön vuonna 2014 toimittamista kolmesta tarkastuksesta todettakoon, että tilintarkastusyhteisölle on kertynyt merkittävä työsuma, eikä yhteisyrittäjä ole saanut siltä vielä yhtäkään kertomusta (ei edes alustavaa kertomusta, joka on sopimuksen mukaan toimitettava kenttätyön valmistumisen jälkeen).

Sisäisen tarkastuksen yksikkö arvioi vuonna 2013 rahoitukseen, vaatimusten noudattamiseen, laatuun ja tuloksellisuuteen liittyvät näkökohdat viidestä työmaarakennuksista ja sähkönsyöttöjärjestelmistä vastaavan hankeryhmän hallinnoimasta hankintasopimuksesta. Kertomuksen ensimmäinen luonnos toimitettiin yhteisyrittäjän johtajalle 28. maaliskuuta 2014. Lopullinen luonnos toimitettiin johtajalle 30. syyskuuta 2014 kuulemismenettelyn jälkeen. Lisäksi on otettava huomioon, että eräät sisäisen tarkastuksen yksikön havaitsemista ongelmista olivat teknisesti ja oikeudellisesti erittäin monimutkaisia. Yhteisyrittäjä haluaa kuitenkin huomauttaa, että useat sisäisen tarkastuksen yksikön havaitsemat puutteet on jo korjattu.

23. Yhteisyrittäjä voi tyytyväisenä todeta, että tilintarkastustuomioistuimen esiin tuomista tapauksista huolimatta osakkaiden maksusuudet suoritetaan yhä useammin ajallaan. Tämä käy ilmi siitä, että vaikka viivästyneitä maksusuuksia oli yhteensä 2,2 miljoonaa euroa, niistä 1,7 miljoonaa euroa – eli kahden osakkaan maksusuudet – saatiin vain yhden työpäivän viiveellä.

24. Yhteisyrittäjä huomauttaa, että kohtuuttomia viivästyksiä ei ole tapahtunut. Uusi varainhoidon puiteasetus tuli voimaan 8. joulukuuta 2013. Yhteisyrittäjä arvioi varainhoidon uuden puiteasetuksen mukanaan tuomat muutokset ja tarpeen tehdä siihen poikkeuksia, jotka ovat ensiarvoisen tärkeitä organisaation toiminnan erityistarpeiden vuoksi. Edellä mainitun arvion perusteella yhteisyrittäjä laati taloushallintoa koskevien sääntöjen ja niiden täytäntöönpanosääntöjen muuttamista ja uudelleenlaatimista koskevan ehdotuksen sekä kyseisiin säädöksiin tehtävät keskeiset poikkeukset ja esitteli ne kesäkuussa 2014 pidetyssä hallintoneuvoston kokouksessa. Hallintoneuvosto hyväksyi keskeiset poikkeukset. Se kokoontuu kahdesti vuodessa, ja kyseinen kokous oli ensimmäinen varainhoidon puiteasetuksen voimaantulon jälkeinen kokous, jolle yhteisyrittäjä esittää ehdotuksensa. Koska neuvoston päätöksen 2007/198/Euratom 5 artiklassa säädetään, että yhteisyrittäjän on nykyisin saatava komissiolta etukäteen lausunto taloushallintoaan koskevista säännöistä, sääntöjen lopullinen versio voidaan toimittaa hallintoneuvostolle vasta komission lausunnon arvioinnin jälkeen eli käsiteltäväksi joulukuussa 2014 pidettävässä kokouksessa.

25. Yhteisyrittäjä on pyrkinyt pääsemään mahdollisimman laajaan yhteisymmärrykseen teollisuuden kanssa ja saamaan siltä tukea tällaisen politiikan toteuttamiseen. Vuoden 2013 aikana järjestettiin lausuntokierros, jonka tarkoituksena oli saada teollisuuden edustajien kannanotot ja mahdollinen hyväksyntä useisiin käytännön ratkaisuihin. Huomionarvoista on, että hyväksyessään toimenpiteet teollis- ja tekijänoikeuspolitiikan käytännön toteutusta varten yhteisyrittäjä hyväksyi myös sopimusmääräykset, joita on määrää käyttää sen sopimustoiminnassa. Tarkoituksena oli, että yhteisyrittäjä saisi mahdollisuuden soveltaa politiikkaa tarvitsematta turvautua muihin täytäntöönpano- tai sääntelytoimenpiteisiin. Yhteisyrittäjän päätöksentekoprosessiin tehtiin kuitenkin joitakin muutoksia, jotta uusi politiikka voitaisiin sovittaa joustavasti yhteisyrittäjän käytäntöihin ja taata sen noudattaminen.

26. Yhteisyrittäjä haluaa korostaa, että jäännösriskiä, joka liittyy yhteisyrittäjän toimeksisaajille annettuun yksinoikeuteen hyödyntää henkistä omaisuutta muilla aloilla kuin fuusion alalla, voidaan lieventää tehokkaasti sillä ehdottomalla säännöllä, että ei-yksinomainen ja luovutettavissa oleva oikeus käyttää henkistä omaisuutta fuusion alalla säilyy edelleen yhteisyrittäjällä. Muuta kuin fuusioalaa koskevien sovellusten osalta myönnetyn yksinoikeuden ja fuusioalaa koskevien sovellusten osalta edellytetyt jaetut oikeudet eivät ole ristiriidassa keskenään, joten tämä ero ei lisää riskejä. Yhteisyrittäjä määrittelee fuusioalaan luokiteltavien sovellusten rajat erityisen huolellisesti varmistaakseen, että sen suhteet toimeksisaajiin ovat mahdollisimman selkeät ja avoimet. Fuusioalan sovelluksina pidetään ainakin kaikkia ITER-sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia järjestelmiä, osajärjestelmiä ja komponentteja.

Yhteisyrittäjä katsoo vielä, että tällainen teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva menettelytapa lisää kilpailua, sillä sopimusehdot ovat toimeksisaajille kiinnostavammat. Näin voidaan pitää kustannukset kurissa ja myös lisätä yhteisyrittäjän näkyvyyttä Euroopassa.

27. Yhteisyritys huomauttaa, että teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoille on itselleen erittäin tärkeää varmistaa, etteivät mitkään tiedonlevitystoimet estä niitä suojelemasta aineetonta omaisuuttaan. Tämä koskee varsinkin tapauksia, joissa toimeksisaajalla on yksinomaiset hyödyntämisoikeudet fuusioalan ulkopuolisilla ensisijaisilla toimialoillaan. Mahdollisuus käyttää vahtipalvelua, jotta voidaan vedota sopimusehtojen rikkomiseen toimeksisaajan julkistaessa tulokset ilman lupaa, ei näytä olevan jäännösriskin kokoon nähden oikeasuhteinen ratkaisu ja olisi lisäksi vaikea toteuttaa käytännössä.

28. Hallintoneuvosto on hyväksynyt yhteisyrityksen eturistiriitojen hallintaa koskevat säännöt, joita sovelletaan henkilöstön jäseniin. Säännöt tulivat voimaan 1. heinäkuuta 2014. Niiden soveltamistoimenpiteet (esim. eturistiriidattomuudesta annettavat yleiset ilmoitukset ja työsuhteen päättymisen jälkeen sovellettavat säännöt) hyväksytään lähiaikoina. Eturistiriidattomuudesta annettaville yleisille ilmoituksille ollaan parhaillaan luomassa omaa tietokantaa.

29. Yhteisyrityksellä ei ole tähän lisättävää.

30. Yhteisyrityksellä ei ole tähän lisättävää.

31. Yhteisyrityksen ja Espanjan kuningaskunnan vuonna 2007 allekirjoittamassa isäntävaltiosopimuksessa todellakin määrätään, että Espanja tarjoaa yhteisyritykselle pysyvät toimitilat kolmen vuoden kuluessa sopimuksen allekirjoittamisesta. Sopimus edellyttää myös, että ennen lopullisiin tiloihin muuttoa Espanjan on tarjottava väliaikaiset tilat.

Koska Espanja ei ole vielä järjestänyt isäntävaltiosopimuksen edellyttämiä pysyviä toimitiloja ja koska se on kieltäytynyt lisäämästä väliaikaisia toimitiloja, asia saatettiin hallintoneuvoston tietoon joulukuussa 2013. Päätelmässään yhteisyrityksen hallintoneuvosto

- totesi yhteisyrityksen ja sen henkilöstön vaikean tilanteen nykyisissä väliaikaisissa toimitiloissa ja piti yhteisyrityksen kehittämisen ja joustavan toiminnan kannalta tärkeänä, että se saa pysyvän toimitilarakennuksen yksin omaan käyttöönsä.
- kehotti Espanjaa täyttämään mahdollisimman pian isäntävaltiosopimuksen mukaiset veloitteensa tarjota yhteisyritykselle pysyvät toimitilat ja päätti pyytää hallintoneuvoston puheenjohtajaa lähettämään Espanjan viranomaisille kirjeen, jossa tuodaan esiin hallintoneuvoston huoli asiasta.
- kehotti Espanjaa järjestämään yhteisyritykselle veloituksetta lisää väliaikaista toimitilaa yhteisyrityksen sovitun henkilöstölisäyksen perusteella siihen saakka, kunnes vakituiset toimitilat saadaan käyttöön.

Hallintoneuvoston päätelmät toimitettiin tiedoksi Espanjan viranomaisille, joita pyydettiin kiinnittämään kiireesti huomiota tähän asiaan ja ilmoittamaan yhteisyrityksen hallintoneuvostolle, mihin toimiin ne aikovat ryhtyä veloitteidensa täyttämiseksi. Espanjan viranomaiset totesivat vastauksessaan järjestäneensä jo kaikki isäntävaltiosopimuksessa edellytetyt toimitilat, minkä vuoksi lisää toimitilaa ei voida järjestää. Ne viittasivat pysyvien toimitilojen lisäksi vuosina 2010–2011 käytyihin neuvotteluihin alueelle mahdollisesti rakennettavasta toimitilarakennuksesta, minkä ajatuksen sekä Espanja että yhteisyritys sittemmin hylkäsivät. Lopuksi viranomaiset totesivat, että uuden rakennuksen sijaintipaikan valintaprosessi on parhaillaan käynnissä ja että yhteisyritykselle tiedotetaan asiasta pikapuoliin. Korostettakoon, ettei yhteisyritys ole saanut asiasta uutta tietoa yli vuoteen, vaikka Espanjan viranomaiset ovat väittäneet, että pysyviä toimitiloja koskeva päätös voidaan viedä eteenpäin. Espanjan mainitsema työryhmän raportti valmistui syyskuussa 2013, jonka jälkeen ei ole ryhdytty mihinkään toimiin. Espanjan valtiosihteerin hiljattain lähettämässä kirjeessä ei ole mitään, jonka perusteella voitaisiin katsoa, että asiassa on konkreettisesti edistytty. Espanjan viranomaisille ja hallintoneuvostolle on jo monta kertaa ilmoitettu, ettei yhteisyrityksen käyttöön annettu nykyinen työtila ole riittävä vaan aiheuttaa nykyisin yhä enemmän ongelmia, joiden vuoksi yhteisyrityksen ja sen henkilöstön työskentelyolot eivät ole kohtuulliset. Tilanne pahenee kuukausi kuukaudelta, kun samaan aikaan pyritään täyttämään kaikki avoimina olevat toimet ja pienentämään avointen paikkojen osuutta. Hiljattain tehdyssä yhteisyrityksen henkilöstökyselyssä toimitilojen työskentelyolosuhteet mainittiin yhtenä suurimmista vaikeuksista ja huolta aiheuttavista ongelmista.

32. Fusion for Energy on jo hyväksynyt useimmat tilintarkastustuomioistuimen mainitsemista soveltamissäännöistä – eli vanhempainlomaa, perhelomaa, eläkeoikeuksia, johtajan arviointia, palkkaluokkaan nimittämistä ja osa-aikatyötä koskevat säännöt. Väliaikaisia toimihenkilöitä koskevat säännöt toimitettiin komission hyväksyttäväksi vuoden 2013 alussa, mutta koska komissio ei ole antanut niihin vastausta, niitä ei ole voitu toimittaa henkilöstösääntöjen 110 artiklan mukaisesti hallintoneuvoston hyväksyttäväksi. Sama koskee myös joitakin täydentävien täytäntöönpanosääntöjen luonnoksia, jotka toimitettiin komission hyväksyttäväksi vuonna 2013. Henkilöstösääntöuudistus tuli kuitenkin voimaan 1. tammikuuta 2014 ja merkitsee uusien muutosten tarvetta. Fusion for Energy on jo ryhtynyt tarvittaviin toimiin ja toimittanut hallintoneuvostolleen useita komission sääntöjä, jotta niitä sovellettaisiin vastaavasti yhteisyrityksessä, sekä uudistuksen edellyttämät ajantasaiset säännöt osa-aikatyöstä ja palkkaluokkaan nimittämisestä. Lisäksi muista säännöistä neuvotellaan parhaillaan henkilöstökomitean kanssa uuden 110 artiklan mukaisesti. Asiassa siis edetään vielä tämän vuoden aikana, mikäli komissio vastaa kohtuullisessa ajassa Fusion for Energyn mahdollisiin pyyntöihin poikkeusten myöntämisestä. Komission kanssa on lisäksi sovittu, että joidenkin sääntöjen osalta käytetään yhteisen mallin mukaisia

päätöksiä, joita laaditaan parhaillaan virastojen ja komission edustajista koostuvassa pysyvässä työryhmässä. Tällaiset säännöt koskevat varsinkin väliaikaisten ja sopimussuhteisten toimihenkilöiden käyttöä ja palkkaamista, arviointia ja palkkaluokan uudelleenmäärittelyä sekä sopimussuhteisten ja väliaikaisten toimihenkilöiden palkatonta vapaata.

KERTOMUS

SESAR-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset

(2014/C 452/07)

SISÄLLYS

	<i>Kohta</i>	<i>Sivu</i>
Johdanto	1–5	59
Tarkastuslausuman perustana olevat tiedot	6	59
Tarkastuslausuma	7–14	59
Lausunto tilien luotettavuudesta	12	60
Lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	13	60
Huomautukset talousarvio- ja varainhallinnosta	15–18	61
Talousarvion toteuttaminen	15	61
Monenvälinen puitesopimus	16–18	61
Muut kysymykset	19–27	61
Oikeusperusta	19–20	61
Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto	21	61
Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista	22–23	61
Eturistiriidat	24	62
Komission toteuttama toinen väliarviointi	25–26	62
Aiemmin esitettyjen huomautusten seuranta	27	62

JOHDANTO

1. Brysselissä sijaitseva SESAR-yhteisyritys perustettiin helmikuussa 2007⁽¹⁾ hallinnoimaan SESAR-hankkeen (uuden sukupolven eurooppalainen ilmaliikenteen hallintajärjestelmä) teknologiaosiota.
2. SESAR-hankkeen avulla pyritään nykyaikaistamaan Euroopan ilmaliikenteen hallintaa. Hanke jakautuu kolmeen eri vaiheeseen:
 - a) Määrittelyvaihe (2004–2007), jonka johdosta vastasi Euroopan lennonvarmistusjärjestö (Eurocontrol) ja johon suunnattiin yhteisrahoitusta EU:n talousarviosta Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevan ohjelman kautta. Toiminnan perusteella laadittiin eurooppalainen ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelma (European ATM Master Plan), jossa määritetään uuden sukupolven ilmaliikenteen hallintajärjestelmien sisältö sekä kehittämistä ja käyttöönottoa koskevat suunnitelmat.
 - b) Kaksiosainen kehitysvaihe (ensimmäinen osa: vuosia 2008–2016 koskeva kehitysvaihe, jota rahoitetaan ohjelmakauden 2008–2013 puitteissa; toinen osa: vuosia 2017–2024 koskeva kehitysvaihe, jota rahoitetaan ohjelmakauden 2014–2020 puitteissa). Vaiheiden hallinnoinnista vastaa SESAR-yhteisyritys, ja niiden aikana laaditaan uusia teknologisia järjestelmiä, osia ja toimintamenettelyjä eurooppalaisen ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelman mukaisesti.
 - c) Käyttöönotto vaihe (2014–2024), jota johtavat teollisuus ja sidosryhmät. Tavoitteena on tuottaa ja toteuttaa laajalti uusi ilmaliikenteen hallinnan infrastruktuuri.
3. Yhteisyritys suunniteltiin julkisen ja yksityisen sektorin yhteishankkeeksi. Yhteisyrityksen perustajaosakkaita ovat Euroopan unioni, jota edustaa Euroopan komissio, ja Euroopan lennonvarmistusjärjestö (Eurocontrol), jota edustaa sen virasto. Kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella yhteisyrityksen osakkaiksi valittiin 15 julkista ja yksityistä lennonvarmistusalan yritystä. Niihin lukeutuu esimerkiksi ilma-alusten valmistajia, maalaatteiden ja ilmailuteollisuuden laitevalmistajia, lennonvarmistuspalvelujen tarjoajia sekä lentokenttäviranomaisia.
4. SESAR-hankkeen kehitysvaiheen talousarvio on 2,1 miljardia euroa, josta EU, Eurocontrol ja toimiin osallistuvat julkiset ja yksityiset yhteistyökumppanit vastaavat samansuuruisilla osuuksilla. EU:n osuus rahoitetaan seitsemännestä tutkimuksen ja kehittämisen puiteohjelmasta ja Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevasta ohjelmasta. Noin 90 prosenttia Eurocontrolin ja muiden osallistujien rahoitusosuuksista perustuu luontoissuorituksiin.
5. SESAR-yhteisyritys alkoi toimia itsenäisesti 10. elokuuta 2007.

TARKASTUSLAUSUMAN PERUSTANA OLEVAT TIEDOT

6. Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastustapa käsittää analyttiset tarkastustoimenpiteet, tapahtumien testaamisen yhteisyrityksen tasolla ja valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin. Tämän lisäksi hyödynnetään muiden tarkastajien työhön perustuvaa evidenssiä (kun relevanttia evidenssiä on saatavilla) ja analysoidaan toimivan johdon vahvistusilmoitukset.

TARKASTUSLAUSUMA

7. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti
 - a) SESAR-yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat⁽²⁾ ja selvityksen talousarvion toteuttamisesta⁽³⁾ 31. joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
 - b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden.

Toimivan johdon velvollisuus

8. Toimiva johto vastaa komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 1271/2013⁽⁴⁾ 39 ja 50 artiklan mukaisesti yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimisesta ja sen oikein esittämisestä sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 219/2007, annettu 27 päivänä helmikuuta 2007, yhteisyrityksen perustamisesta uuden sukupolven eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintajärjestelmän (SESAR) kehittämiseksi (EUVL L 64, 2.3.2007, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksella (EY) N:o 1361/2008 (EUVL L 352, 31.12.2008, s. 12).

⁽²⁾ Sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽³⁾ Selvitys talousarvion toteuttamisesta sisältää yhteenvedon budjettiperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁴⁾ EUVL L 328, 7.12.2013, s. 42.

- a) Yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää oikein tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, valita asianmukaiset tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja soveltaa niitä komission tilinpitäjän⁽⁵⁾ vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti sekä laatia kirjanpidolliset arviot, jotka ovat kyseisissä olosuhteissa kohtuulliset. Johtaja vahvistaa yhteisyrityksen tilinpäätöksen sen jälkeen, kun yhteisyrityksen tilinpitäjä on laatinut tilinpäätöksen kaiken käytettävissä olevan tiedon pohjalta ja liittänyt tilinpäätökseen laatimansa ilmoituksen, jossa hän toteaa muun muassa saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikean ja riittävän kuvan yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta.
- b) Tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja asianmukaisuutta sekä varainhoidon moitteettomuuden periaatteen noudattamista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää vaikuttava ja tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä, joka sisältää riittävän valvonnan ja tarkoituksenmukaiset toimenpiteet sääntöjenvastaisuuksien ja petosten estämiseksi sekä oikeudelliset toimet, joiden avulla tarvittaessa peritään takaisin aiheettomasti maksetut tai käytetyt varat.

Tarkastajan velvollisuus

9. Tilintarkastustuomioistuimen vastuulla on antaa tarkastuksensa perusteella tarkastuslausuma Euroopan parlamentille ja neuvostolle⁽⁶⁾ tilinpäätöksen luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin toimittaa tarkastuksensa kansainvälisten tilinpäätösstandardien ja eettisten ohjeiden (IFAC) sekä ylimpien tarkastuselinten kansainvälisten standardien (INTOSAI) mukaisesti. Kyseisissä standardeissa edellytetään, että tilintarkastustuomioistuin suunnittelee ja toimittaa tarkastuksen siten, että sen avulla saadaan kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset.

10. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arvioon siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyyksiä tai tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädännön vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontroleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen kannalta, sekä valvontajärjestelmiä, joiden avulla on tarkoitus varmistaa tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaiset tarkastustoimenpiteet. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja esitettyjen kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

11. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että se on saanut tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä jäljempänä esitettävien lausuntojen perustaksi.

Lausunto tilien luotettavuudesta

12. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen taloudellinen asema 31. päivänä joulukuuta 2013 sekä sen toimien tulokset ja rahavirrat mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta on esitetty tilinpäätöksessä kaikilta olennaisilta osiltaan oikein yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien säännösten ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti.

Lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

13. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2013 päättyneeltä vuodelta annetun tilinpäätöksen perustana olevat toimet ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

14. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaiseksi.

⁽⁵⁾ Komission tilinpitäjän vahvistamat kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisen tilintarkastajaliiton (International Federation of Accountants, IFAC) antamiin kansainvälisiin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS) tai, silloin kuin se on relevanttia, kansainvälisen tilinpäätösstandardeja käsittelevän elimen (International Accounting Standards Board, IASB) antamiin kansainvälisiin IAS/IFRS-tilinpäätösstandardeihin (International Accounting Standards / International Financial Reporting Standards).

⁽⁶⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1271/2013, 107 artikla.

HUOMAUTUKSET TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINNOSTA**Talousarvion toteuttaminen**

15. Hallintoneuvoston hyväksymään vuoden 2013 lopulliseen talousarvioon sisältyi 64,3 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 105,4 miljoonaa euroa maksumäärärahoja. Maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 99,6 prosenttia ja maksumäärärahojen käyttöaste 94,7 prosenttia.

Monenvälinen puitesopimus

16. SESAR-yhteisyrityksen kehitysvaihe koostui 31. joulukuuta 2013 (Eurocontrol mukaan lukien) yhteensä 16 osakkaan työstä, joka liittyi ohjelmatoimiin. Mukana oli yli 100 yksityisen ja julkisen sektorin osallistujaa ja alihankkijaa. Kolmannen monenvälisen puitesopimuksen nojalla rahoitetuista 358:sta SESAR-ohjelman hankkeesta 333 hankkeen (93 prosenttia) kohdalla täytäntöönpano oli käynnissä tai saatu päätökseen.

17. Kolmannen monenvälisen puitesopimuksen nojalla Euroopan unionin ja Eurocontrolin maksettavana oli 595 miljoonan euron suuruinen rahoitusosuus muille 15 osakkaalle. Määrästä oli 31. joulukuuta 2013 mennessä sidottu 100 prosenttia ja maksettu 55 prosenttia (316 miljoonaa euroa). Jäljelle jäävä 45 prosenttia (279 miljoonaa euroa) on määrä maksaa 31. joulukuuta 2016 mennessä.

18. Yhteisyritys teki vuonna 2013 neljännen monenvälisen puitesopimuksensa, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2014. Puitesopimus tehtiin yhteisyrityksen kolmen viimeisen toimintavuoden ajaksi ⁽⁷⁾.

MUUT KYSYMYKSET**Oikeusperusta**

19. SESAR-yhteisyrityksen hallintoneuvosto hyväksyi 13. joulukuuta 2013 yhteisymmärryksessä komission kanssa väliaikaisesti sovellettavat yhteisyrityksen varainhoitoa koskevat säännökset ohjelmakaudelle 2014–2020. Säännökset perustuvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 208 artiklassa tarkoitettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta 30 päivänä syyskuuta 2013 annettuun komission delegoituun asetukseen (EU) N:o 1271/2013. Säännökset tulivat voimaan 1. tammikuuta 2014.

20. Komissio antaa SESAR-yhteisyrityksen varainhoitoa koskevista säännöksistä lausuntoja ja päätöksiä, jotka koskevat etenkin rahoitukseen edellisellä ohjelmakaudella sovellettujen poikkeuksien jatkamista.

Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto

21. Sisäisen tarkastuksen toimialan (IAS) / sisäisen tarkastuksen yksikön (IAC) yhteisyritystä varten vuosille 2012–2014 laatiman koordinoitun strategisen tarkastussuunnitelman mukaisesti sisäisen tarkastuksen toimiala kohdisti avustusten hallinnointihankkeisiin sovellettavaan päättämismenettelyyn rajoitetun tarkastuksen ⁽⁸⁾ ja suoritti tietotekniikkaa koskevan riskinarvioinnin. Sisäisen tarkastuksen yksikkö suoritti puolestaan hankintojen ja sopimusten hallinnointia koskevan säännönmukaisuuden tarkastuksen ⁽⁹⁾ ja tarkasti suoriteperusteisen kirjanpidon (ABAC) Workflow-moduulin käyttöoikeudet vuoden 2013 osalta.

Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista

22. SESAR-yhteisyritys jatkoi vuonna 2013 tutkimustulosten seurantaan ja raportointiin liittyvien toimintaperiaatteidensa täytäntöönpanoa julkaisemalla 31. toukokuuta 2013 toimintakertomuksen seurannasta, jota se on kohdistanut kaikkina vuotta 2013 edeltävinä varainhoitovuosina teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien määräysten täytäntöönpanoon. Yhteisyrityksen hallintoneuvosto hyväksyi lisäksi 30. lokakuuta 2013 tulosaineistosta kootun listan ja siihen liittyvän omistussuhteita koskevan tilanne-erittelyn kaikilta vuotta 2013 edeltäviltä varainhoituvuosilta.

23. Lisäksi SESAR-yhteisyritys levitti tutkimuksen tulosaineistoa asettamalla yksityiskohtaiset tulos- ja prosessitiedot relevanttien sidosryhmien saataville ekstranettiin. Se julkaisi myös vuotta 2013 koskevan tulosyhteenvedon vuoden 2013 toimintakertomuksessaan.

⁽⁷⁾ Neljännen monenvälisen puitesopimuksen yhteydessä i) vähennetään hankkeiden lukumäärä 250:een lähinnä yhdistämällä hankkeita hankehallinnoinnin tehostamista silmällä pitäen, ja ii) ohjataan 38 miljoonaa euroa uusien operatiivisten toimien rahoittamiseen; kyseessä olevien aloitteiden käynnistämiseen käytetään lähinnä rahoitusta, jota vapautuu jo toteutettavana olevien operatiivisten toimien yhteydessä saavutettujen säästöjen myötä.

⁽⁸⁾ Loppukertomuksessa, joka julkaistiin 21. lokakuuta 2013, tuotiin esille, että olisi tarpeen saada näyttöä perusteellisista teknisistä tarkastuksista, joiden yhteydessä pyritään saamaan varmuus kaikkien mahdollisten lähteiden avulla. Kertomuksessa todettiin myös, että yhteisyritys tarvitsee johdonmukaisen asiakirjahallintajärjestelmän.

⁽⁹⁾ Loppukertomuksessa, joka julkaistiin 7. elokuuta 2013, pantiin merkille, että tehtävä- ja vastuualueita ja toimivaltuuksien rajoituksia koskevaa ohjeistusta on parannettava ja on hyväksyttävä tuloksellisuuden määrittämistä ja tulostietojen tallentamista koskeva menettely.

Eturistiriidat

24. SESAR-yhteisyritys on ottanut käyttöön toimia, joiden tarkoituksena on ehkäistä eturistiriidat yhteisyrityksen kolmen keskeisen sidosryhmän osalta: hallintoneuvoston jäsenet, työntekijät ja asiantuntijat. Eturistiriidat on dokumentoitu asianmukaisesti perusteellisen kirjallisen menettelyn avulla. Tiedot saatettiin ajan tasalle vuonna 2012.

Komission toteuttama toinen väliarviointi ⁽¹⁰⁾

25. Komissio teki toisen väliarviointinsa lokakuun 2013 ja maaliskuun 2014 välisenä aikana. Siinä yhteisyritystä arvioitiin asetuksen täytäntöönpanon, työmenetelmien, saavutettujen tulosten sekä yleisen taloudellisen tilanteen osalta.

26. Väliarvioinnissa esitetään kaksi keskeistä suositusta. Ensimmäinen suositus koskee tarvetta kiinnittää enemmän huomiota jäsenvaltioiden tieto- ja tiedotustarpeisiin, jotka poikkeavat yhteisyrityksen osakkaiden luonteeltaan teknisemmistä tarpeista ⁽¹¹⁾. Toinen suositus liittyy tarpeeseen jatkaa toimia, joiden avulla pyritään parantamaan yhteisyrityksen (vuotuisessa työohjelmassa määritettyjen) vuotuisten tavoitteiden toteutumistasetta, joka kasvoi noin 60 prosentista 82 prosenttiin vuosien 2010 ja 2012 välisenä aikana.

Aiemmin esitettyjen huomautusten seuranta

27. Ennakkotarkastuksia koskevat parannukset on pantu täytäntöön.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Milan Martin CVIKLIN johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 21. lokakuuta 2014 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

presidentti

⁽¹⁰⁾ SESAR-yhteisyritystä koskeva toinen väliarviointi (kesäkuu 2014).

⁽¹¹⁾ Perustuu kyselytutkimukseen, joka kohdistettiin yhtenäisen ilmatilan komiteassa toimiviin jäsenvaltioiden edustajiin. Komitea perustettiin tukemaan Euroopan komissiota (liikenteen ja liikkumisen pääosastoa) yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisessa.

LIITE

SESAR-yhteisyritys (Bryssel)

Vastuualueet ja toiminta

<p>Perussopimuksen mukainen unionin toimivalta</p> <p><i>(Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus, 187 ja 188 artikla)</i></p>	<p>Seitsemännestä puiteohjelmasta 18 päivänä joulukuuta 2006 tehdyssä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1982/2006/EY määrätään unionin osallistumisesta yhteisten teknologia-aloitteiden muodossa pitkällä aikavälillä toimivien julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökumppanuuksien perustamiseen. Kumppanuudet voitaisiin toteuttaa perussopimuksen 187 artiklassa tarkoitettuina yhteisyrityksinä.</p> <p>Neuvoston asetus (EY) N:o 219/2007 SESAR-yhteisyrityksen perustamisesta, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1361/2008 (EUVL L 352, 31.12.2008).</p>
<p>Yhteisyrityksen toimivaltuudet</p> <p><i>(Neuvoston asetus (EY) N:o 219/2007, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1361/2008)</i></p>	<p>Tavoitteet</p> <p>Yhteisyrityksen tarkoituksena on varmistaa Euroopan ilmaliikenteen hallintajärjestelmän uudenaikaistaminen koordinoimalla ja keskittämällä kaikkea asiaankuuluvaa tutkimus- ja kehitystoimintaa unionissa. Se vastaa ATM-yleissuunnitelman täytäntöönpanosta ja erityisesti seuraavista tehtävistä:</p> <ul style="list-style-type: none"> — SESAR-hankkeen kehitysvaiheen toimien organisointi ja koordinointi Eurocontrolin hallinnoiman hankkeen määrittelyvaiheen tuloksena laadittavan ATM-yleissuunnitelman mukaisesti yhdistämällä julkiselta ja yksityiseltä sektorilta saatava rahoitus ja hallinnoimalla sitä yhden rakenteen puitteissa, — tarvittavan rahoituksen varmistaminen ATM-yleissuunnitelman mukaisia SESAR-hankkeen kehitysvaiheen toimia varten, — Euroopan ilmaliikenteen hallinnan alan sidosryhmien osallistumisen varmistaminen, mukaan lukien erityisesti lennonvarmistuspalvelujen tarjoajat, ilmatilan käyttäjät, toimialajärjestöt, lentoasemat ja laitevalmistajat sekä asiaan liittyvät tieteelliset laitokset tai asiaan liittyvä tiedeyhteisö, — yhteisyrityksen alaisuudessa toteutettavan teknisen tutkimus-, kehitys-, validointi- ja selvitystyön organisointi, välttämällä tällaisten toimien pirstoutumista, — sellaisten toimien valvonta, jotka liittyvät niiden yhteisten tuotteiden kehittämiseen, jotka on asianmukaisesti määritelty ATM-yleissuunnitelmassa, ja tarvittaessa erityisten tarjouspyyntöjen järjestäminen.
<p>Hallinto</p> <p><i>(Neuvoston asetus (EY) N:o 219/2007, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1361/2008)</i></p>	<p>Hallintoneuvosto</p> <p>Hallintoneuvoston tehtävänä on</p> <ol style="list-style-type: none"> a) hyväksyä ATM-yleissuunnitelma, jonka neuvosto vahvistaa SESAR-asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla, ja hyväksyä mahdolliset ehdotukset sen muuttamiseksi; b) antaa suuntaviivat ja tehdä päätökset, joita tarvitaan SESAR-hankkeen kehitysvaiheen toteuttamiseksi, ja valvoa yleisesti hankkeen täytäntöönpanoa; c) hyväksyä 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yhteisyrityksen kokonaistoimintasuunnitelma ja vuotuiset toimintasuunnitelmat sekä vuotuinen talousarvio, mukaan lukien henkilöstötaulukko; d) antaa lupa neuvotteluille ja päättää uusien osakkaiden liittymisestä ja siihen liittyvistä 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista sopimuksista;

	<p>e) valvoa sopimusten täytäntöönpanoa osakkaiden ja yhteisyrityksen välillä;</p> <p>f) nimittää pääjohtaja ja vapauttaa tämä tehtävistään ja hyväksyä organisaatorakenne ja valvoa pääjohtajan suoriutumista tehtävistään;</p> <p>g) päättää osakkaiden rahoitusosuuksien määristä ja maksutavoista ja luontoissuoritusten arvioinnista;</p> <p>h) hyväksyä yhteisyrityksen varainhoitoa koskevat säännöt;</p> <p>i) hyväksyä vuosittainen tilinpäätös ja tase;</p> <p>j) hyväksyä SESAR-hankkeen kehitysvaiheen edistymistä ja sen taloudellista tilannetta koskeva 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu vuosikertomus;</p> <p>k) päättää komissiolle tehtävistä ehdotuksista, jotka koskevat yhteisyrityksen toiminnan jatkamista tai lakkauttamista;</p> <p>l) laatia yhteisyrityksen omistamia aineellisia ja aineettomia hyödykkeitä koskevien oikeuksien myöntämistä ja tällaisten hyödykkeiden siirtämistä koskevat menettelyt;</p> <p>m) vahvistaa ATM-yleissuunnitelman toteuttamiseksi tarvittavien sopimusten tekemistä koskevat säännöt ja menettelyt, mukaan lukien erityiset eturistiriitoja koskevat menettelyt;</p> <p>n) päättää ehdotuksista, jotka toimitetaan komissiolle yhtiöjärjestyksen muuttamiseksi 24 artiklan mukaisesti;</p> <p>o) käyttää muuta sellaista toimivaltaa ja vastata kaikista muista sellaisista tehtävistä, mukaan lukien täydentävien elinten perustaminen, joita SESAR-hankkeen kehitysvaihe edellyttää;</p> <p>p) hyväksyä järjestelyt 8 artiklan täytäntöönpanoa varten.</p> <p>Pääjohtaja</p> <p>Pääjohtaja hoitaa tehtävänsä täysin itsenäisesti hänelle annetun toimivallan puitteissa.</p> <p>Sisäinen tarkastus</p> <p>Euroopan komission sisäinen tarkastaja.</p> <p>Ulkoinen tarkastus</p> <p>Euroopan tilintarkastustuomioistuin.</p> <p>Vastuuvapauden myöntävä viranomainen</p> <p>Euroopan parlamentti, Eurooppa-neuvosto ja yhteisyrityksen hallintoneuvosto.</p>
<p>Yhteisyrityksen resurssit vuonna 2013</p> <p>SESAR-yhteisyrityksen vuoden 2013 tilinpäätös</p>	<p>Talousarvio</p> <p>84 141 537 euroa sitoumuksiin</p> <p>105 486 020 euroa maksuihin</p> <p>Henkilöstö 31. joulukuuta 2013</p> <p>Varainhoitovuoden 2013 toimintatalousarvion henkilöstötaulukko sisälsi 39 tilapäisen toimihenkilön ja kolme työkomennuksella olevan kansallisen asiantuntijan tointa eli yhteensä 42 tointa, joista 41 oli täytettynä vuoden 2013 lopussa (kuten myös vuonna 2012):</p> <p>— ulkopuolelta palvelukseen otettu tilapäinen henkilöstö: 30</p> <p>— yhteisyrityksen osakkaiden asetuksen (EY) N:o 219/2007 8 artiklan mukaisesti siirtämä henkilöstö: 6</p>

	<p>— sopimussuhteiset toimihenkilöt: 3</p> <p>— työkomennuksella olevat kansalliset asiantuntijat: 2.</p> <p>Tehtävät jakaantuivat seuraavasti:</p> <p>Operatiiviset tehtävät: 26</p> <p>Hallinnolliset ja avustavat tehtävät: 14</p> <p>Sekalaiset tehtävät: 1</p>
Toiminta ja palvelut vuonna 2013	Ks. yhteisyrityksen toimintakertomus vuodelta 2013 (http://www.sesarju.eu/)

Lähde: SESAR-yhteisyrityksen toimittamat tiedot.

YHTEISYRITYKSEN VASTAUKSET

Kohdassa 26 todetaan, että komission toista väliarviointia koskeva kertomus sisältää kaksi keskeistä suositusta. Tarjotakseen lukijoille laajemman asiayhteyden ja ottaakseen huomioon päätelmän koko laajuudessaan SJU toteaa myös, että toisessa väliarvioinnissa mainitaan SJU:n saavuttamien tulosten osalta myös, että ”SJU on saavuttanut useimmat keskipitkän aikavälin tavoitteet SESAR-ohjelman puiteissa. Vuosittaisten työohjelmien tähtäimessä olleet tulokset paranivat tarkastelukauden aikana. SJU on suorittanut asianmukaisia toimia parantaakseen vuosittaisten tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi suositellaan, että SJU edelleenkin pyrkii parantamaan sille asetettujen päämäärien saavuttamisen osuutta (ks. lopullisen raportin luku 8. Päätelmät / III SJU:n saavuttamat tulokset).”

Toisessa väliarvioinnissa todetaan lisäksi, että ”yleensä ottaen SJU suoriutui sille arviointikauden (2010– 2012) aikana annetuista tehtävistä tehokkaasti auttaen siten osaltaan SESAR-ohjelman toteuttamisessa. Arvion mukaan SJU toimii toimintaansa määrävien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti. SJU on osoittautunut rakenteeksi, joka pystyy sopeutumaan erityistarpeisiin.” (Ks. lopullisen raportin luku 8. Päätelmät / V Yleispäätelmä)

KERTOMUS**polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2013 sekä yhteisyrityksen vastaukset**

(2014/C 452/08)

SISÄLLYS

	<i>Kohta</i>	<i>Sivu</i>
Johdanto	1–5	68
Tarkastuslausuman perustana olevat tiedot	6	68
Tarkastuslausuma	7–14	68
Lausunto tilien luotettavuudesta	12	69
Lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	13	69
Huomautukset talousarvio- ja varainhallinnosta	15–17	70
Talousarvion toteuttaminen	15	70
Ehdotuspyyntömenettelyt	16–17	70
Muut kysymykset	18–26	70
Oikeusperusta	18	70
Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto	19–20	70
Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista	21–23	70
Eturistiriidat	24–25	71
Komission toteuttama toinen väliarviointi	26	71

JOHDANTO

1. Polttokenno- ja vetyteknologian alan yhteisyritys (jäljempänä ”yhteisyritys”) perustettiin Brysseliin toukokuussa 2008 ⁽¹⁾. Yhteisyrityksen toimikausi päättyy 31. joulukuuta 2017.
2. Yhteisyrityksen tavoitteena on muun muassa tukea koordinoitusti teollisuuden ja tutkimusorganisaatioiden kanssa tutkimusta, teknologian kehittämistä ja demonstrointia jäsenvaltioissa ja seitsemänteen puiteohjelmaan ⁽²⁾ assosioituneissa maissa. Tarkoituksena on keskittyä kehittämään markkinasovelluksia ja helpottaa siten teollisuuden pyrkimyksiä ottaa polttokenno- ja vetyteknologiat nopeasti käyttöön ⁽³⁾.
3. Yhteisyrityksen perustajaosakkaat ovat komission edustama Euroopan unioni ja eurooppalaisen polttokenno- ja vetyteknologian alan yhteisen teknologia-aloitteen teollisuusryhmittymä. Tutkimusryhmittymä N.ERGHYstä tuli yhteisyrityksen osakas heinäkuussa 2008.
4. EU osallistuu yhteisyrityksen juokseviin kustannuksiin ja tutkimustoimintaan enintään 470 miljoonalla eurolla. Määrä rahoitetaan seitsemännen puiteohjelman talousarviosta. Juoksevien kustannusten osuus ei saa olla yli 20 miljoonaa euroa. Teollisuus- ja tutkimusryhmittymien odotetaan kattavan 50 prosenttia juoksevista kustannuksista ja niiden on määrä osallistua operatiivisen toiminnan rahoittamiseen toimintaan osallistuvien oikeushenkilöiden luontaisuurituksin ⁽⁴⁾, joiden arvo on vähintään yhtä suuri kuin EU:n rahoitusosuus.
5. Yhteisyrityksestä tuli taloudellisesti itsenäinen 15. marraskuuta 2010.

TARKASTUSLAUSUMAN PERUSTANA OLEVAT TIEDOT

6. Tilintarkastustuomioistuimen valitsema tarkastustapa käsittää analyttiset tarkastustoimenpiteet, tapahtumien testaamisen yhteisyrityksen tasolla ja valvontajärjestelmien keskeisten kontrollien arvioinnin. Tämän lisäksi hyödynnetään muiden tarkastajien työhön perustuvaa evidenssiä (kun relevanttia evidenssiä on saatavilla) ja analysoidaan toimivan johdon vahvistusilmoitukset.

TARKASTUSLAUSUMA

7. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti
 - a) yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat ⁽⁵⁾ ja selvityksen talousarvion toteuttamisesta ⁽⁶⁾ 31. joulukuuta 2013 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
 - b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden.

Toimivan johdon velvollisuus

8. Toimiva johto vastaa komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2343/2002 ⁽⁷⁾ 33 ja 43 artiklan mukaisesti yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimisesta ja sen oikein esittämisestä sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 521/2008, annettu 30 päivänä toukokuuta 2008, polttokenno- ja vetyteknologian alalla toimivan yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 153, 12.6.2008, s. 1), jota on muutettu 14 päivänä marraskuuta 2011 annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 1183/2011 (EUVL L 302, 19.11.2011, s. 3).

⁽²⁾ Seitsemäs tutkimuksen puiteohjelma hyväksyttiin Euroopan yhteisön seitsemännestä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmasta (2007–2013) 18 päivänä joulukuuta 2006 tehdyllä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1982/2006/EY (EUVL L 412, 30.12.2006, s. 1). Puiteohjelma kokoaa yhteen kaikki tutkimukseen liittyvät EU-aloitteet ja sillä on olennainen merkitys kasvun, kilpailukyyn ja työllisyyden tavoitteiden saavuttamisessa. Ohjelma on myös eurooppalaisen tutkimusalueen keskeinen osatekijä.

⁽³⁾ Liitteessä esitetään tiedotustarkoituksessa yhteenvedo yhteisyrityksen vastuualueista, toiminnasta ja resursseista.

⁽⁴⁾ Asetuksen (EY) N:o 521/2008 liitteessä olevan 12 artiklan 3 kohdan mukaan ”polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen operatiiviset menot katetaan unionin rahoitusosuudella ja toimintaan osallistuvien oikeushenkilöiden luontaisuurituksilla”.

⁽⁵⁾ Sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁶⁾ Selvitys talousarvion toteuttamisesta sisältää yhteenvedon budjettiperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁽⁷⁾ EYVL L 357, 31.12.2002, s. 72.

- a) Yhteisyrityksen tilinpäätöksen laatimista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää oikein tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, valita asianmukaiset tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja soveltaa niitä komission tilinpitäjän⁽⁸⁾ vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti sekä laatia kirjanpidolliset arviot, jotka ovat kyseisissä olosuhteissa kohtuulliset. Johtaja vahvistaa yhteisyrityksen tilinpäätöksen sen jälkeen, kun yhteisyrityksen tilinpitäjä on laatinut tilinpäätöksen kaiken käytettävissä olevan tiedon pohjalta ja liittänyt tilinpäätökseen laatimansa ilmoituksen, jossa hän toteaa muun muassa saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikean ja riittävän kuvan yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta.
- b) Tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja asianmukaisuutta sekä varainhoidon moitteettomuuden periaatteen noudattamista koskeviin toimivan johdon velvollisuuksiin kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää vaikuttava ja tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä, joka sisältää riittävän valvonnan ja tarkoituksenmukaiset toimenpiteet sääntöjenvastaisuuksien ja petosten estämiseksi sekä oikeudelliset toimet, joiden avulla tarvittaessa peritään takaisin aiheettomasti maksetut tai käytetyt varat.

Tarkastajan velvollisuus

9. Tilintarkastustuomioistuimen vastuulla on antaa tarkastuksensa perusteella tarkastuslausuma Euroopan parlamentille ja neuvostolle⁽⁹⁾ tilinpäätöksen luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuin toimittaa tarkastuksensa kansainvälisten tilinpäätösstandardien ja eettisten ohjeiden (IFAC) sekä ylimpien tarkastuselinten kansainvälisten standardien (INTOSAI) mukaisesti. Kyseisissä standardeissa edellytetään, että tilintarkastustuomioistuin suunnittelee ja toimittaa tarkastuksen siten, että sen avulla saadaan kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset.

10. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arviointiin siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyyksiä tai tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädännön vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontroleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen kannalta, sekä valvontajärjestelmiä, joiden avulla on tarkoitus varmistaa tilien perustana olevien toimien laillisuus ja asianmukaisuus. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaiset tarkastustoimenpiteet. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja esitettyjen kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

11. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että se on saanut tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tarkastusevidenssiä tarkastuslausumansa perustaksi.

Lausunto tilien luotettavuudesta

12. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen taloudellinen asema 31 päivänä joulukuuta 2013 sekä sen toimien tulokset ja rahavirrat mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta on esitetty tilinpäätöksessä kaikilta olennaisilta osiltaan oikein yhteisyrityksen varainhoitoa koskevien säännösten ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti.

Lausunto tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

13. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31 päivänä joulukuuta 2013 päättyneeltä vuodelta annetun tilinpäätöksen perustana olevat toimet ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

14. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoja kyseenalaiseksi.

⁽⁸⁾ Komission tilinpitäjän vahvistamat kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisen tilintarkastajaliiton (International Federation of Accountants, IFAC) antamiin kansainvälisiin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin (International Public Sector Accounting Standards, IPSAS) tai, silloin kuin se on relevanttia, kansainvälisen tilinpäätösstandardeja käsittelevän elimen (International Accounting Standards Board, IASB) antamiin kansainvälisiin IAS/IFRS-tilinpäätösstandardeihin (International Accounting Standards/International Financial Reporting Standards).

⁽⁹⁾ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1), 185 artiklan 2 kohta.

HUOMAUTUKSET TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINNOSTA**Talousarvion toteuttaminen**

15. Hallintoneuvoston hyväksymään vuoden 2013 lopulliseen talousarvioon sisältyi 74,5 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja ja 59,7 miljoonaa euroa maksumäärärahoja. Maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 98,9 prosenttia ja maksumäärärahojen käyttöaste 56,7 prosenttia. Maksumäärärahojen käyttöaste johtuu siitä, että kolmen hankkeen rahoitusta lykättiin.

Ehdotuspyyntömenettelyt

16. Yhteisyrityksen ohjelmaan sisältyi 31. joulukuuta 2013 yhteensä 130 avustussopimusta, jotka liittyivät viiteen vuotuisen ehdotuspyyntöön (2008–2012); ehdotuspyynnön 2013-1 perusteella ennakoitiin tehtävän 21 uutta avustussopimusta, jotka ovat parhaillaan neuvoteltavana. Viimeisen ehdotuspyynnön 2013-2 seurauksena arvioitiin tehtävän 5–10 uutta sopimusta.

17. Vuosina 2008, 2009, 2010, 2011 ja 2012 järjestettyjen ehdotuspyyntömenettelyjen seurauksena tehtiin yhteensä 365 miljoonan euron avustussopimukset, joiden osuus on 81 prosenttia tutkimustoimiin osoitettavan EU:n rahoitusosuuden enimmäismäärästä (452,5 miljoonaa euroa). Jäljelle jäävä 19 prosenttia osoitettiin ehdotuspyyntöihin 2013-1 (64,5 miljoonaa euroa) ja 2013-2 (23 miljoonaa euroa). Näin varmistettiin, että EU:n rahoitusosuuden enimmäismäärä käytetään kokonaisuudessaan.

MUUT KYSYMYKSET**Oikeusperusta**

18. Unionin yleiseen talousarvioon sovellettava uusi varainhoitoasetus hyväksyttiin 25 päivänä lokakuuta 2012 ja se tuli voimaan 1. tammikuuta 2013⁽¹⁰⁾. Uuden varainhoitoasetuksen⁽¹¹⁾ 209 artiklassa tarkoitettuja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvia elimiä koskeva varainhoidon malliasetus tuli kuitenkin voimaan vasta 8. helmikuuta 2014. Yhteisyrityksen varainhoitoa koskevat säännökset muutettiin näiden muutosten mukaisiksi 30. kesäkuuta 2014.

Sisäisen tarkastuksen toiminto ja komission sisäisen tarkastuksen osasto

19. Sisäisen tarkastuksen osaston ja sisäisen tarkastuksen yksikön yhteistyrytystä varten vuosille 2011–2013 laatiman koordinoitun strategisen tarkastussuunnitelman mukaisesti yhteisyrityksen sisäisen tarkastuksen yksikkö suoritti yhden tarkastuksen, joka koski vuoden 2013 avustusten hallinnointia ja neuvottelua, sopimuksentekoa ja ennakkorahoitusta, ja antoi muita tarkastusvarmuuteen liittyviä palveluja ja konsultointipalveluja⁽¹²⁾. Avustusten hallinnointia koskevassa loppukertomuksessa todettiin, että avustuksen myöntämisaikaa ja neuvotteluihin kuluvaa aikaa on tarpeen lyhentää ja että taloudellisia toimintaedellytyksiä koskevaa yhteisyrityksen menettelyä on syytä selvittää joitakin osin.

20. Komission sisäisen tarkastuksen osasto teki polttokenno- ja vetyteknologian alan yhteisyrityksestä ja ARTEMIS-, Clean Sky-, Eniac- ja IMI-yhteisyrityksistä tietoteknisen riskienarvioinnin, joka koski⁽¹³⁾ yhteisiä tietotekniikan infrastruktuureja.

Seuranta ja raportointi tutkimustuloksista

21. Seitsemättä puiteohjelmaa koskevassa päätöksessä⁽¹⁴⁾ määrätään seuranta- ja raportointijärjestelmästä, joka kattaa tutkimustulosten suojan, levityksen ja siirron.

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

⁽¹¹⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 110/2014, annettu 30 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 209 artiklassa tarkoitettujen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuvien elinten varainhoidon malliasetuksesta (EUVL L 38, 7.2.2014, s. 2).

⁽¹²⁾ Esim. luontaisuuritusten tasoa koskeva vuotuinen arviointi, vuotuista toimintakertomusprosessia koskeva neuvonta ja osallistuminen tilintarkastusta koskeviin yhteisyrityksen viestintäkampanjoihin.

⁽¹³⁾ Loppuraportissa, joka annettiin 22. marraskuuta 2013, mainittiin tarve virallistaa tietotekniikan alan turvallisuusperiaatteet ja sisällyttää tietotekniikan alan palveluntarjoajien kanssa tehtäviin sopimuksiin tarkat menettelyt/kontrollit.

⁽¹⁴⁾ Päätöksen 7 artiklassa todetaan, että komissio on seurattava jatkuvasti ja järjestelmällisesti seitsemännen puiteohjelman ja sen erityisohjelmien toteuttamista ja raportoitava säännöllisesti tämän seurannan tuloksista ja levitettävä niitä.

22. Yhteisyritys lisäsi vuonna 2013 omia valmiuksiaan seurata hankkeidensa tutkimustuloksia ja raportoida niistä sekä arvioida ohjelmaansa liittyviä saavutuksia. Se palkkasi tätä varten osaamisen hallinnasta ja osaamispolitiikasta vastaavan toimihenkilön. Se otti myös käyttöön hiljattain kehitetyn tietoteknisen välineen (TEMONAS, TEchnology MONitoring and ASsessment), jolla analysoidaan päätökseensaatuun hankkeiden tuloksia ja laaditaan niistä yhteenvedoja. Lisäksi yhteisyritys raportoi verkkosivustollaan päätökseensaatuun hankkeiden tuloksena saaduista ensimmäisistä julkisista suoritteista).

23. Yhteisyritys selvittää myös mahdollisuuksia käyttää komission tietotekniikkajärjestelmää edellä mainittuun seurantaan; lisäksi se tutkii mahdollisuutta kehittää tulosraportointiaan vuoden 2012 edistystä koskevaan komission kertomukseen sisältyvien yhteisyritysten toimintaa koskevien kommenttien suuntaisesti ⁽¹⁵⁾.

Eturistiriidat

24. Yhteisyritys on toteuttanut erityisiä toimenpiteitä estääkseen eturistiriidat kolmen keskeisen sidosryhmänsä osalta: hallintoneuvoston jäsenet, asiantuntijat ja henkilöstö.

25. Toimenpiteitä dokumentoidaan parhaillaan perusteelliseksi kirjalliseksi menettelyksi, joka on määrä vahvistaa vuoden 2014 loppupuoliskon aikana. Siinä määritellään selkeästi, mitkä tilanteet olisi katsottava eturistiriidoiksi. Asianomainen tietokanta päivitetään säännöllisesti, jotta se sisältäisi kaikki eturistiriitoihin liittyvät tiedot sekä menettelyt eturistiriitojen hallinnoimiseksi.

Komission toteuttama toinen väliarviointi ⁽¹⁶⁾

26. Komissio teki yhteisyritystä koskevan toisen väliarviointinsa marraskuun 2012 ja toukokuun 2013 välisenä aikana. Kertomuksessa esitettiin yhteisyritykselle useita suosituksia. Näitä suosituksia olivat muun muassa seuraavat: toimiin olisi osoitettava enemmän resursseja jakamalla hallinnollisia toimintoja muiden yhteisyritysten kanssa ja/tai palauttamalla niitä komission yksiköihin; tutkimusstrategiassa olisi yhteisyrityksen toimien jatkamiseksi Horizon 2020 -ohjelman yhteydessä keskityttävä tarkemmin kolmeen keskeiseen periaatteeseen (yhdenmukaistaminen EU:n politiikkojen kanssa; alueet, joilla EU:lla on tai se voi saavuttaa johtavan aseman; mukautuminen alan muuttuviin tarpeisiin); lisäksi olisi parannettava muutosvalmiuksia.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Milan Martin Cviklin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 21. lokakuuta 2014 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

presidentti

⁽¹⁵⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Vuosikertomus yhteisten teknologia-aloitteiden yhteisyritysten edistyksistä vuonna 2012 ((SWD(2013) 539 lopullinen).

⁽¹⁶⁾ Yhteisyrityksen toinen väliarviointi tehtiin heinäkuussa 2013.

LIITE

Polttokenno- ja vetyteknologian alan yhteisyritys (Bryssel)**Vastuualueet ja toiminta**

<p>Perussopimuksen mukainen unionin toimivalta</p> <p><i>(Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus, 187 ja 188 artikla)</i></p>	<p>Seitsemännestä puiteohjelmasta 18 päivänä joulukuuta 2006 tehdyssä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1982/2006/EY määrätään unionin osallistumisesta yhteisten teknologia-aloitteiden muodossa pitkällä aikavälillä toimivien julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökumppanuuksien perustamiseen. Kumppanuudet voitaisiin toteuttaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 187 artiklassa tarkoitettuina yhteisyrityksinä.</p> <p>Neuvoston asetus (EY) N:o 521/2008, annettu 30 päivänä toukokuuta 2008, polttokenno- ja vetyteknologian alalla toimivan yhteisyrityksen perustamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EU) N:o 1183/2011 (EUVL L 302, 19.11.2011, s. 3).</p>
<p>Yhteisyrityksen toimivaltuudet,</p> <p><i>sellaisina kuin ne on määritelty neuvoston asetuksessa (EY) N:o 521/2008, jota on muutettu asetuksella (EU) N:o 1183/2011</i></p>	<p>Tavoitteet</p> <p>Polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen tehtävänä on myötävaikuttaa seitsemännen puiteohjelman, ja erityisesti erityisohjelman "Yhteistyö" kuuluvien aihealueiden (energia, nanotieteet, nanoteknologia, materiaalit ja uudet tuotantoteknologiat, ympäristö (myös ilmastonmuutos) ja liikenne (myös ilmailu)) täytäntöönpanoon.</p> <p>Yhteisyrityksen on erityisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) pyrittävä saattamaan Eurooppa polttokenno- ja vetyteknologian eturintamaan koko maailmassa ja mahdollistamaan polttokenno- ja vetyteknologioiden läpimurto markkinoille, jolloin kaupalliset markkinavoimat voisivat huolehtia merkittävien yleisten hyötyjen tuottamisesta b) tuettava koordinoitusti tutkimus-, teknologian kehittämis- ja demonstrointihankkeita jäsenvaltioissa ja seitsemänten puiteohjelmaan assosioituneissa maissa (jäljempänä "assosioituneet maat") markkinoilla epäonnistumisen torjumiseksi ja keskityttävä kehittyvien markkinoiden sovelluksiin, helpottaen siten teollisuuden pyrkimyksiä ottaa polttokenno- ja vetyteknologiat nopeasti käyttöön c) tuettava tutkimuksen ja teknologian kehittämisen sekä polttokenno- ja vetyteknologia-alan yhteisen teknologia-aloitteen keskeisten tavoitteiden toteuttamista, erityisesti myöntämällä avustuksia kilpailuun perustuvien ehdotuspyyntöjen perusteella d) pyrittävä rohkaisemaan polttokenno- ja vetyteknologiaan kohdistuvien julkisen ja yksityisen sektorin investointien lisäämiseen jäsenvaltioissa ja assosioituneissa maissa.
<p>Hallinto</p> <p><i>sellaisena kuin se on määritelty neuvoston asetuksessa (EY) N:o 521/2008, jota on muutettu asetuksella (EU) N:o 1183/2011</i></p>	<p>Polttokenno- ja vety-yhteisyritykseen kuuluvat seuraavat tahot:</p> <p>1 – Hallintoneuvosto</p> <p>Hallintoneuvosto on polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen ylin päättävä elin.</p> <p>2 – Pääjohtaja</p> <p>Pääjohtaja vastaa yhteisyrityksen päivittäisestä johtamisesta, ja hän on yhteisyrityksen laillinen edustaja. Hän vastaa toiminnastaan hallintoneuvostolle.</p>

	<p>3 – Tieteellinen komitea</p> <p>Koostuu enintään 9 jäsenestä, jotka edustavat tasapainoisesti maailmanluokan asiantuntemusta tiedeyhteisöstä, teollisuudesta ja sääntelyelimistä. Tieteellisen komitean tehtävänä on</p> <p>a) antaa neuvoja vuosittaista ja monivuotista toteutussuunnitelmaa koskevan ehdotuksen tieteellisistä painotuksista</p> <p>b) antaa neuvoja vuosittaisessa toimintakertomuksessa kuvatuista tieteellisistä saavutuksista</p> <p>c) antaa neuvoja vertaisarviointikomiteoiden kokoonpanosta.</p> <p>Polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen ulkoiset neuvoo-antavat elimet ovat:</p> <p>4 – Polttokenno- ja vety-yhteisyritykseen osallistuvien valtioiden edustajien ryhmä</p> <p>Kullakin jäsenvaltiolla ja assosioituneella maalla on yksi edustaja polttokenno- ja vety-yhteisyritykseen osallistuvien valtioiden edustajien ryhmässä. Ryhmän tärkeimpiin tehtäviin lukeutuu lausuntojen antaminen yhteisyrityksen ohjelman edistymisestä, tavoitteiden noudattamisen valvonta sekä koordinointi kansallisten ohjelmien kanssa päällekkäisyyksien välttämistä silmällä pitäen.</p> <p>5 – Sidosryhmien yleiskokous</p> <p>Sidosryhmien yleiskokous on yhteisyrityksen toimia koskeva keskeinen viestintäkanava. Se on avoin kaikille julkisille ja yksityisille sidosryhmille sekä jäsenvaltioiden, assosioituneiden maiden ja kolmansien maiden kansainvälisille eturyhmille. Yleiskokous järjestetään kerran vuodessa. Yleiskokouksessa on tiedotettava yhteisyrityksen toimista ja siellä otetaan vastaan kommentteja.</p> <p>Yhteisyrityksen sisäinen ja ulkoinen tarkastaja ja vastuuvapauden myöntävä viranomainen:</p> <p>6 – Sisäinen tarkastus</p> <p>— Yhteisyrityksen sisäisen tarkastuksen johtaja (sisäisen tarkastuksen toiminto)</p> <p>— Komission sisäisen tarkastuksen osasto.</p> <p>7 – Ulkoinen tarkastus</p> <p>Euroopan tilintarkastustuomioistuin</p> <p>8 – Vastuuvapauden myöntävä viranomainen</p> <p>Euroopan parlamentti myöntää vastuuvapauden neuvoston suosituksesta.</p>
<p>Yhteisyrityksen resurssit vuonna 2013</p> <p><i>Yhteisyrityksen tilinpäätös vuodelta 2013</i></p>	<p>Talousarvio (maksusitoumusmäärärahat)</p> <p>82,5 miljoonaa euroa</p> <p>Henkilöstö 31. joulukuuta 2013</p> <p>Varainhoitovuoden 2013 henkilöstötaulukossa 20 tointa (18 väliaikaisen henkilöstön tointa ja 2 sopimussuhteisen henkilöstön tointa), joista 17 oli täytettynä vuoden 2013 lopussa; tehtävät jakautuivat seuraavasti: operatiivisen toiminnan tuki (12 kokoaikaista tointa) ja hallinnolliset tehtävät (5 kokoaikaista tointa).</p>
<p>Toiminta ja palvelut vuonna 2013</p>	<p>Ks. yhteisyrityksen vuotuinen toimintakertomus vuodelta 2013: http://www.fch-ju.eu/page/documents</p>

Lähde: Polttokenno- ja vety-yhteisyrityksen toimittamat tiedot.

YHTEISYRITYKSEN VASTAUKSET

19. Yhteisyritys on kehittänyt toimintasuunnitelman ottaakseen huomioon sisäisen tarkastuksen toiminnon suositukset avustusten hallinnoinnista ja niihin liittyvistä neuvotteluista, sopimuksenteosta ja ennakkorahoituksesta. Osa toimista toteutetaan ja loput arvioidaan uudelleen toimintasuunnitelman ajantasaistamisen yhteydessä, jotta otettaisiin huomioon uuden lainsäädännöllisen ympäristön ja erityisesti Horizon 2020 -aloitteen uusien sääntöjen vaikutukset.

20. Yhteisyritys on kehittänyt toimintasuunnitelman ottaakseen huomioon sisäisen tarkastuksen toiminnon suositukset tietotekniikkaa koskevasta riskinarvioinnista. Nämä toimet toteutetaan vuoden 2014 loppuun mennessä.

26. Hallintoneuvoston perustama työryhmä arvioi toimintasuunnitelman luonnosta. Työryhmä koostuu valtioiden edustajien ryhmän (SRG) jäsenistä (Euroopan komissio, NEW-IG-teollisuusryhmittymä ja N.ERGHY-tutkimusyhteisö) sekä ohjelmatoimistosta. Arvioinnin jälkeen toimintasuunnitelman luonnos esitellään seuraavassa yhteisyrityksen hallintoneuvoston kokouksessa.

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI